

ПИСМА

Алма

Надежда Дмитријевић

Надежда Дмитријевић
ПИСМА

Библиотека
СВЕДОЧАНСТВА

Књига 8

Надежда Димитријевић

ПИСМА

Приредио:
Милан С. Димитријевић

Алма

Фондација Николе Цветковића
Београд, 2022

УВОДНА НАПОМЕНА

Гете с правом каже да су писма међу најзначајнијим споменима које неко може да остави после себе, с обзиром да преписка код појединаца има и литерарне одлике, а често и велики значај, као примарни извор историјских чињеница и информација о нечијем деловању и активностима.

Надежда (Нада) Димитријевић (Лесковац, 20. јануар 1924 - 15. август 2007), одрасла је у великој породици свога оца Аранђела, грађевинара и предузимача из Косанчића и мајке Роксанде (Роске) Анђелковић. Уз свога супруга Сергија Димитријевића (Пирот, 12. март 1912 – Београд, 10. август 1987), научника, историчара, нумизматичара, економисте, публицисте, великог колекционара, библиографа, и песника, имала је веома богат и разноврстан живот.

У њеној заоставштини налази се обимна и занимљива преписка, не само са породицом, него и са великим бројем људи, међу којима су и личности из јавног живота и научних и културних кругова. Поменули бисмо Академике Василија Крестића, Радомира Лукића, Милоша Мацуру, академика и сликарку Љубицу Сокић, академика МАНУ Данчу Зографског и познатог социолога и филозофа, праксисовца Рудија Супека. У писмима се помињу и сликари Бора Барух и Миленко Шербан, лесковачки књижевници Добривоје Каписазовић и Раде Јовић, познати колекционар Ерих Шломовић, потом Светозар Марковић, Димитрије Туцовић, Душан Поповић, Триша Кацлеровић..., тако да се у преписци Наде Димитријевић могу наћи занимљиве и значајне информације, не само о њој и њеној породици, које могу да буду од користи онима који се интересују за различите теме из културе и начина живота у другој половини двадесетог века.

Писма и документи укључени у ову књигу имају вредност примарног историјског извора, тако да смо исправљали само очигледне словне грешке и интерпункцију, када то доприноси бољем разумевању текста. Између угластих заграда смо додавали оно што документ чини јаснијим. Када год је писмо било откуцано и потпуно читко, давали смо га у оригиналу, а када је било у рукопису, у великом броју случајева је, уз прекуцани текст стављан и оригинал или његов део.

Писма покривају период од 1951, до 2003. године, односно раздобље од 52 године. У првим годинама, доминантна је породична преписка, из које се види део Сергијеве активности и огромна и непроцењива помоћ коју му је несебично пружала његова суруга Нада. Велики блок представљају њена писма са пута по Скандинавији, када се скоро свакодневно јављала породици описујући и дочаравајући лепоте норвешких фјордова и заполар-

ја. Присутна је и група писама сину Милану за време његовог служења војног рока у Тузли и Сарајеву. После Сергијеве смрти, 1987. године, Нада је уложила велики труд за очување и промовисање његовог дела, штампање необјављених рукописа и формирање спомен-легата, у САНУ и Лесковцу. Преписка од 1987. године до краја сведочи о овом племенитом делу коме је Нада посветила све своје снаге.

Надамо се да ће ова преписка и документација, као примарни историјски извор, допринети бољем сагледавању и разумевању Надине улоге у Сергијевом раду, помоћи коју му је пружала за живота и њене борбе за афирмацију његовог стваралаштва након што је преминуо, као и њених жеља, надања и различитих активности. Она може да побуди интересовање и оних, које интересује историја науке, прилике у завичајном Лесковцу и живот једне породице.

М. С. Димтријевић

1951

1. Писмо Наде Сергију Димитријевићу у санаторијум на Голнику, од 6. новембра 1951.

Друг Сергије Димитријевић
Санаторијум, Голник

Словенија
6. XI 1951.

Мили мој мужићу.

Данас смо хтели да ти пошаљемо пакет и све смо спремили, али је искрсао кромпир, па смо то оставили за сутра. Узела сам 150 кгр. кромпира, 2700 дин. По 18 д. кгр. Данас сам читав дан била по вароши у вези набавке за пакет, па онда кромпир. Трамвајем, који кошта 15 дин. уопште се не возим. До сада сам се возила само једном и то са Мишом, на повратку од зубног лекара. Што не јављаш за фин. преглед? Сутра носим “Јадран” на продају. Од данас су, изненада, престали да примају у Магазину индустријске бонове. То ме фрапирало. Новац се исувише брзо троши без бонова. Какви су изгледи за твоје остајање. Хоћеш ли брзо да нам се вратиш. Овог момента имам жељу да те пољубим и дуго, дуго, милујем. Од када си отишао, сваки дан имам нека посла. Јуче сам ишла по твом позиву у Војни одсек. Увек нешто искрсне. Учим, али некако све слабо одмиче. Брошура о Скобаљићу ми се свиђа. Мама каже да је интересантна. Нико није долазио ових дана. У Трстеник ћу писати тек сутра. Деца су добро. Миша је са опорком зуба завршио. Моја мама је још ту. Јели ти писала Велинка?

Љуби те и
грли твоја
Нада

Надежда
Димитријевић

1954

2. Писмо Сергија Нади од 17. августа 1954, из Охрида.

17. VIII 1954.
[на жигу стоји Охрид]

Драго женце,

За мене се ич не бој. Овде има тако много Лесковчана да не смем да врцнем. Срео сам Бошка [...], Бору Коцића, Брку (?) и др. Пошто сви они одлазе, ситуација ће се мало поправити. Остаће један једини Лесковчанин, инвалид слеп 100%. Шта кажеш на то? Јуче сам био у Струзи. Ништа нисам нашао као и у Охриду. Струга се је јако изградила. Кеј је завршен. Поплочан је као у Скопљу, а дуж целог кеја, који је као што знаш врло дугачак, од пристаништа до града, пружа се парк. Купио сам литар и по вишњевог сока. На жалост они га не умеју спремати као мама. То је сасвим обичан софт од слатка. Данас се покварило време. Ноћас је падала киша а сад је велика бура. Језеро је покривено белим хрбатима таласа, овнићима како то Руси кажу (барашки). Учим новине напамет и страшно се досађујем. Више свега ми недостаје моје женце. Већ планирам скраћење мога боравка у Охриду. Хтео сам да пођем до Кичева али је то јако компликовано. Постоје само два аутобуса недељно. Ако пођеш са првим од њих мораш остати три дана у Кичеву. Постоји и воз, онакав исти као за Сурдулицу. Заиста, вожња траје пет сати али је нешто друго у питању. Постоји само по један воз у сваком правцу. Оба полазе око 11 увече и стижу око пет. Као што видиш потпуно је немогуће. Не само што ништа не видиш, већ и не спаваш целе ноћи. Уопште не долази у обзир. Можда ћу да идем у Кичево с тим да одатле обиђем Гостивар и Тетово па да се онда вратим у Охрид. Да ли су деца мирна? А ти? Како се осећа мама? Да ли су јој деца већ досадила? У [...] многи продају деч. колица. Пиши што работиш. Да ли тражиш служавку? Ако би је нашла могла би да дођеш.

Љуби те
Serge

3. Писмо Наде Сергију у Охрид од 17. августа 1954.

17. VIII 1954.

Драги мој мужићу,

Твоја карта обрадовала ме је, јер видим да си читав стигао и да се лепо понашаш. Ствар са боновима је лепа, утолико што се за њих не могу куповати ни књиге ни [стари] новци, иначе, за десетак дана био би сигурно већ натраг. Шта да радим кад ми је поган језик! Не могу да те и са оволике раздаљине не пецнем. Долазио је данас Каписазовић. Мика није долазио. Новац и рукопис сам послала. Данас сам остављала купиново вино. Од ноћас непрекидно пада киша. Какво је време тамо? Узми да читаш "Гај Манеринга" од Валтера Скота. Згодна је и "Рана јесен" од Бромфилда.

Љуби те и грли твоја Нада

4. Писмо Сергија Нади од 21. августа 1954, из Охрида.

21. VIII 1954, Охрид

Моје драго женче,

Прочитао сам већ другу збирку приповедака немачког романтичара Хофмана. У њима је стварност и фантазија тако измешана да не знаш никада шта је шта. Тако ти отприлике и ја живим. Спавам и пре ручка и после ручка и пре вечере и после доручка. Чitam па заспим, па опет читам, па опет заспим. Пошто немам сат, када се пробудим не знам које је време, да ли је јуро или вече. Провирим на прозор, па ако се на тераси једе идем и ја на ждеранцију. Онда се опет враћам, и на спавање. Заспим, будим се, мислим на тебе, сањам те, читам Хофманове приче. Једном речју измешао сам све у једно неразмрсиво клупко снове, жеље, приче, реалност и иреалност. Да ме неко нагло пробуди, и да ме пита где си, не бих знао да ли си самном ил' негде далеко од мене. Као што видиш потпуно сам побрљавио. Сада сам узео турски роман "Селиха ханума", и још не знам како ће деловати на ово моје стање. Да ли ће ме вратити у стварност или ће свим тим мојим сновима, на јави и у сну, додати неки оријентални чар. Када је роман у неку руку историјски, о младотурској револуцији, шта знаш шта се у њему крије. Поднаслов гласи: "Роман из бурних дана Цариграда", а чим је Цариград

у питању, то те потсећа на Лотијеву “Аријадну” и ти се већ губиш у снови-
ма.

Шаљем ти своје пољупце из снова преко ове прозаичне карте.
Serge

5. Писмо Сергија Нади од 27. августа 1954, из Битоља.

Датум не знам
Битола

[На дописници је жиг: Охрид 27. VIII 1954]

Драго женче,

Неколико дана ти нисам писао, али не зато што сам престао да ми-
слим на тебе, већ једино зато што нисам имао времена, јер сам био на путу.
Као што видиш, не треба ово моје ћутање криво тумачити. Пошао сам из
Охрида за Кичево. Одатле сам ишао за Гостивар и натраг. Гостивар се мно-
го изградио. Она велика и пространа пијаца уоквирена је новим зградама.
Пут Кичево - Гостивар подсећа на пут Маврово - Гостивар, пуни [су] сер-
пентина. Из Кичева сам преко Брода стигао у Прилеп, а одатле у Битољ.
Пут Прилеп - Битољ - Охрид ми је бесплатан - инвалидска повластица. У
Прилепу је подигнуто оно што је раније било порушено, али су зато читави
други квартави у рушевинама. У Битољу сам сусрео нешто јако интере-
сантно, ради се о сатовима који се продају у комисионима радњама. Пошто
је овде понуда велика услед бројне печалбарске емиграције, то се мушки
или женски сат у новом стању, који се у Београду продаје за шест хиљада
добије за четири. Уколико примиш неки новац око првог септембра, одмах
пошаљи десет хиљада на Охрид да бих набавио сатове за [...] за тебе и ме-
не.

Љуби те
Serge

6. Писмо Сергија Нади од 2. септембра 1954, из Охрида.

2. IX 1954.

Охрид

Мило моје женце,

Био сам јуче у Дебру. Не можеш да замислиш колико се је променио и пролепшао после изградње главне улице. Просто га ниси у стању препознати. Чак ни онај стари *романтични* хотел није више актуелан, пошто је подигнут нови, велики усред чаршије. Инвалидска легитимација ми много помаже, јер увек добијем аутобуску карту. По повратку сам примио твоју карту где ме називаш скитницом. У истоме тону пише и мама. Све је то сасвим неоправдано. Ја најзад морам да напустим Охрид услед времена. Глупо је добити грип. Да пут не би био заморан прекидаћу га неколико пута. Тиме ћу провести још неколико дана на одмору, не замарајући се и боравећи у топлијим крајевима. Зар нисам птица селица која увек одлети тамо где је боље? Ако при том наиђем на нешто интересантно, утолико боље. Немој то интересантно погрешно да схватиш. Ако ми не пошаљеш новац, тиме си оштетила породицу за 4-5 хиљада. Ми морамо купити сатове па морамо, а овде су они јевтинији за читаве две хиљаде по комаду, код великих и више. Дакле не прави глупости већ одмах пошаљи тражених 15 хиљада и то телеграфски, пошто ћу у седам ујутро да кренем одавде, а ако примим паре и раније.

Много те љуби и воли

Serge

7. Писмо Наде Сергију у Охрид од 3. септембра 1954.

3. IX 1954.

Београд

Драги Сергије,

Данас сам ишла у Институт и примила додатак. Коста је у Италији, долази до 12. септембра. Решење о допунској плати нисам могла добити, јер кад је био ту Коста, није било службеника и обратно. Свратила сам да видим за разврставање. Предмет лежи на истој тачци. Обавестили су ме да 1700 предмета по истом питању леже и да очекују да се до краја месеца састане Комисија која је надлежна да то реши. Твој предмет је позитивно ре-

шен од једне комисије а сад треба да прође кроз другу, која тек треба да се образује. За хранаринску листу нисам ишла. Покушаћу ових дана. Послала сам ти само 4000 за твој сат, јер за сада више немам новаца, а мама је њен дала у банку.

Много би боље било да намеравану екскурзију не направиш. Прво, ради здравља; друго, јер ћеш брже стићи у загрљај својој жени која те је два чека; треће, јер ћемо то заједно обићи, што је много лепше и интересантније (Сећаш ли се да смо говорили о летовању на Мавровском језеру); четврто, може се десити да дође Здравко (да ли си му писао?) те је за тебе интересантније да си у Београду; пето, можда ће бити потреба да се дуже задржиш у Лесковцу ит.д. У ствари ово је све изналажење разлога, други је најважнији и са њим бих могла да испуним целу страну. Долази брже, овде ће нам бити лепше него теби самом на екскурзији. Ако те ти крајеви занимају, с обзиром на наше дуге боравке у Лесковцу, можемо то свакако исто остварити.

Неколико дана су били овде Зага, Душан и Кокан, јуче су отпутовали упркос мог задржавања, зато ти нисам писала, јер сам била окупирана њима.

Шаљем ти дечја писма, да видиш како и они милог тату зову да дође.

Не скраћуј одмор у Охриду на рачун путовања. Знаш да ти је одмор најпотребнији, јер га одавно ниси имао. Не слажем се никако са скраћењем одмора. Овде су врућине.

Сада идем на пошту са децом да пустимо писмо.

Платила сам чланарину 3120 дин.

Љуби те и воли
твоја Нада

8. Писмо Сергија Нади од 6. септембра 1954, из Охрида.

6. IX 1954.
Охрид

Моје мило о женче,

Сутра крећем за Битољ, одакле ћу преко Велеса, Неготина, Кавадара, Струмице, Штипа, Кратова и Куманова у Скопље. Шта ћеш, скитница. До-био сам карту од Добри Аранђеловића у којој ми каже да су почели да слажу "Стрељу". По [?]икиној изјави биће готово до краја септембра. У вези са последњом картом, покушао сам да класифицирам различите страсти.

Ти си дошла у први план а исто и деца. Студије би дошле тек у други план. Замисли! Нумизматика у трећи а путовања и филм у четврти. Дакле нисам ни сам био свестан да си ми ти страст по. 1. Да би била што више моја нађи служавку. Не заборављај на брачна путовања, која треба да почну још у септембру. Данас сам примио упутницу од 4.000. Зашто ниси послала и за твој сат? Ако нисте имали код куће, имала си да позајмиш од Нице. Данас сам послао поштом куфер са стварима. Пошто ћете сигурно наћи неки кључ да га отворите, знај да је унутра бисер, завезан у марами. И по припитку ове карте, можеш писати на С. Д. Post Restant Скопље. Ако примиш новац добро би било да на исту адресу пошаљеш и неколико хиљада резерве, пошто се враћам преко Приштине, Куршумлије, Прокупља и Ниша. Рескитница! Из твог писма видим да ти заиста недостајем, ако је то истина. Здравко ми је писао да неће доћи. Сада идем у собу да натенане простудирам Мишина писма. И твоје ћу аргументе поново прочитавати. Пољуби маму у моје име и кажи јој да се не љути што јој не пишем и што пишем глупости на твоју адресу, па по свој прилици јој и не читаш целе карте. Шта ћеш када сам заљубљен и кад те тако много волим.

Serge

9. Писмо Наде Сергију у Скопље, послато 7. септембра 1954.

Друг Сергије Димитријевић

Post Restant

Скопље

7. IX 1954, Београд

Луче моје,

Данас добих твоју карту од 4. IX и одмах ти одговарам, како би у Скопљу затекао одговор. Не пишеш да ли си добио 4.000? Када отприлике да ти се надам? Не знам колико ћеш се задржавати у Лесковцу. Једва чекам када ћу се наћи у твојој загрљају. И ја тебе волим исто тако много и само са тобом живим пуним животом. Без тебе све је друкчије, мање лепо. Сада журим да све послове у кући посвршавам до твог повратка, како бих онда била слободна да бисмо што више времена посветили једно другоме.

Љуби те и грли твоја
Нада

10. Писмо Сергија Нади од 8. септембра 1954, из Велеса.

8. IX 1954.

Велес

Моје мило женче,

Као што видиш већ сам кренуо на повратно путовање. Ево ме у Велесу где има неколико нових и хипермодерних зграда. На жалост на мене Велес не оставља онај исти романтични утисак као за време нашег брачног путовања, то је ваљда зато што ми ти недостајеш. У Дебру то нисам тако осећао јер сам тамо био у другом хотелу, а и град се је толико изменио да нисам имао утисак да сам у истом граду. Овде је нешто сасвим друго, исти град, исти хотел а женчета нема па нема. Очајање! Слажем се да ће бити врло лепо кад идуће године будемо заједно путовали по Македонији, али једно не искључује друго. Наша је земља велика и увек ће постојати нови путеви а уз то Париз, Турска, Грчка и т.д. Сат сам купио сличан оном старом али са фосфором. Жалим што сам пропустио прилику јер је прошли пут постојао баш онакав исти. Разлика је минимална. Много си погрешила што ниси послала новац за твој сат. Овде је било око десет женских модела између 3.500 - 4.000, један лепши од другог. Бесно!

Ипак те љубим и љубим и љубим,
Serge

11. Писмо Сергија Нади од 8. септембра 1954, из Неготина на Вардару.

Неготино

8. IX 1954.

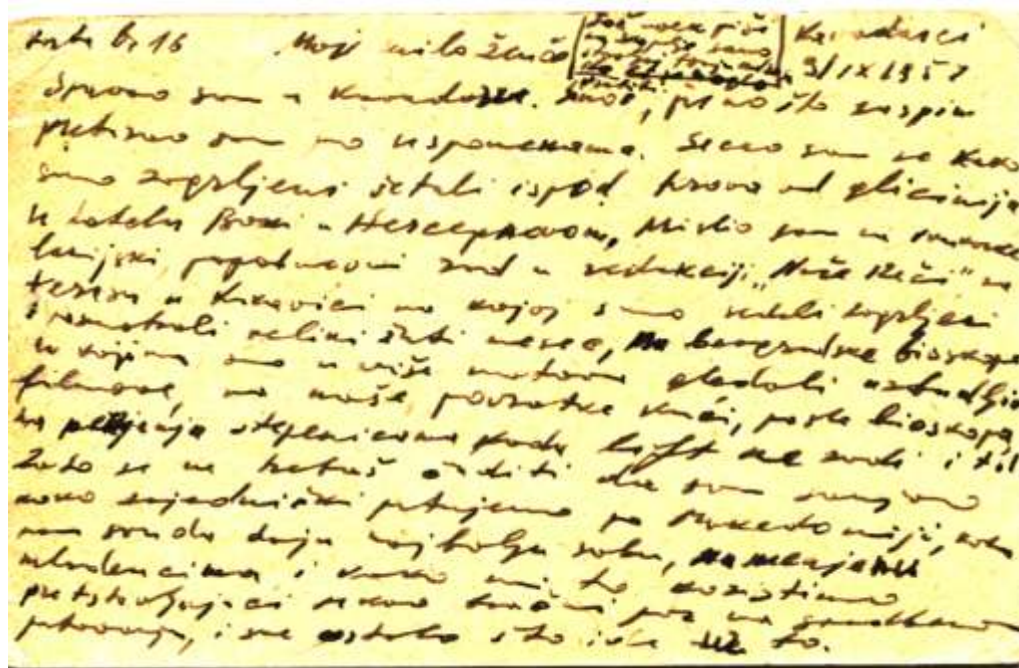
Моје мило и љубљено женче,

Јављам ти се из Неготина на Вардару, на путу за Кавадарце. Када сам пролазио возом поред Градског и Стобија, причао сам свом сапутнику како између ова два места има само једно једино дрво испод кога смо се нас двоје одмарали заједно са једном корњачом. У пролазу сам поздравио ово лепо место за које нас везују слатке успомене. Сећаш ли се? Да би се утешила што ниси самном и са корњачом, саопштавам ти план следеће македонске експедиције, коју ћемо извршити као ново медено путовање: Скопље - Валандово - Дојранско језеро - Валандово - Струмица - Берово (Пех-

чево) - Делчево (Царево Село¹) - Кочане - Штип - Свети Никола - Куманово. Како ти се чини? Јесам ли рекао да једно путовање не искључује друго. У туристичком погледу наше ће заједничко путовање бити лепше, не само зато што ћемо бити заједно, већ и по лепоти крајева које ћемо обићи.

Љуби те и воли
Serge

12. Писмо Сергија Нади од 9. септембра 1954, из Кавадараца.

1 До 1951. године Делчево се звало Царево Село. -Прим. М.С.Д.

9. IX 1954.
Кавадарци

Моје мило женце,

Спавао сам у Кавадарцима. Синоћ, пре него што заспим, претурало сам по успоменама. Сећао сам се како смо загрљени шетали испод крова од глицинија у хотелу "Боки" у Херцеговном. Мислио сам на [...] поподневни рад у редакцији "Нашој речи", на терасу на Кукавици, на којој смо седели загрљени и посматрали велики жути месец, на београдске биоскопе у којима смо у више наврата гледали узбудљиве филмове, на наше повратке кући, после биоскопа, на пењања степеницама када лифт не ради итд. Зато се не требаш чудити да сам сањао како заједнички путујемо по Македонији, како нам свуда дају најбољу собу, намењену младенцима и како ми то користимо представљајући се као брачни пар на свадбеном путовању, и све остало што иде уз то. Као што видиш, пишући серију карата, добијао сам сазнања да ми имамо више лепих заједничких успомена него што смо то мислили. Покушао сам да нађем рђаве, веруј њих је тешко наћи. [...] те љубим.

Serge

13. Писмо Сергија Нади од 10. септембра 1954, из Радовиша.

10. IX 1954.

Радовиш

Моје мило женче,

У досадашњим картама набројао сам доста лепих успомена, па ипак то је само груби запис без свега онога што живи у нама. Колико има детаља којих се треба сећати. Да ли се сећаш мог првог бријања, па проглашења Републике од чега је све почело. Да ли си свесна тога да је наша заједница стара колико и Република? А зар се не сећаш оне велике кише у редакцији итд. Као што видиш ја не путујем само, већ и пребирам по успоменама и мислим, мислим, стално мислим на тебе и када сам пролазио кроз Демир Капију и када смо ишли кроз поље памука Валандова, па и онда када смо сусретали читаве плантаже дудовог дрвета, мислио сам како ћу то да ти опишем. Дудови су посађени густо, два метра један од другог и стално кре-сани, тако да на овим дебелим стаблима нема грана, већ жбун младих изда-нака и лишће. Зато ти дудови и не личе на наше велике дудове.

Много те воли,
Serge

13а. Писмо Сергија Нади од 11. септембра 1954, из Куманова.

11. IX 1954.

Куманово

Драго моје женче,

Јављам ти се из Куманова. Чим сам стигао сетио сам се парка покрај реке и многобројних пролазника. Сећаш ли се како смо лепо седели у тра-ви. У аутобусу између Штипа - Св. Никола - Куманово толико сам мислио на тебе и будан сањао како те милујем, да сам у једном тренутку сматрао да те милујем у стварности. Просто сам се разочарао кад сам се расвестио и погледао своју руку која ми је била на колону. Шта ћеш, тако је то кад ми толико недостајеш. Како би нам тек било пријатно да си пошла самном на летовање. Тражи служавку ако је већ ниси нашла. Кад ја стигнем нећеш имати времена за то. Не заборави да иностранство нећеш ни помирирати на пролеће, ако већ сада не нађеш служавку, на коју ћеш се догодине моћи

потпуно ослонити. Свратићу још у Тетово. У Скопљу ћу се добро одморити па ћу онда натраг моме женчету преко Приштине, Прокупља и Ниша. Још увек сањам у мислима само за тебе питам и волим те.

Serge

14. Писмо Сергија Нади од 15. септембра 1954, из Липљана.

Моје драго женче,

После Урошевца, Призрена и Суве Реке, ево ме у Липљану. Сад крећем колима за Јањево. Даноноћно те сањам, просто не могу без тебе. Спреми киселу паприку и ајвар док сам на путу да би касније била слободна. Ти можда мислиш како то да те муж жели а толико се задржава на путу. Не можеш да си представиш како убрзавам путовање да бих што пре био кући. Просто се не одмарам, користим ванредне аутобусе и таксије. Тако нпр. из Призрена сам дошао таксијем, плативши 200 дин. скупље. Чак се решавам да овога пута не свратим ни до Лесковца, мада имам нове јаке разлоге за тај одлазак. Кад сам био у Скопљу, Предрагови су ме натерали да радим толико да сам се сам себи чудим. Замисли молим те, 1) Обријао сам се сам!!! 2) Очистио сам одело мокром четком по први пут за време летовања и 3) Обрисао сам прашину са ципела. Шта је све то представљало за твог лештинину предпостављаш и сама.

Љуби те и љуби и љуби,
Сергије

15. Писмо Сергија Нади од 16. септембра 1954, из Јањева.

16. IX 1954.
Јањево

Мила моја заводнице,

Јављам ти се из старог града, који већ познајеш, из XVII века. До њега се долази после двочасовне вожње колима са арњевима, званим "брчка". То ти је путовање не само као у XVII веку, него се по свој прилици тако путовало и за време Римљана. Спавао сам у хотелу у коме има само једна соба. За првих сат и по спавања убио сам при светлости петролејке 79 и

словима седамдесет и девет стеница. Спреси све потребно да би одмах прокували веш а одело попрскали неком текућином против гамади. Да бих скратио пут и да се не бих враћао преко Липљана, одвезао сам се чезама из Јањева преко Грачанице за Приштину. Као што видиш радим све могуће да бих убрзао свој повратак у твој загрљај, али разуме се што се мора обићи, мора се. У Јањеву сам купио одличне кликере за Мишу и Нину. До сад сам обишао 100 кујунџија, не рачунајући прстен [?] у Јањеву. Не заборави да у Јањеву има око 250 породица које обрађују и лију метал.

Много те љуби
Serge

1956

16. Писма Наде Сергију, из болнице, где је са ћерком Лидијом. Децембар 1956.

Чини ми се среда

Драги Сергије

Јуче после твог одласка, дете је мирно спавало и ноћас, а јутрос му је горе. Од јутрос имало је два мања грча, а ваљда читав сат је гледало у мртву тачку. Сад је прошла визита. Био је Коста Тодоровић и рекао све по старом. Др Арамбашић ми рече да си био и да си га прописно угњавио и да ти је рекао да све може да траје недељу дана да би се некако откачио, а да уствари за исход нико не може ништа рећи, час је боље час горе. Одредили су да му дајем 250 гр. женског млека. Рекох доктору Арамбашићу да ми је Нина пред операцијом крајника, а он ми каже: "То никако не радите", дете је у "великој опасности од парализе". И опет ми је поновио "госпођо нипошто", само у неодложним случајевима. Ипак морам отићи са Мишом и Нином до др. Секулића, који је највећи специјалиста по том питању (Попадић није, он ради у Средачкој улици и ван тога је) а др Секулић стално оперише децу. И саветуј се с њим. У овако озбиљним стварима, мора се озбиљно поступати. Извештаваћу те сваки дан, тако да не мораш да долазиш. Кад будеш долазио, *није хитно* те ради тога не мораш да долазиш, понеси бебину флашу и цуцлу и лактацид, да ми се нађе, и један пакет бинде и то да ми се нађе за сваки случај. Друго ми ништа не треба и не доноси ништа.

Није потребно да долазиш горе, ради деце, ја ћу те после сваке визите обавестити.

Сад изгледа да мирно спава, спуштених трепавица.

Све више видим да ће Лидија издржати, а да ли ћемо издржати ја и твоја мама то не гарантујем.

Све вас љуби,
Нада

Понедељак

Драги Сергије,

Ноћас је Лидија мирно спавала, само се будила с времена на време да сиса. Није имала грчеве. Јутрос сам приметила, а тако исто и сад у подне када ти пишем, да фиксира поглед час у једну час у другу страну и као да

се изгуби. Кад јој машем пред очима не види. Па онда наједном као да би хтела да заплаче, али не може. Сада као да свесно спава [...] Кад је била визита, Тодоровић није био, само Арамбашић. Само је рекао, сад је боље и лекови по старом. Пеницилин на 6 ч и чепићи на 4 ч. О пункцији није било речи. Сестра му је у току визите донела резултат ликвора. Он је прочитао да је негативан и каже: Ето видите како нам из лабораторије дају погрешне резултате, а ликвор је био замућен кад сам је пунктирао. Док ти ово пишем, она се тек загледа у мртву тачку и не плаче. Данас је Лидија најбоље од кад смо у болници. Сад је добила инјекцију, мало писнула и наставила да гледа у мртву тачку.

Од кад си јуче био мало као да сам се смирила. Ти не долази више а ја ћу се трудити да ти пишем. Питај др Арамбашића преко телефона за ликвор, да видиш шта ће ти рећи. Колико ми је тешко не умет ти рећи. Неизвесност ме мучи страшно. Немам мира ни дању ни ноћу. Него да ти не пишем о себи.

Узми Мишине панталоне од шнајдера. Цедуљу ћеш наћи у [...] моје ташне. Твоја централна дужност је да чуваш маму, јер само њој могу да поверим Мишу и Нину, чим се она разболи ја напуштам болницу и долазим. Ја мислим да није излаз у томе доводити баба Роску, да ми и она кашље ту околу. Она може да користи само кад сам ја ту. Да ја радим тешке послове а она да помаже, а без мене њено присуство је некорисно, јер нам треба неко ко ће да ради, а не да седи и чува децу. Ја мислим да апсолутно мораш да узмеш служавку, док сам ја овде, па ћемо је отпустити кад се вратим. Ситуацију схвати најозбиљније и са мамом се договори. Не заборави да је Нина пред операцијом, да је треба мало угојити. Ти и мама донесите одлуку о свему. Сад су се кола поломила и треба дати све, а не после кад још даље одемо у амбис. Све препуштам теби и мами и решавајте. Не би било згора да узмете Мишу и Нину и да их одведете до др Секулића (наћи његову адресу у телефонској књизи) и да га опет питаш за операцију. Видео си шта значи ослонити се на једног лекара. Поморанце ми више не шаљи. Овде добијам [...] и крушке тако да ми уопште нису потребне. Храна је каву у животу нисам видеала. Нинина здравствена књижица је код мене. Јави ми нешто о току болести да бих могла да пратим. Од кад си ми рекао да дуже од месец дана не може да траје видим неку перспективу. Још ми је цела ствар тешка што сам овде сама, ниским да поделим муку.

Љуби вас све код куће,
Нада

Поморанце не купуј.

Нормализирај свој живот, нисмо ни први ни последњи. Овде лежи и син Јове Капичића, амбасадора, од 4 године. Он је сигурно имао боље услове од нас па му се дете разболело од исте болести.

Драги Сергије,

Ово сам ти писала у суботу а данас је недеља. Све до сада сам се држала, али од када ми др Ћирић рече да може да траје месецима, тотално сам крахирала. Дођи сутра и разговарај са господином доктором. Стање код Лидије исто. Прегледао је баш сад и рече оном другом лекару да је потпуно [...]тична. Не знам шта то значи. Само видим да је црно и од доброга далеко. Грчеве још има.

Сад је била визита и прегледао је Коста Тодоровић. Каже у бесвесном је стању. Сад има грчеве један за другим и рече им он да јој дају лек за смирење. Иначе сви лекови остају по старом. Коста каже да видимо до сутра па да је опет пунктирамо. Иначе сам чула кад је Арамбашић предавао студентима да се пункција код мале деце избегава, јер се може повредити неки нерв. Ти то питај Арамбашића и замоли га да одложи пункцију, или да је врши он, као првог пута, а не да се др Ћирић учи на Лидији. Понашај се углађено према *господину* др. Арамбашићу. Он, као малограђанин, на то обраћа пажњу. Бог зна како му се извини што му се одмах ниси обратио. Измисли да те кобајаги неко упутио на њега, нпр. др Јован Цекић. То наравно ако хоћеш. Ја ти све ово пишем јер сам ушла у његов менталитет, воли да се подвлачи његова величина и знање. Обријај се молим те. Од јутрос само плачем и осећам да сам на ивици снаге.

Понедељак

Драги Сергије

Сада је поподне. Дете је имало један грч. Изгледа као да му је лошије. Др Ћирић ми опет рече да то може да потраје месецима. Хтела сам по питању служавке да ти кажем. Физички је не бих могла поднети у кући. Најбоље је као до сада, бединерка. Само ако треба повећај број сати. А ако се мама буде разболела, онда долазим ја. Ја децу и тако не бих поверила служавци ни баба Роси. Ипак је најбоља комбинација са бединерком.

Уторак пре подне

Синоћ је дете имало два грча. Ноћас у 12 ч, кад му је сестра дала инекцију, није ни писнуло, било је опет у грчу. Сада, док ти пишем, опет. Био је сад др Арамбашић, он ујутру, пре главне визите, обиђе болеснике, прегледао је и и само дигао руке, каже да је у бесвесном стању. А овде на одељењу има неизлечивих болести, као и трајних болести са непостављеном дијагнозом. Они перу судове испод чесме обичном врућом водом која цури из чесме, судове и чисте и прљаве трпају на једну гомилу и бришу једном крпом. Ја се за сада осећам добро и за мене не брини, ово ти само написах да знаш.

Прошла је главна визита. Само су бацили поглед на Лидију и рекли, терапија по старом. Сад с времена на време писне.

Драги Сергије,

Муке су тешке али се све мора издржати. Доста сам смршала и стоички подносим све. Моја је грешка велика што те нисам упутила на др Арамбашића. Он је шеф одељења и примаријус. Предаје студентима менингитис. Дакле најкомпетентнији. Осећам да је увређен што си га заобишао и обратио се др Ћирићу, с којим се сви овде спрдају. Др Арамбашићу мораш да приђеш јако углађено. Он је такав човек и од опхођења све зависи. Ослоvlавај га са "господине докторе" и бог зна како му се извини што се одмах њему ниси обратио, као највећем специјалисти. Потражи га у понедељак у 7 1/2 у његовој канцеларији и код њега питај све. Обријај се. Арамбашић је био са службом у Власотинцу 1931-33. Кажи да си већ раније чуо о његовој величини, јер он до тога држи.

Код детета стање непромењено. Скоро је увек без свести. У свему ако је 1/2 сата за 24 ч свесно. Узима помало храну, такорећи не заплаче, дошло је мање него кад се родило. Данас а и прекјуче, Коста Тодоровић му пали сијалицу непосредно испред очију. Оно само за нијансу реагује. *Данас ми др Ћирић каже да то може код њега да траје месецима.* Можеш да замишлиш како ми је после тога. Постоји и једна граница моје издржљивости. Ти се не секирај, чувај себе и децу. Разговарај са др Арамбашићем да ли моје жртве воде нечему. Мени је у сваком случају лакше што сам овде. Дете се јутрос око 7 будило и сисало. Од тада до сад је прошло 2 ч. Све спава са очима на горе, два пута се помало грчило.

Ово што ми рече др Ћирић, убило ме, али све се мора издржати. Су-тра ме не тражи преко телефона. Ако буде што јавићу Раци.

Љуби те Нада

Молим те чувај своје здравље. [...] Једи добро. Ја сам се сада смирила и привикла на ову атмосферу смрти. Једем све што ми даду упркос секирација и несреће [...].

Штеди маму, јер и она треба да издржи.

Љубим те још једном,
Нада

Мени ништа не треба

Према овој сестри по којој ти шаљем писмо буди пажљив. Она је из Лесковца и познаје те.

Субота пре подне
22. XII 1956.

Драги Сергије,

Лидија је јуче повраћала четири пута, а од јутрос већ три пута. Сад је прошла визита. Лекови по старом, са неким додатком ваљда хране. Професор Тодоровић је детаљно прегледао и мени каже, два пута се повратио и рекао: "Кажите само хвала Богу кад реагира на светлост." Палио је сијалицу пред њеним очима. Од јутрос као да јој је лошије, имала је грчеве, такође и синоћ. Од ње је остала само глава, а тело јој је као кад се родила. При прегледу Тодоровић још рече Арамбашевићу, "нека, пункцију да оставимо сад."

Можеш да замислиш како ми је. Не могу да се накајем што је не остависмо оне ноћи кући да умре, него сад сваки дан и она и ја губимо по део живота. И сутра, ако остане жива, да ме проклиње што сам је спасавала. Ово су страшне ствари. За све ово требају нерви, енергија, виталност. Треба да издржим, да будем спремна на све. Да понесем најтежи крст. А могу ли ја то? Ако изађемо из болнице, мени прво треба одмор и смирење нерава. Мене је притисла не само моја мука, него и атмосфера овде. Овде све доносе смртне случајеве на носилима. Само слушам бунцање и јауке. Она девојка до мог кревета данас одлази и са страхом мислим ко ће доћи. Треба да знаш да ја до сада нисам никада видела тешког болесника, нити била у оваквој болници. По некад помислим да ми је једини спас да се и ја разболим. Тако бар нећу морати да гледам Лидијине муке, а и да се сама решим свих мука. Ово њено претварање у костур на моје очи убија ме потпуно. Сва је мека, глава јој клима на све стране. И ја је спасавам да ме сутра про-

клиње. Једина ми је утеха то што знам да и ја нећу дуго издржати. Завидим овим болесницима у бесвесном стању.

Док ти пишем, 12 ч. је, Лидија спава. Пре тога је мало јела Лактацида и није повратила. Данас је две недеље како смо је довели овде, а стање је још увек на мртвој тачци. Температура синоћ 37,2, а јутрос 36,9. Професор каже да то нема значаја. Видим да су ово дуга оболења и да ту треба да издржиш, а то је оно што ти ниси видео. Ти си слушао теоријска разглабања лекара, а ја то све носим на својим леђима.

Ја ћу те извештавати увек када има што ново. Немој да долазиш да не би губио време и дезорганизирао свој рад. Твоја посета не делује на мене умирујуће, па да ради тога долазиш, а што се тиче Лидије ја ћу те обавештавати.

Данас сам јако потресена због одласка кући ове девојке до мене. Посматрам је како се радосно спрема, и знам како ћу ја бити тужна, ма шта се десило с Лидијом. Треба снага да се чува болесно одојче, а ја је нисам имала ни здраву да је чувам. Сети се колико сам плакала кад смо је донели кући, јер сам осећала да немам снаге да је чувам. Говорила сам ти, ти ништа ниси учинио. Сад ми је јасно да ћеш учинити све, али за ону која ме наследи. Треба да паднем као жртва да би друга уживала. Имам још толико великодушности да ти кажем да све ово не утиче на тебе. Стало ми је да са тезом одмакнеш. Млеко женско добијам

Љуби те Нада

24. XII 1956.

Понедељак, пре подне

Драги Сергије,

Од јутрос, односно од јуче ујутру, Лидија није повраћала. И ја примећујем да јој се стомачић заоблио. Синоћ темпер. 37,3, од јутрос 37,2. Визита је сада прошла. Професор је прегледао и каже да је добро. У терапији никаквих промена. Ово ти пишем да не би долазио, јер у вези са тезом сваки ти је минут драгоцен. Сутра, ако нема никаквих новости у вези са Лидијом, нећу ти писати. Ти се евентуално обавештавај телефоном, а не долази да не губиш време, јер ти је мало времена остало за тезу. Треба сада да радиш, а не кад се ја вратим кући, и ти по читав дан и читаву ноћ само да радиш. Онда ћеш морати мало времена да губиш и на мене. Док ти пишем Лидија гледа и штуца. У кревету до мене нема још никога. Кад будеш долазио овамо донеси неки стари "НИН" и "Вјесник". То је без обавезе, ако се сетиш. Надам се да је у кући све у реду. После твоје јучерашње посете

прилично сам мирна. Али камен са срца спашће тек после две године. Јако ми је стало да са тезом одмакнеш, да не буде нервозе кад дођем кући.

Љуби вас све,
Нада

Нада и Лидија на Охридском језеру

1957

17. Преписка Наде и Сергија од 18. октобра до 22. новембра 1957, за време његовог студијског боравка у Бриселу и Лондону где је путовао преко Немачке и Амстердама.

18. X 1957.
Београд

Драги мој путниче,

Пошто је менаџерија утонула у сан пишем ти. Прво, сви смо сада здраво и добро. Само су Миша и Нина имали азијски грип, недељу дана по твом одласку. Све је прошло добро. И школа им је ради епидемије била распуштена. Сада иду у школу.

Најновије је то да је била свечана промоција. Ја сам видела из новина, а добио си и позив. За ту прилику купила сам ципеле, браон деколтоване на штиклу. Купила бих и овако, по твом наређењу, али тога дана сам морала. И још сам ставила ондулацију. Хтела сам да изгледам и ја свечано. Око 13 их је било промовисано. Сви су били присутни, сем тебе и Миодрага Петковића, који је у Адис Абеби. Ја сам у ректорату, пре почетка свечаности, сишла и рекла да си ти на путу. Том приликом поздравио те Бора Благојевић, и рекао да никаква документа нема да се приме, само ти треба нешто да потпишеш. За сваког кандидата прво ректор каже име и ко ће поднети реферат, па онда неко из комисије прочита реферат. За тебе је Жујовић прво кратку биографију, па онда реферат о тези. Реферат је био сав у суперлативима. Истицао је оригиналност, богату документацију, обимност, око 500 куцаних страна, да је то најбоља ствар из привредне историје између два рата, научно обрађена и све у похвалама. Реферат је био прилично дугачак (не онај који је читао приликом одбране). У биографији је рекао да си положио у Паризу два докторска испита и из чега, наслов твоје раније тезе, велики број до сад објављених радова и др. По завршетку свега, када ми је честитао, каже: "Надам се да сте задовољни са рефератом", што сам му потврдила. Мој утисак је да су најпохвалнији реферати били прво оне Цвејић, где је Брана био на одбрани, па онда о теби, односно твој То је мој лични утисак. Нпр. о Миодрагу Петковићу само су истакли да то представља допринос обради питања о дохотку. Било је још реферата само са најскромнијим речником, чини ми се неки Карапанца, па Мацура на пример. Сви кандидати су сели у први ред. Сви су били у црним оделима и девојке у црним хаљинама, само је Мацура био у грао оделу. Било је врло свечано и трајало

од 5 до 7 по подне. Био је и Увалић. Он је поднео реферат за Максимовића Ивана и Ану Јурин [Жилић Јурин - Прим. М.С.Д.].

Други део нумизматике сам урадила и по договору однела За сепарате сам опет рекла оном другу. Он ми се више никако не јавља. Нико ми се не јавља ни за "Владавину страног". Из Краљева је све у реду. Из Музеја још ништа. Баба Роска је отишла пре два дана. Икона је ту. Време је још увек лепо. Сваки дан изводим Лидију. Термос ми дивно служи. Увек јој у њему носим ужину.

Љуби те много Нада и деца
Љуби те мама

20. X 1957.
Београд

Драги мој Сергије,

Данас смо добили пакет. Послат је 12. X. Да знаш само каква је била радост. Миша је био у биоскопу, те смо сачекали да би и он присуствовао отварању. Мама и деца су отварали пакет, а Лидија и ја смо посматрале. Одмах смо знали шта је за кога. Сви су задовољни поклонима. Највише је било радости за ципеле. Одмах сам почела да их навлачим Лидији на ноге, а она је почела да плаче и да зове бабу у помоћ. Онда сам је спустила на патос, и разуме се није умела да хода са њима, али се сада навикава. По подне смо са новим ципелама ишли у шетњу, и она се цело време занимала са њима возећи се у колицима. Вуче за пертле, лупа по ђону, покушава да скине. Сада су јој прилично велике, али за кратко време, док прохода, биће добре. Нина је одмах почела да склапа слику, и уз помоћ Мише и бабе склопљена је. Толико су им се допале играчке, да нису хтели самном и Лидијом у парк него су после тек сишли с баба Росом. Млеко је за сада у фрижидеру. Чоколаде су мама и деца поређали на кревету и сложили по врстама, и после ручка је почела проба. Сваку делимо на пет делова, и после сваке пробе узвикујемо: "Ова је најлепша". Лидија, као привилегисано лице, појела је одмах једну целу, али то јој није сметало да тражи још, када је видеда да ми жваћемо. Рећи ћеш, о свему пишем само не о мом поклону. Задовољна сам и таман ми је. Ова плава боја дивно ће пристајати и грао костиму, а и овом тегет, кога већ имам. Морам ти рећи да кад си у карти писао мени ништа, било ми је у моменту криво, али из онога видећеш, схватила сам да ме ниси заборавио. У свему, много смо се обрадовали. И мама се заједно са нама радовала исто као Миша и Нина. Све је облетала око пакета док Миша није дошао из биоскопа. А онда су њих троје клекли на па-

тос и почели да одмотавају. Мама се допала и моја блуза, па ме чак и благосиљала, у здрављу да је носим, по ветру и по сунцу. А око Лидије с новим ципелама сви смо облетали, и само довикивали једно другоме, види је. Сада ти је ваљда јасно како је све било када смо примили пакет. А Миша и Нина после свега узвикују: "Мама, а кад ће други пакет да стигне!".

Јави како си са здрављем, и како напредује посао. Прво чувај здравље. Уколико добијеш грип, молим те одлежи људски. Лекар каже да је најважније одлежати без температуре још два дана у постељи. Ми смо с Мишом и Нином тако и радили и све је добро. И тебе молим, ако се разболиш, одлежи. Најважније је за нас твоје здравље. Лежи, макар и дуже остао. Новац чувај да би ти се нашао. Ако нешто купујеш за нас, то купи последњих дана. Тражио си мере. Већ сам ти рекла. За хаљину мени 5 м. кад је обична ширина, ако је дупла ширина онда 2 1/2 м. Блуза, величина као што си ми је купио. Ципеле за зиму са вуненим чарапама, бр. 38, не зимске бр. 37. Немој ми куповати каљаче, немам погодне ципеле за њих, каљаче увек морају да се пробају на одговарајућу ципелу. Ако мислиш на топле зимске ципеле онда бр. 38. Миши бр. ципела 33, Нини бр. 32. Њима каљаче за бр. 33 и 32. Овде им још нисам наша каљаче Молим те пиши ми шта тамо има лепога да се купи и какве су цене. Да ли је све скупо, или има и јефтиних ствари. Гледај у дечјим конфекцијским радњама за Мишу и Нину виндјакне, не зимске фротиране, него нефатиране, обичне, као што виђаш да овде носе, од оне материје као мој бечки мантил, па напред са рајфершлусом. То види и за Лидију. Величина за Мишу 10 год., а за Нину 9.

За мадрац оправка 1900 дин. Однела сам га, појачаће га челичном жицом у средини. Мајстор плете мадраце. Душек и јорган мајстор ће после првог прерадити, тако да ће те очекивати удобна постеља.

Љуби те много и воли,
твоја Нада

24. X 1957, Bruxelles

Драги моји,

Моје је највеће задовољство на овом путу да вам пишем. Разуме се има и других. Тако нпр., у Немачкој сам купио и пробао први пут у животу Кашев – индијски орах. Оставио сам у куферу и за вас. Данас сам купио Авокадо, још га нисам пробао, али знам да кажу за њега да је то најхранљивије воће на свету. [...] сам купио пекиншке орахе. Видећемо шта је то.

Љуби вас
Сергије

1. XI 1957, Београд

Драги мој Сергије,

Као што видиш, најзад сам се смиловала и пишем ти. Читаву пометњу унело је оно твоје писмо, где си рекао да ти не пишем, и ја увек мислим касно је за писање. И ово док пишем мислим да га можда нећеш добити. Сви смо здраво и добро. Данас сам са Мишом и Нином ишла у поликлинику и добили су неке витамине. Вишак слободног времена видиш на шта трошим, а не, као што ти мислиш, на скитњу. Јуче сам примила плату, 30.670. Видела сам само Даницу Миљковић. Поздравила те. Рекла сам јој да си нашао много материјала и да много радиш.

Јуче сам искористила одлазак за плату и гледала филм “Нана” по Золином роману. Видела сам оног Стефановића. Рекао је да за сепарате не бринем. Тек је јуче добио последњу ревизију чланака, међу којима је и твој. Донеће ми је сутра да и ја видим. Рече ми да се Перовић љутио што чланак II није прекуцан, буни се и тражи прекуцавање. Рекао ми је да ће ме даље обавестити ако што буде.

ИНАЧЕ НИКО ТЕ НИЈЕ ТРАЖИО И НИКОГА НАРОЧИТОГ НИСАМ ВИДЕЛА. Рацинна жена ми рече да си им писао.

Лидија је као и увек добро. Разуме апсолутно све што јој кажемо. Сада ради таши-таши, сороку ворону, игра у кревету крошку, кажеш јој: ајде држи кревет, она одмах оставља све и хвата се за кревет и држи га. Питамо где је тата, она испружи руку и прстом показује на слику и одмах љуби тату. Почиње и руком да даје пољубац тати, али то неће увек. [...] испруженим прстом покаже и сат. Хола много боље, али још не сама. Има добар апетит. Данас је јела торту од резанаца са орасима, сувим грожђем и јајима. Неки мамин специјалитет. Весела је и једе чоколаду. Данас, упркос тога што се потпуно најела, чим сам јој дала чоколаду са ананасом (твоју) она је одмах почела да је једе. Када поједе парче она отвори уста и дође до мене да јој ставим још. Као што видиш, татина ћерка.

Пошто за ово писмо нисам сигурна да ћеш га добити, писаћу ти од сада на Амстердам.

Љуби те и увек мисли на тебе
твоја Нада

8. XI 1957.

Београд

Драги мој Сергије,

Данас сам читав дан провела над “Нумизматиком I”. И овога пута показало се као неопходно да ствар прође и кроз наше руке. Још увек има грешака. Ја сам гледала само коректуру. Они једно исправе а друго направе. Осим тога, извршили су нову нумерацију страна, тако да сам најпажљивије морала да исправљам странице где се позиваш на текст. Пошто тога има прилично, тражићу да ми поново даду ствар на ревизију. Сада тек видим да је наш лесковачки систем много бољи од овог савременог линотипа. Сутра, у суботу, долази Стефановић по коректуру.

Иначе, седница за “II Нумиз.” је одржана, односно до пола је одржана, није могла да буде завршена, јер је један део чланова морао да напусти седницу због заузетости. Сва срећа што ниси ту јер бих морала сигурно да прекуцавам II део. Када сам уносила исправке у II део, видела сам да има доста места која треба ублажити. Ја се надам да ћеш ти стићи дотле, односно на време. У II делу има много више места за ублажавање, преко којих не би смео да пређеш.

А сад да ти јавим још једну ствар. Када си отишао, дошло је судско писмо из Лесковца за тебе и хаузмајсторка га је примила. После поштар није хтео да га врати, а то је био позив за суђење за 5. новембар. Бора није могао да иде на суђење и оно се одржало 5. новембра, и данас доноси поштар судско писмо. Ја га вратим с тим да си на путу. У том стрина донесе њено писмо и ја га прочитам. Дакле 5. новембра одржано је суђење и донета пресуда по којој се тужиоци одбијају од тужбе. Образложење је углавном све онако како си ти у свом писменом одговору изнео. Суд сматра да је деоба од 1947. пуноважна, и да немају никакво право на било каква потраживања. Да не пишем надугачко, читаве реченице су узете из твог писменог одговора. Све је онако како си ти представио ствар, а они су прихватили деобу од 1947. год. И продавали, што је Миле [Анђелковић - Прим. М.С.Д.] признао 5. новембра, значи да је она пуноважна.

Док ти пишем Лидија спава. У соби је већ полумрак. Ја сам дохватила Мишину стару свеску и на њој ти пишем, да не бих, услед ходања по соби, пробудила Лидију.

Сутра, пре подне, ићи ћу до Института да вратим тражене књиге. Данас нисам могла, јер сам се бавила коректуром. Колико остајеш у Амстердаму? Гледај у Лондону за штоф себи за одело или зимски капут. Срамота је да идеш више у оном црном, који ти је после 12 год. (1945-1957) већ и доста тесан. Громби штоф, дункл грао боје или браон. Ја мислим да би мо-

гао пакет да шаљеш на име моје маме, с обзиром на прописе о којима сам ти писала.

Иначе стално мислим на тебе. Мама каже: Сад грејалица, усисивач дошли, сад још само “голупка” да дође. Ја то исто мислим.

Овде је мало захладнело. Јуче и данас нисам шетала Лидију. Сада спава крај отвореног прозора. Мрак је у соби већ толики да једва пишем.

Прекидам због мрака и због кувања каше. Треба Лидија да једе кад се пробуди.

Сви те много поздрављају а ја те љубим и увек много волим и мислим на тебе,

Нада

Баш сад написах карту др Керманауеру у Љубљану да си на путу, јер је писмом тражио да даш изјаву за друга Векослава [...] из Кочевља.

Брисел 11. XI 1957.

Драго женче,

Данас сам завршио посао у Белгији. Снимио сам 520 докумената у природној величини, т.ј. 1438 страница. Тиме су моји куфери отежали за око 15 кг. Пишем ти у 14 ч и 15 м. Вероватно ћу још данас да отпутујем за Амстердам. Најкасније сутра изјутро. Здрав, све у реду.

Много вас љуби
Serge

Разгледница из Лондона

19. XI 1957

Драго женце,

Сад сам појео најлепше воће које сам пробао на овом путу – манго, који расте у Источној Африци. Плод велик као велика крушка, месо боје кајсије, коска је урашла у месо те се уопште не види. Мораш да је обсисаш.

Укус диван, слатко, миришљаво, топи се у устима, а са ничим познатим се не може упоредити. На столу лежи непробано: 1) Туце гренадила (Fruit de passion) из Јужне Африке 2) Monstera и 3) Custard apple, кастард јабуке које личе на зелене шишарке. Две последње врсте су са Канарских острва.

Љуби те Сергије

20. XI 1957, Лондон

Драго женче,

Данас сам завршио преглед Срба² у Лондону. Нашао сам 213. Има јако ретких и непознатих. О свему томе ни речи. Сутра путјем за Кембриџ. Узмите из фиоке слике Лондона и разгледајте. Толико сам заузет да не стижем да се потпишам. Данас сам купио грожђе, први пут од како сам на путу. Здравље добро, време такође. Ви ми пишете о киши, ја је овде не видех. Јави ми да ли су стигле неке фотогафије и одакле. Како је мама? Шта раде деца? Јели слушају? Шта је са француским? Да ли Лидија слуша?

Љуби вас,
Сергије

22. XI 1957, Лондон

Драго женче,

Данас сам пробао “Огли” из Западне Африке. То је воће велико ко Лидијина глава, мало пљоснато, ко тиква, има кору и кришке као поморанџа и исто је тако сочно. Човек би га могао на први поглед заменити са поморанџом да кришке нису циновске. Укус савршен, слатко и миришљаво. Данас сам први пут пробао и оно воће које сам прошлог пута набрајао. Нарочито су слатке и укусне оне као шишарка.

Љуби вас,
Serge

² Средњовековног српског новца.

Без датума

Драги Сергије,

Овога момента је био код мене Стојанчевић и саопштио ми следеће:

1) “Караванске” се слаже већ 20 дана. Влада пита да ли да наставе са слагањем или да прекину до твог повратка. У штампарији хоће да буду начисто. Коректуру би вршио Синдиков син. Уколико ти нећеш да се слаже до твог повратка, онда би ишла Љиљанина теза, јер новац морају да утроше, а “Караванска” би ишла као издање 1958. Ја сам рекла да си ти тражио да се одложи до твог повратка. Остало је на томе да ми ти хитно одговориш шта да се ради. Влада ће чекати твој одговор и поступити по њему.

2) Синдик је од прошлог, 10 месеца, тешко оболео. Прво грип, онда плућа, затим срце и нека одузетост. Био је Влада данас, прво код њега, и каже данас се први пут боље осећа. Његов повратак у Институт не очекују бар за још месец дана.

3) По новом закону, најкасније до 5. децембра, мора се вршити понован избор свих асистената, научн. сар., саветника ит.д. Академија мора да заврши све до 15. децембра. Разумеш о чему се ради. Врло је незгодна ситуација што ниси ту у то време. Нема Бранка, Синдика и тебе, и незгодно је. Твој избор није у питању, али других. Ако би могао у то време да се вратиш, он је инсистирао на томе. Кад будем ишла да му саопштим твој одговор, тражио је адресу.

Иначе, испричала сам му да си нашао много материјала за више студија и да радиш по 10 ч дневно.

Онај друг са ревизијом “Нумизматике I” није се појавио. Вероватно није било потребе.

Синоћ је био Драгићевић. Каже да је она мотка што смо је добили дршка од усисивача АЕГ. Много се чудио што смо то добили посебно. Каже да је видео оригинално увозно паковање, да постоји кутија у коју се смести цео апарат, и много се чуди што смо ово добили одвојено. Каже као да се неко шалио са нама. О осталим деловима апарата за сада немамо извештај. Иначе, сви смо здраво и добро. Преписивање дубровачких докумената је почело, не брини. Слаћу ти извештај како напредује. Да ли ме чека велики посао када се вратиш, у вези са нађеним документима? Појавила су се у “Политици” два чланка која би те могла интересовати: “Душан Поповић против самозваног Париског комитета”. Говори се о групи социјалиста, који су 22. јула 1917. г. Образовали Комитет. Против става Комитета устао је Д. Поповић. Чланак без потписа. Други чланак: “ Два делегата из Србије”, потпис Миодраг Маровић. То је о боравку у Стокхолму 1917. г. Д. Поповића и Т. Кацлеровића. То је у вези са Октобарском револуцијом. Не знам да ли те све ово интересује, ја ти углавном написах.

Баш сад је ту онај мајстор да оправи струју у твојој соби, да може да се пали и прекидачем. Он ставља нов прекидач.

Као што видиш, тудим се да све што могу учиним за тебе, а ти ми спремаш кишобран. Нисам ваљда баш толико рђава да заслужујем само кишобран. Чувај здравље. То нам је најважније од свега. Да ли си набавио капут? Јави.

Љуби те и
увек мисли на тебе
твоја Нада

Нада

1959

18. Писмо Сергија Нади, из Фрибурга у Швајцарској, од 15. јануара 1959.

15. I 1959.
Фрибург

Здраво Прле и прлићи,

Опет вам пишем из Швајцарске. Данас сам вечерао у ресторану. Супа од корњаче и шницла са печуркама. Пишем у кревету. Здрав сам ко дрен али да би се одморио легао сам већ у 7 сати, заједно са ... полицијским романом. Као што видиш водим беспрекоран живот. Надам се да си већ примила моје поруке преко Јанковића. Сређујте кућу, кад стигнем извршићу инспекцију. Нека Миша и Нина среде сав свој купус. Боље је да га они избаце извршивши избор, него да ја онако на брзину.

Љуби све [...]
Сергије

19. Писмо Наде Сергију, који је на путу у иностранству, од 18. јануара 1959.

Београд 18-I-1959. г.

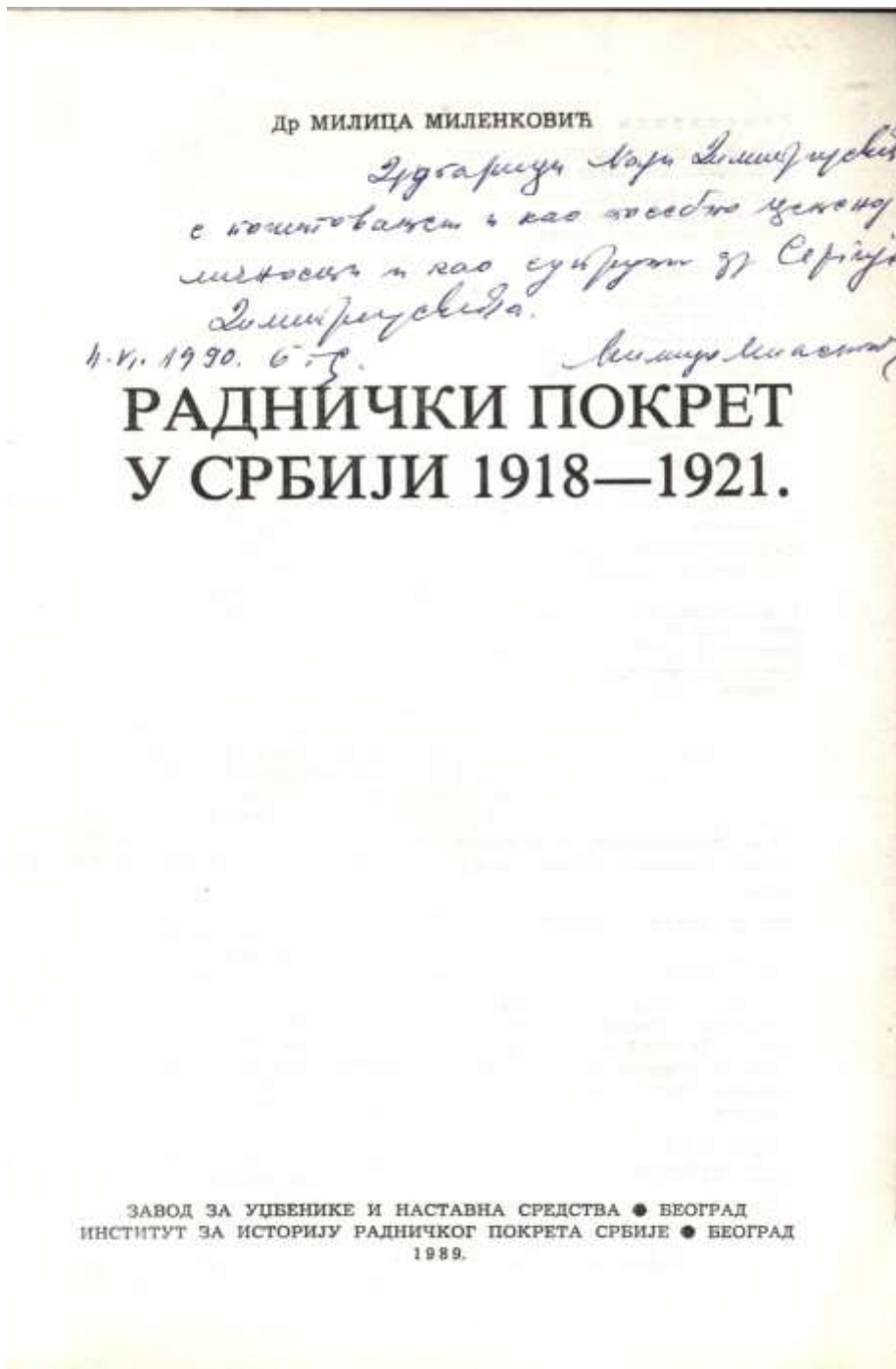
Драги Сергије,

У моменту када ти пишем сви смо здраво и добро. Надам се да ћеш пакет добити у реду. Док ти пишем Лидија ми увелико смета, јер се налази на другом крају стола и хоће и она да куца. Кад будеш читао ово писмо онда ће нас раздвајати још само мало времена. Констатација свих је да је кућа без тебе празна. Ја још додајем да је ипак најлепше када смо заједно. Упркос послу и нервози најлепши је живот с тобом удвоје. Шта велиш? Ускоро ћеш доћи и уверити се да је тако. Не знам да ли си после Париза и пробуђених старих успомена истог мишљења. Можда не делиш моје мисли?

Желим да те ово писмо затекне у најбољем здрављу и да нам што пре дођеш.

Сви те љубимо и волимо
Нада

Лидија непрекидно понавља да ће тата да донесе јаду и бобоне. Овог момента лупа на твоја врата и виче: Татице нат доди доди.

1960

20. Надино писмо Николи Цветковићу од 9. августа 1960.

Драги Кокане,

Видим да наше ћутање не знаш како да протумачиш, већ на ћутање одговараш ћутањем. Зато што не пишемо постоји један једини разлог, а то је тарапана пред велико путовање. Да би видео колико је путовање, а с тим у вези и оценио и величину тарапана, и примио к знању наше нејављање, узми карту Европе па погледај величину наше маршруте. Пасоши и све визе су готови, карте извађене, а дан поласка је 15 и прва етапа Београд-Загреб авионом. Прво место у иностранству које посећујемо јесте Минхен, где остајемо два дана. Земље које посећујемо су: Аустрија, Западна Немачка, Данска, Шведска, Финска и Норвешка. О листи градова које унутар ових земаља посећујемо бићеш накнадно обавештен, Могу ти рећи за сад толико да после боравка од 10 дана у Штокхолму где се одржава конгрес на коме Сергије држи говораницу, идемо за Финску, а из Финске за Норвешку. Посетићемо норвешке фјордове, путовати железницом која иде највећом висином у Европи кроз глечере и избити на Берген, рибарски град на Атлантском океану.

Као што видиш и овога пута Сергијеви пројекти смели, а за мене чак и у машти немаштани, остварују се. Ово ће за мене бити пут по величини као све укупно што сам до сада путовала по Европи. Моја лична осећања не бих могла да ти изразим, јер доживљавам оно о чему никад нисам могла ни да сањам. Ако ти уз то, као најближем члану породице кажем у највећем поверењу, да Сергијев реферат сада куцам на француском језику, њега сам извадила из машине, а твоје писмо убацила, онда у потпуности све разумеш зашто ти нисмо писали, а и тета Ради одговорили. Само онај ко нас познаје схватиће. Деца, Миша и Нина, 14-ог ујутру одлазе са школском децом на море у Слано код Дубровника. Тамо остају 21 дан. Лидија ће са бабом, која је сада здрава, и Љубицом. Тако смо решили питање многољудне породице. Пријатељи ће надгледати породицу док смо одсутни.

[Изостављен део о деоби породичног наследства - Прим. М.С.Д.]

До 15-ог ов. м. смо ту, тако да можеш да нам пишеш.

Сергије ти шаље ове слике за твој породични албум, с тим да их не растураш већ чуваш као целину. Слике: – *Паша у харему* – *Координирање акције* – *Вереници* – *Тумачење Ајнштајнове теорије* – *Пред разводом* – *Оваква ми је жена кад се разгоруади* – итд., познаћеш и сам.

Подвалио ми је да ме сними „горопадну“ и сад вели да ме има у „оригиналу“.

Знам да си ме у свему разумео и опростио за нејављање,

Све вас воли и
љуби ваша тета Белка

Среда, 9-VIII 1960.

21. Надина писма породици са пута по Скандинавији од 16. августа до 15. септембра 1960.³

16. VIII 1960.
Минхен

Драга мама,⁴

Пошто смо прешли Аустрију без задржавања, стигли смо у Западну Немачку, у Минхен. Ту смо већ разгледали чувену Минхенску пинакотеку која садржи многа славна дела најпознатијих светских сликара. Овде спавамо и остајемо до сутра у подне.

Све вас љубе,
Нада и Сергије

19. VIII 1960.
Nyköbing
Драга мама,

Јављамо се из Данске, из места Nyköping, на острву Falstom. Јуче је наш воз, са два друга, и са још 50 аутобуса, камиона и аутомобила ушао у специјални брод (ферибот), којим смо прешли Балтичко море. Цело смо јутро разгледали ово место. Ради потпуне представе о нашем путу јављамо: Бгд.–Љубљана авионом (експрес [експрес-ним возом] 9 сати и 10 мин.);

3 Надежда Димитријевић, Из поородичног споменара, у: Сергије Димитријевић, Писма из Холандије, приредили Милан С. Димитријевић и Никола Цветковић, Народни музеј, Лесковац, 2007, стр. 105-142.

4 Мама је Сергијева мајка Софија Димитријевић.

Љубљана-Минхен: 10 h и 10 мин.; Минхен-Хановер: 9 h и 30 мин.;
Хановер-Либек: 3 h и 25 мин.; Либек-Nyköping: 5 h.

Љубе вас Нада и Сергије

20. VIII 1960.
Norrköping

Драга мама и Лидија,

Прошавши кроз Данску, земљу са најнапреднијом пољопривредом на свету, црвеним кравама без и једне беле мрље, и свим сеоским путевима, чак и оним најспореднијим, потпуно асфалтираним, стигли смо у Helsingör. Ту смо ушли у ферибот са којим смо прешли мореуз Сунд (између Категата и Балтичког мора) и стигли у Шведску, у место Хелсингборг. Прошавши јужну Шведску, звану Сканија, стигли смо у Norrköping који је на страни Ботниског залива. Пут Nyköping - Norrköping је 10h.

Љубе вас Нада
и Сергије

21. VIII 1960.
Штокхолм

Драги наши, Мишо и Нина, љубе вас тата и мама,

После проласка кроз Аустрију, Западну Немачку и Данску, ево нас у Штокхолму, престоници Шведске. Најинтересантнији је био прелаз преко Балтичког мора. У брод су ушле три композиције воза, и још много аутомобила, камиона и друго. Ми смо сишли из воза и шетали се по броду, пили у ресторану. Такав брод зове се ферибот. Слажите се и чувајте један другога. Пишите одмах експрес карту, истог дана чим добијете ово, и то само по једну сваки. Нек васпитачица напише адресу.

Поз.[дравите]
другарицу Мару Ерак.
Адреса: Sergije Dimitrijević
Hotell Resman
Drottningg. 77 Stockholm

Штокхолм август 1960. Први са лева Пера Дамјановић, трећа Милица Дамјановић, четврти Виктор Новак, пета Љубица Кандић, шестии Драгослав Јанковић, седма Надежда Димитријевић, осма и девети Дана и Драги Стојчевић

Штокхолм, август 1960. Бранислав Бурђевић са супругом, Надежда и Сергије Димитријевић

VIII 1960.

Штокхолм

Драга мама,

Од Norköpinga, познатог шведског индустријског центра, до престонице Шведске пут је трајао само 2 h и 40 мин. Зато [што је овај део пута толико кратак] говоримо о целом путу кроз Шведску, где смо сусрели безброј црвених монтажних кућа, сијасет језера окружених четинарским шумама, мноштво фабрика, чистих и уређених попут изложби и читава аутомобилска стада на улицама градова, крај којих је воз пролазио. Док код нас градови окрећу железници ружну страну својих предграђа, овде она избија у срце града, не реметећи његов мир, ни носеве грађана, пошто је потпуно електрифицирана и бешумна.

адреса:
Sergije Dimitrijević
Hotell Resman
Drottninggaten 77 Stockholm

VIII 1960.

Драга наша децо,

Честитамо Миши рођендан, и жељимо да будете добри и да слушате. Ми смо у Шведској до 28. августа, а потом идемо за Финску. После Финске идемо за Норвешку. Ја и тата смо добро, само бринемо за ваше здравље, као и да слушате и да се слажете. Поздравите другарицу Мару Ерак.

Љубе вас тата и мама

26. VIII 1960.
Штокхолм

Драга мама и Лидија,

Јуче смо били у Скансену, највећем нордијском музеју под отвореним небом, на једном острву. Овде су подигнута читава старинска села од брвнара, а по великим просторима, стенама и води крећу се, пливају и излежавају се бели медведи, фоке, ирваси и сличне зверке. Ову карту пишемо испред кинеског павиљона, у парку дворца Drottingholm, до кога смо дошли моторним чамцем, који је читав сат пролазио међу острвима кроз систем језера и језероуза, што сачињавају околину Штокхолма. Добили смо писмо г-на Скерла и много се обрадовали што сте сви добро.

Љубе вас
Нада и Сергије

27. VIII 1960.
Vällingby

Драга мама,

Јављамо се из једног сасвим модерног насеља, за које је познати француски архитект Corbusier написао да је то најлепше модерно насеље у свету. Овде су урбанисти и архитекте удесили све по својим замислима: шаре на калдрми, киоске, фирме (попут средњовековних фирми, пред обућарском радњом виси цртеж ципеле у модерној обради, направљен од поливинилских жица у боји и сл.). Ту се сусрећу вишеспратне куће, са степенасто поређаним терасама (сваки стан има своју терасу која је на крову доњег стана), као и многе друге дивоте...

Љубе вас
Сергије и Нада

28. VIII 1960.
Сигтуна

Драга мама,

На путу за Упсалу доспели смо у Сигтуну, велики културни центар из времена Викинга. Сада је то врло пријатно село у коме се налазе многобројне рушевине цркава из XI века и нешто касније, зараслих у зеленило, са споменицима на којима су натписи исписани рунама (старо германско писмо) итд. Често путујемо тако брзо да једва стигнемо да се јавимо из сваког места. Тако нпр. у Сигтуни смо боравили 2 h и 15 мин, али смо направили 20 снимака

Љубе вас
Сергије и Нада

29. VIII 1960.
Turku (Abo)

Драга мама и Лидија,

Синоћ у 18.30h укрцали смо се у брод. У току ноћи прешли смо Балтичко море, у «корену» Ботниског залива, на линији Штокхолмски архипелаг - Аландска острва; и јутрос у 8.15h, по источно-европском времену, померивши сат за један сат унапред, стигли у Финску, земљу где је сваки назив двострук, пошто постоје два званична језика. Разгледајући Або, шетали смо се кејовима реке Аурајоки и разговарали о вама. Фински су градови пуни спортских објеката, а сусрећу се и споменици појединим спортистима, као и безброј голих женских фигура-скулптура, на којима се одмарају мушке очи. Финска (Suomi) је шумовита и сиромашна земља.

Љубе вас
Сергије и Нада

29. VIII 1960.
Helsinki (Helsingfors)

Драга мама,

После 2 сата вожње железницом стигли смо у Хелсинки, престоницу Финске, која изгледа сасвим велеградски. У току наших шетњи нарочито су нас одушевили «унутрашњи» тргови, нешто слично безистану, до којих се долази кроз пасаже. Они су препуни цвећа, где се сусрећу кавези са папагајима, клупе-љуљашке са балдахинима итд. Ми смо здраво и добро, а такође се надамо да сте и ви сви добро.

Љубе вас
Сергије и Нада

31. VIII 1960.
Tampere (Tammerfors)

Драга мама,

После 3 сата вожње возом, који је вукла локомотива ложена дрветом, стигли смо у језерски предео, у велики индустријски центар, нека врста финскога Лесковца, велеградских размера, Тампере. Овај се град налази на земљоузу између великих језера Puhäsärvi и Näsisärvi. Пошто кроз град пролази канал који спаја ова језера, а треће се језеро налази иза града, воде има са свих страна. Диван поглед на многобројна острва која се огледају у води. Никада у животу нисмо видели толико шума и језера као на овом путу.

Поздрав свима,
Нада и Сергије

31. VIII 1960.
Haapamäki

Драга мама и Лидија,

Зауоставили смо се у овом селу, великој железничкој раскрсници, да бисмо упознали финско село. Већ смо у крају где су све куће дрвене, од да-сака, само се ретко среће по која брвнара, којих ће бити више на северу. Шаљемо ти слику Хапамакија да би добили представу о финском селу. Овде се возови греју, мада је још увек месец август.

Љубе вас Сергије и Нада

Са пута по Скандинавији

31. VIII 1960.
Kokkola (Gamlakarlely)

Драга мама и Лидија,

После четворосатне вожње стигли смо у овај град на обали Ботниског залива (Хелсинки је на Финском заливу). Држећи се правила да путујемо само дању овде смо сишли да преноћимо и уједно разгледамо град. Стигли смо у 18 h; сада је 20 h, а ми ти пишемо на дневној светлости. Што год се приближавамо поларним пределима дани су видљиво дужи и хладнији. Али за овдашње становнике је још увек лето. Деца су у кошуљицама, на језерима се купају, а ми носимо џемпере, шалове и мантиле. Овде се слама не држи у стоговима већ је на свакој њиви подигнута брвнара за ту сврху.

Поз.
Сергије и Нада

1. IX 1960.
Oulu (Uleaborg)

Драга мама и Лидија,

Јављамо се из великог центра северне Финске до кога смо путовали 4 сата. Заборавили смо да ти јавимо да смо се у Хелсинкију купали у познатом финском амаму – сауни, где се купа колективно, тј. пари, пошто се кофама вода сипа на усијану пећ. У језерском пределу Финске, у бескрајним четинарским шумама, прошараним белим брезама, на потпуно равном терену, немогуће је повући границу између језера, баре, реке и канала. Надамо се да сте сви код куће добро и да Лидија слуша.

Поздрав свима,
Нада и Сергеје

1. IX 1960.
Kemi

Драга мама и Лидија,

После нових два сата вожње приспели смо и у овај северни град на обали Ботниског залива. Писали смо ти о дашчарама и брвнарама, у ствари је то једно исто. Даске су само декорација, испод којих се налази зид од брвана, на коме су све међушупљине испуњене кучином и маховином. То смо утврдили када смо видели једну кућу коју руше. Чак и прозори у возу имају дупла стакла. Добили смо само једно писмо од г-дина Скерла, од вас и деце ништа.

Љубе вас све и воле Нада и Сергије

2. IX 1960.
Tornio (Tornea)

Драга мама,

Јављамо ти се са границе Финске, са «врха» Ботниског залива. Сада прелазимо у Шведску, у Хапаранду, која је на 6 км возом одавде. У целој Финској, пред сваком сеоском кућом, сретали смо клупе-љуљашке, сферичне баштенске клупе, састављене из великог броја летви какве се срећу у најбољим парковима, створене за заљубљене парове. У Шведској такве клупе имају неку врсту крова, а на једном месту и заштитни зид од ветра.

Љубе вас Сергије и Нада

2. IX 1960.

Боден

Драга мама, Нина, Мишо и Лидија,

Ево нас по други пут у Шведској. Пошто смо у Хапаранди вратили часовнике на средњоевропско време, за 1 h уназад, после 3 h вожње стигли смо у Боден. Ово је невероватно лепа и жива варошица, чије су улице са безбројним белим брезама, и пуне цвећа. Ипак, шаљемо вам овај зимски снимак, са белим медведима који шетају градом да бисте добили јасну представу куда смо зашли. Шведска нема само 100. 000 језера (званичан податак), већ и друге дивоте. Сад смо срели прве Лапонце, обучене у шарене, црвено беле народне ношње. За који сат прелазимо северни поларни круг и стижемо у Арктик.

Поз. тата и мама

Надежда и Сергеје Димитријевић. Штокхолм август 1960.

3. IX 1960.
Кируна

Драга мама, Мишо, Нина и Лидија,

Арктичка експедиција Димитријевић ушла је у Лапландију 2. септембра 1960. у 17 ч 7 м. У 17 ч и 50 м прешли смо Северни поларни круг и ушли у Арктик. Поларни круг је био означен низом белих каменова, а удаљен је од екватора 7.389 км, од Јужног пола 17.389 км, а од Северног 2.611 км. Прешли смо га на надморској висини од 307 м, на месту које је удаљено 550 км од најсеверније тачке Европе, Северног рта – Нордкапа. У Арктику је вегетација сасвим другачија. Шуме су закржљале, пуно је маховине и лишаја и баруштина, које су око 9 месеци замрзнуте – што претставља пејзаж познат под именом тундра. Свугде сусрећемо Лапонце. Један је са нама у купеу, други на перону продаје рогове од ирваса и ножеве од кости. Сусрећемо неку врсту трапера какве познајемо из романа Кервуда и Лондона. Сви су са војничким пушкама (због медведа и вукова), у чизмама, са ранчевима од дрвета, сличним нашим виноградарским прскалицама.

Љубе вас тата и мама.

Штокхолм август 1960. Љубица Кандић, Георгије Острогорски, Сергије и Надежда Димитријевић

3. IX 1960.

Narvik

Драга мама и децо,

Напуштајући Кируну прошли смо кроз најлепше пределе Шведске, који се налазе дуж језера Torneträsk. Ту смо видели многе ирвасе. Затим смо наишли на предео где је нестало четинара, чак и оних закржљалих, и најзад, на предео где више није било дрвећа (најотпорније, последње, биле су закржљале брезе, од којих су најдебље биле као човечија рука, мада се радило о столетном дрвећу), што би рекли на прави Арктик. У читавој Лапландији нигде се не сусрећу обрађене површине, воћке и сл. Свака врста жита има своју северну границу, коју смо још раније прешли, ушавши у Норвешку и помакавши сат за 1 час уназад (трећа промена – западно европско време), избили смо на Атлантски океан, боље рећи на

огранак
Офотфјорда, на коме
лежи Нарвик. То је
био први контакт
Наде са норвешким
фјордовима. Ово је
планинска кућа, на
планини
Fogernesfjell, на
висини 656 м, до
које смо се попели
успињачом – доле је
Нарвик.

Љубе вас
Сергије и Нада

4. IX 1960.
Svolvaer

Драга мама и децо,

Јутрос смо кренули бродом из Нарвика. Брод ће да пристане између осталог и у пет пристаништа на Лофотским острвима. Ми ти се јављамо само из оних места где сиђемо и шетамо цео сат. До првог таквог места Lödingena, на острву Hinnøyu, нисмо ти могли послати карту (№ 23), пошто је све било затворено, јер је данас недеља, те нисмо могли да добијемо ни једну једину. После нових четири сата возње, стигли смо у Svolvaer, на острву Austvågøu, одакле вам се јављамо. Од Нарвика смо почели да се враћамо кући. Два дана и две ноћи проводимо у броду, где имамо своју кабину. До сада смо пловили Офотфјордом и Вестфјордом, али се на југозападу налази отворена пучина Атлантског океана.

Поз. свима, Сергије и Нада

4. IX 1960.
Stamsund

Драга мама и децо,

Последње место у коме смо боравили на Лофотским острвима је Стамсунд, на острву Vestvagöyu. Док ће брод пловити према континенту ми ћемо спавати. Лофоти живе од рибе и смрде по њој. Хиљаде бродова одлази у лов на харинге и бакаларе. Као што се код нас и у Македонији суши дуван, овде се суши риба. Вратимо се на шведски град Кируну. Он се налази између две гвоздене планине, Kirunavaara и Luossavaara. Мада њен центар броји само 20 хиљада становника, то је најпространија варош на свету, која се протеже на 13.180 км².

Љубе вас Сергије и Нада

5. IX 1960.
Sandnessjøen

Драга мама и децо,

Данас смо посетили прво место испод северног поларног круга, што значи да смо пре подне напустили Арктик. Ово место, чије име не умемо

да изговоримо, налази се на острву Sju Söstre, на коме постоји шестоглава планина, нека врста двоструког Триглава. Ми претпостављамо, због овог низа од шест растављених врхова, да ово име значи Шест сестара. Да ли је то тако остављамо филолозима нека решавају. Надамо се да сте сви здраво и добро и да деца слушају. Много поздрава Љубици.

Све вас љубе Нада и Сергије

Надежда и Сергије Димитријевић. Нарвик, септембар 1960.

Надежда Димитријевић. Офотенфјорд, септембар 1960.

5. IX 1960.
Brønnøysund

Драга мама и децо,

У овом рибарском градићу поново смо ступили на европски континент. Сада ћемо да прикажемо шта је све Нада пропутовала од 1955. год. Норвешка је њена тринаеста земља, а ово место бз. град у иностранству који је обишла. Сва места на Лофотима, као и градови које данас обилазимо, углавном живе од лова на харинге и бакаларе, па ипак ови рибарски центри изгледају сасвим европски. Сви су обучени велеградски, а радње се ни по чему не разликују од радњи у Штокхолму.

Поздрав свима, Нада и Сергије

5. IX 1960.
Rørvik

Драга мама и децо,

Ово је последњи град у коме смо боравили читав сат на овој нашој «морској» експедицији. После два дана и две ноћи путовања бродом, и задржавања од 1 сата у 6 разних градова, сутра изјутра упловићемо у Trondheimsfjord и у 6 сати изјутра искрцаћемо се у Trondheimу, трећем норвешком граду по величини, који има 55.000 становника. Путовање је било по најлепшем времену. На Лофотима је сунце залазило тек у пола десет (арктички летњи дан), а сутра ћемо разгледати поменути фјорд.

Поздрав свима, Сергије и Нада

Надежда и Сергије Димитријевић, септембар 1960. Sandnessjøen

Сергије Димитријевић, септембар 1960. Lodingen на острву Hinnøу

6. IX 1960.
Trondheim

Драга мама и децо,

Провели смо 8 сати у Trondheimу. Нарочито су нам се свидела робна стоваришта смештена у вишеспратним дрвеним кућама, код којих једна фасада стоји на кољу окренута ка води, а друга, са супротне стране, окренута улици. Пошто стоваришта располажу сопственим механизованим транспортним средствима (специјалним колицима и сл.), из њих се лако пребације роба у бродове или камионе и обратно. Разгледали смо велелепну катедралу, највећу и најлепшу у Норвешкој [Нидарос], на чијој се фасади налазе стотине скулптура у природној величини.

Љубе вас Сергије и Нада

Лофотски рибари

Сушење рибе

6. IX 1960.
Dombas

Драга мама и децо,

Шетајући се по Trondheimu присуствовали смо спуштању гњурца, у комплетној опреми скафандеру, на дно канала, и његовим истражним радovima. Из овог града узели смо експрес, који после четири часа возње стиже у место Otto. Међутим, да бисмо видели што више, прекинули смо возњу и у овом месту. Интересантно је колики је култ цвећа у овим северним земљама. Тиме се изгледа надокнађује суровост дуге зиме и улешшава кратко лето. Нина и Мишо чувајте Лидију, и помажите Бапки и Љубици и слушајте.

Љубе вас све мама и тата

6. IX 1960.
Otto

Драга мама и децо,

Овде спавамо. Свако је место као ваздушна бања, чисто и уређено. Пошто се овде копа слојевити пешчар, куће су покривене танким каменим плочама. Пажљиво жито није сложено у крстине, већ у облику дуге ограде, да би се просушило. Опет о цвећу: нема прозора без три саксије или вазе. Па ипак, свако мало место има трговину са цвећем. За украшавање соба цвеће се купује, а не кида у кућним баштама, јер би се тиме умањила количина цвећа пред кућом. У приватним собама где смо ноћили пуно је цвећа.

Љубе вас тата и мама

8. IX 1960.
Sogndal

Драга мама и децо,

Карте [разгледнице] не стижу да забележе ни стоти део наших утисака и запажања. Треба видети куће изграђене од брвана, на којима се уместо

црепа налази посађена трава (што је јефтиније – како су нам објаснили), као у некој бајци. Један од најимпресивнијих призора били су Паклени водо-пади, више километара дугачак низ водопада, који су се сурвали један за другим, у дубини кланца. Пошто се туристички аутобус стално зауста-вља на лепим местима уживали смо у многим природним лепотама. У ме-сту које видите на слици ноћили смо.

Љубе вас тата и мама

*Норвешка “Бавоља варош” код Ота. Разгледница Сергија и Наде
Димитријевић од 6. IX. 1960.*

Согндал, 1960.

8. IX 1960.

Са пута кроз Согне фјорд

Драга мама и децо,

Данас цео дан, 12 и по сати, проводимо на туристичком броду, који убрзаном возњом плови кроз највећи и један од најлепших норвешких фјордова, Согне фјорд. Брод се заустављао у многим местима (Herman-swerk, Vangsnes, Valestrand, Høyanger, Vadheim, Lavik). Лепоте фјордовских призора не дају се описати у овако краткој форми. Пејзажи се брзо мењају, високе планине расту из воде и окружују нешто слично језеру, што се иза сваког новог завијутка грана и претвара у нови фјорд.

Поздрав Сергије и Нада

Друг Никола Цветковић
Јужноморавских бригада 42
Лесковац
Jugoslawien

9-IX-1960
Осло

Драги Кокане

Ево нас у Бергену, најкишовитијем граду Европе. У свакој радњи продају се кишни мантили и кишобрани. Странца познајеш по томе што нема кишобран у руци. Пре 23 године Сергије је овде видео кишу са рибама. Десетине хиљада риба, све једнаке дужине, око 10 см пљуштало је по плочаном тргу. Десет пута дневно смењује се најлепше сунчано време са пљусковима. Ноћас смо се пели успињачом на планину изнад Бергена и гледали безброј светиљки овог града од 150.000 становника. Све је личило на Аладинову пећину где драго камење бљешти у свим могућим бојама.

Поз. Сергије и Нада

11. IX 1960.
Göteborg

Драга мама и децо,

Вративши часовник за цео сат на средњоевропско време, стигосмо у Шведску. После 5.5h вожње од Осла, наша «експедиција» стигла је у Göteborg, по величини други град Шведске и њено највеће пристаниште. Ову карту пишемо у луци, опкољени прекоокеанским бродовима и шумом дизалица свих могућих калибара и врста. Препуни смо утисака па их једва примамо. Док воз пролази крај дивних језерских пејзажа, ми се једва осврћемо на њих. Вечерас стижемо у Копенхаген. У Београд ћемо вероватно доћи 17. септембра.

Поз. свима, Сергије и Нада

Зимски пејзаж на прузи Берген-Осло

Сергије и Нада Димитријевић. Трондхајм, септембар, 1960.

*Георгије Острогорски, Надежда и Сергије Димитријевић.
Копенхаген, септембар 1960.*

12. IX 1960.

Копенхаген

Драга мама и децо,

После пет сати вожње железницом, и поновног прелаза фериботом мореуза Сунд, стигли смо у престоницу Данске. У овом милионском граду има више неонских реклама него у икојем другом који смо видели. Ноћно осветљење главних улица Копенхагена може се упоредити само са Бродвејем у Њујорку. Сваки град има своје особености. Карактеристике Копенхагена су дивни зелени торњеви, шарене зграде и забавни парк Тиволи, са зградама из источњачких бајки. Обишли смо чувену Глип-тотеку, један од најлепших светских музеја скулптуре.

Љубе вас све Нада и Сергије

13. IX 1960.

Odense

Драга мама и децо,

Напустивши Копенхаген кренули смо возом на запад. После преласка острва Zealand, прешли смо фериботом мореуз Велики Белт и стигли на острво Fünen, у Odense. Пут је трајао 4 h. Овај град од 120. 000 становника, родно место Андерсена, трећи је град Данске. Сада седимо у парку, у атмосфери у којој су настале Андерсенове бајке. Пред нама је језерце зарасло у шевар, покривено расцветалим локвањем. Сваког момента из воде може да искочи зачарана принцеза претворена у жабу.

Све вас љубе тата и мама

15. IX 1960.

Хамбург

Драга мама и децо,

Чудне су стране земље. У Ослу најскупље воће и поврће је парадајз, шест пута скупље од банана. Са острва Fünen прешли смо преко моста мореуз Мали Белт и стигли на полуострво Jutland. У његовом «дну» прешли смо преко чувеног Килског канала, кроз који се могу пребацити најве-

ћи бродови из Балтичког у Северно немачко море. Хамбург са својих 1.800.000 становника изгледа велеградски. Читава два сата шетали смо се бродом кроз његову луку, једну од највећих светских лука, чији кејови су дуги 470 км (растојање Хамбург-Берлин), која је повезана са 1100 иностраних лука, «преко» 222 бродске линије. На аеродром Хамбурга слети годишње 45000 авиона.

Љубе вас тата и мама

Са пута по Скандинавији

1961

**22. Надино писмо Николи Цветковићу, послато из Керуана у Тунису
22. септембра 1961.**

Друг Никола Цветковић
Јужноморавских бригада 42
Лесковац
НР Србија
Yougoslavie

22-IX-1961
Керуан

Драги Кокане

Јављамо ти се из Керуана, светог града Ислама, где се налазе најстарије и најлепше мошеје Северне Африке, где Европљана практично нема, где се човек осећа као у време Харун - Ал - Рашида, где усред пустиње постоји вештачко језеро у мермеру, 180 м у пречнику, које је подигао један арапски краљ пре 1000 година, изградивши подземни водовод (надземни није могао због сунца) дуг 100 км.

Поздрав свима, Нада и Сергије

Разгледница послата Николи Цветковићу из Керуана

23. Надино писмо Николи Цветковићу, послато из Агриђента на Сицилији 28. септембра 1961.

Друг Никола Цветковић
Јужноморавских бригада 42
Лесковац
НР Србија
Yougoslavie

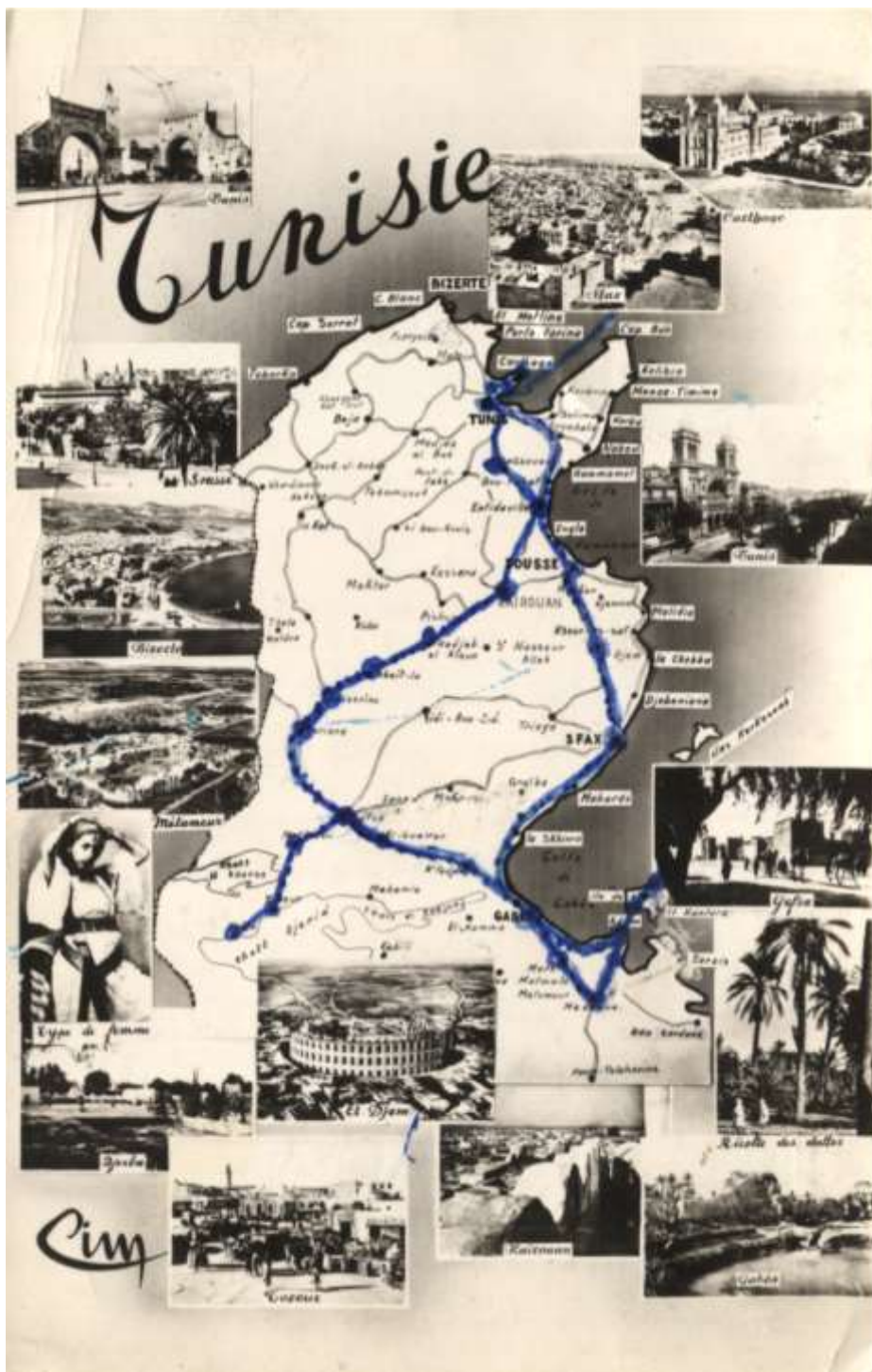
28. IX-1961
Агриђенто
(Сицилија)

Драги Кокане

Овако изгледа наш пут кроз Тунис. Тачкама су обележена места где смо се задржавали. Кроз пола сата крећемо аутобусом у долину храмова Агриђента, где има безброј рушевина грчких храмова, од којих су два добро очувана. Сутра ћемо већ бити у Сиракузи, а онда се пењемо на Етну.

Све вас поздрављају
Нада и Сергије

Пут Наде и Сергија по Тунису, септембра 1961. Разгледница послата Николи Цветковићу из Агриђента на Сицилији

1963

24. Писмо Милана С. Димитријевића послато Нади из Лесковца, 15. јула 1963.

Прима:
Другарица
Надежда Димитријевић
Булевар Револуције 126
Београд
С.Р. Србија

15. VII '63
Лесковац

Драга мама,

То је наставак бабкиног писма пошто у њега није све могло да стане. Из Ниша смо отишли у Пирот. Тамо смо остали три дана. Чика Гоша [Георги Николов - Прим. М.С.Д.] је сутра отишао за Бугарску а ми смо остали, ја код чика Мирка а тата код тетка Вере. Тамо је било много лепо. Милан ме је водио свуда. Чика Мирко је стално правио вицеве и цумбус. Једном је код њега дошло једно друштво. Ту је био и један певач, па су певали, пили и смејали се. Било је врло забавно. Баја ми је свирао на гитари. Из Пирота смо дошли у Лесковац преко Бабушнице и Власотинца. Јуче сам био у Грделици. То је врло лепо место. Пиши ми. Поздрави бабку и пољуби Лидију уместо мене. Тата стиже сутра 16-ог у уторак. Можда ће стићи и пре писма. Поздрвила је Нина Тебе и бабку⁵.

Много те
љуби и поздравља
твој син Миша.

⁵ Бабка је Надина свекрва, бака Софија Караулова удата Димитријевић

1974

25. Преписка Наде и Милана који је 10. септембра 1974. започео одслужење војног рока у Тузли.

14. IX 1974.
Београд

Драги мој Мишо,

Данас сам ти купила тражену књигу. Кошта 8930 дин. Цена пише позади на књизи. Једва сам је нашла јер се исцрпила у продаји, припремају ново издање. Оно за војску сам ти свршила. Ти ћеш добити решење по молби коју сам предала. Поступак је следећи, да би обавестио свога друга који је у истој ситуацији. Треба да напише молбу војном одсеку, да му војни рок са 15 месеци скрати на 12 месеци јер има диплому, односно дипломирао је. Препис дипломе прилаже и потпис. Ја сам предала ону твоју молбу што си по Љиљи послао и направила препис обе дипломе и приложила молби. Рекли су ми да ће то у року од десет дана најмање бити готово, односно ти ћеш добити решење. Препис дипломе односно овера, се у овом случају не плаћа. Јуче је била на ручку код нас Вера, Љиљина сестра. Ја сам телефонирао да зовем Љиљу, па како је она отишла у Зрењанин, ја сам позвала Веру, те је ручала код нас. Рекла ми је да два твоја писма чекају Љиљу. Ми смо сви добро. Тата се синоћ вратио из Новог Пазара. Задовољан је обављеним послом. Преко 700 комада нових Срба је обрадио. Било је лепо време, тако да је и са те стране добро прошао. Ја сам искористила прилику да почистим његову собу. Скупљам ти старе Нинове и Забавнике. Ваљда ћу стићи и да ти их пошаљем. Код куће све по старом, само што ти мами недостајеш. Сада је сезона куваних кестена и увек помислим како би било лепо да си и ти ту да ти мама да да једеш. Сада прекидам писање, јер је квиз па ћемо гледати.

Љуби те и воли,
твоја мама

16. IX 1974.

Београд

Драги мој Мишо,

Још од када си послао своју адресу, сваки дан се припремам да ти пишем, и у мислима почињем да пишем писмо, али ме увек нешто спречи. Увек неки послови, обавезе. Знаш како је било пред татин симпозијум. Све у последњем тренутку, све хитно, мада не треба да постоји ништа прече од сина војника и од писма сину војнику. Иако ти нисмо писали, сваки дан говоримо о теби и мислимо на тебе. Желим да се добро снађеш, да ти је добро, да све примиш као обавезу коју мораш да испуниш и да си на првом месту здрав. Са татиним рефератом све је испало, као и увек, добро. Одржао је реферат, учествовао у дискусији, то ће се штампати. Јуче је симпозијум завршен. Данас смо имали на ручку Франца Клопчича, историчара из Љубљане, који је учествовао на симпозијуму. Иначе, тата је са здрављем сада, рекло би се боље. Има позив за климатско лечење у Петровцу на Морју за 24. септембар и сада ће почети припреме за то. Ићи ће тамо, па ће се вратити у Београд, а после на Хвар. Тешко ми је што нас оставља саме, али за њега је то много боље, јер му климатска промена увек много користи. Док ти пишем Нина и тата играју шах. Нина је много добро и срећни смо због тога. Лидија ове недеље иде поподне у школу. И са њом сам много задовољна, јер је ове године озбиљно схватила школу и почела од почетка да учи. Љиља нам долази и много смо задовољни због тога. Данас је нешто нема, на знам зашто, можда ће до вечерас још доћи. Нећу да је узнемиравам преко телефона, да питам како је. Иначе код нас све тече по старом, само што тебе нема, да упаднеш у собу, потражиш новине, и да те мама макар гледа док читаш, и понекад нешто пита, Не смем ни да помислим да ти тамо можда није добро. Полазим од тога да се војска мора служити, и да се требаш привићи на све, и све прихватити као нешто природно и у реду. Знам да ти је мука за Љиљу, нас и Београд, да мораш да мењаш своје навике, али све је то пролазно. Мамин син војник све ће то храбро поднети.

Не љути се ако ти не пишем често, и не сумњај у то да те волим много.

Твоја мама

17. IX 1974.

Драги мој Мишо,

Са највећим задовољством смо читали твоје писмо тата и ја, јер смо сами код куће. Лидија је у школи а Нина је отишла у биоскоп, тако да га на миру читамо, прочитавамо и коментаришемо. Тата је одмах дохватио телефон да телефонира Љиљи, али њена газдарица, она млада девојка, рекла је да је изашла мало да се прошета, јер јој је испит одложен за сутра. То је сигурно и разлог што ти не пише, а и што није дошла код нас, јер признаћеш да је то велико мрцварење, изађе распоред кад се полаже, па се она спрема, па оде, а оно одложено. Све то мора да се уважи, јер њој је ипак најтеже. Наједном се нашла сама, да нема с ким да подели своје бриге. Срећни смо што је храна добра, јер то нам је била велика брига. Што се тиче посла, и ту смо задовољни. И у кући има прљавог и тешког посла, само што га ти ниси никад видео и помогао мајци. То што чупате траву, зове се плевити двориште. То се никад не коси, него се плеви рукама, јер машина за плевљење још није измишљена. То смо и ја и тата радили у нашим двориштима у Лесковцу. Ја сам ти јуче написала једно писмо, као одговор на твоју прву карту и једину. Због татиног симпозијума, који је био врло успешан (татин реферат има 60 куцаних страна - текст који се штампа) нисам ти могла раније писати. Све је то куцано последњих дана, даноноћно. Већ сутра идем у општину по питању хранарине и диплома, па ћу ти о свему јавити. Тата сутра иде на лекарски преглед, прексутра на инвалидску комисију а 24. септембра, авионом преко Титограда за Лучице, код Петровца на Мору. Синоћ смо Лидија, Нина и ја биле код "Вука Караџића", где смо гледале "Леди пева блуз". Јуче је Нина играла шах са татом и ремизирала, као и Карпов, за кога цела кућа навија. Иначе, да ти се и тата похвали, после толико времена и он је са нама био у биоскопу прекјуче, где смо гледали "Љубавна прича једног детектива". Пре овог филма, тата је последњи пут гледао у децембру "Ћерку Дракуле" на Хвару.

Код куће је све у реду, бројимо дане од када си отишао, сваки дан причамо о теби и много те волимо и љубимо.

Твоји мама и тата,
Нина и Лидија

Тузла
22. IX. 1974

Драга мама

Примио сам твоје писмо и оно ме је јако обрадовало. Пиши ми што чешће јер је овде највећи празник када од куће стигне писмо. Пиши ми опширно како су сви. Молим те мама помогни Љиљи ако јој нешто затреба. Сада је недеља и имамо нешто више слободног времена иначе смо потпуно надрљали. Дневно имамо највише пола сата слободно и то расцепкано по 5-10 минута. Јуче смо ишли на један марш од 10 км по највећој киши и сви смо цркли. Суботом и недељом увече овде приказују филмове за војнике. То су стари домаћи филмови из НОБ. Ја сам до сада гледао "Свога тела господар" "Саша" и "Ешалон Др-М". Сада је сигурно да 29. IX полажем заклетву. Тада за ручак војска добија по 2 деци вина и има после излаз изузев дежурних и пожарних, тако да не знам да ли ћу тада моћи да изађем у град. Сада нас зову на рад. Пиши ми. Шаљем ти у писму слику.

Воли вас све Миша.

23. IX 1974.
Бгд.

Драги мој Мишо,

Мама ти не пише, али мама те воли и сваки дан мисли на тебе. Ако знаш да тата сутра путује у Лучице, онда знаш и каква је гужва по кући. Та-та увек у последњем моменту нађе пуно неодложног посла, тако да просто непрекидно радимо. Синоћ му је готово било тешко од рада, али је ноћас успео да ми припреми текст тако да цело јутро куцам и сад сам завршила. Из Института треба да дођу по текст, односи се на прву књигу Туцовића, која је већ у штампи. То су неки накнадно нађени додаци. Лидија ове недеље иде пре подне у школу, а Нина још спава, а ја куцам у кујни да не сметам ни њој ни тати.

Код нас све иде по старом. Ја се по мало у души бринем за тебе, да не тугујеш можда много па да ти случајно не шкоди. Не тугуј злато моје. Човек сваку ситуацију мора да схвати онако каква је. Ту се туговањем ништа не да изменити, зато храбро поднеси, односно подноси овај растанак од нас. Скоро сам негде прочитала да неки аутори заступају становиште да је *душа* у срцу, а неки у мозгу. А ја кад мислим на тебе осећам да је душа и у

срцу и у мозгу. Изгледа да је нераздвојна кад се неко много воли и кад се на њега много мисли.

Љиља нам долази често и сви се томе много радујемо. Јуче су ишле у биоскоп са Нином и Нина је због тога била много срећна. Јуче је био и леп филм на телевизији па смо гледали. Да ли ви можете да гледате телевизију и је ли београдска?

Прекидам са писањем, јер тата иде да се обрије у берберницу, а ја морам да пређем у собу због телефона, неко треба да га зове.

Љуби те и воли твоја мама

26. IX 1974.
Бгд. 4 писмо

Драги мој Мишо,

Примили смо твоја два писма одједном, јуче. Отварам ја писма, кад у једном слика маминог сина војника. Можеш мислити каква ми је то радост била, син у униформи, па још заузео неку озбиљну позу. Прво ми дошло то некако туђе што си у униформи, некако далеко, чудно, а после видим то је мој Миша, па ма како обучен и ма како изгледао. Писмо сам извадила из сандучета кад сам пошла на састанак, понела сам га са собом и Нини и Лидији показала тек увече, при повратку. Онда сам телефонирала Љиљи да јој кажем новост, но и она је добила писмо и слику. Коментарисале смо Нина, Лидија и ја, те како изгледаш, да ли су ти зулуфи краћи, да ли су ти тамо још поткресали косу, и свака је имала своје мишљење. Било како било ти се нама свиђаш и сви те волимо. Слику смо ставили на зидни сат у соби, увукли у рам сата, и тако сад ми гледамо тебе, а ти нас. А мама понекад и разговара са својим сином војником и поноси се.

Тата је 24. IX отишао у Лучице, авионом до Титограда, а онда аутобусом до Петровца на Мору. Обавио је све прегледе и на снимку се види ниво воде која стоји. Био је на инвалидској комисији и добио 100% инвалидитет до краја живота. Више га неће позивати ни на какве прегледе и контроле, мислим на инвалидску комисију.

Лидија иде на екскурзију од недељу дана, па смо се договорили са татом да за то време Нина и ја одемо до њега. Али сада се ствари мало компликују, јер како каже Лидија, није баш сигурно да ће ићи на ту екскурзију. Ако се деси да не иду и сама не знам шта ћу, јер због Нине сам желела да одемо, да она мало промени средину. Данас ће ваљда Лидија знати дефинитивно да ли иду или не, па ћемо видети шта ће бити. Љиља нам дола-

зи и сви је много волимо. И она је са нама испратила тату, а јуче су ишле са Нином у биоскоп. Нина се томе много радује.

Иначе, сви смо добро и све тече по старом, једина је промена у томе што нас твоја слика гледа са зидног сата.

Љуби те, мама и сви остали

20.октобар 1974.
Београд

Драги мој Мишо,

Пишем ти после дуже паузе. То значи да сам се пролењила у првом реду, а после, по повратку с мора увек има посла, а и Љиља се спрема да иде код тебе, па ће ти она углавном пренети све шта има новог.

Код нас се углавном ништа нарочито не дешава. Тата нам пише. Било му је жао кад смо га ја и Нина оставиле, али ту се ништа не може учинити. Много нам је било лепо код тате. Нини је јако пријало. Сад већ и очекујемо да тата дође. Ја се надам да ће доћи већ у четвртак или петак.

Не знам да ли си приметио у новинама да је награђена Октобарском наградом *Историја Београда* чији је један од 50 аутора и тата. Данас сам била у Скупштини града где је била свечана додела Октобарских награда. Било ми је жао што тата није био присутан. Награду је примио Васа Чубриловић и захвалио се у име награђених. Сад не знам шта ће даље бити и шта ће заправо тата добити, тамо су прочитали његово име. Добио је прејуче из наше основне организације и плакету Београда поводом 30-год. ослобођења.

Љиља ти је све причала како смо. Углавном сасвим добро. Што се тиче *Фронта* набавили смо ти само два броја. Ја ћу морати да нешто предузмем по томе, то је сувише мало и тата ми је писао да набавим још бројева.

С нестрпљењем очекујемо Љиљин повратак да видимо како си и какви су уопште услови за долазак код тебе. Лидија је најгласнија у захтевима да дође код тебе, а ја ћу увек да препустим Љиљи да иде уместо мене, бојим се да кад наступе хладноће она неће моћи тако често код тебе.

Јуче је био јако леп дан овде. Ја сам са мојим, односно у организацији мога Друштва пријатеља деце била аутобусом на гробљу ослободилаца Београда, онда у Јајинцу, па на Авали, и на крају на Шупљој стени иза Авале било је откривање споменика V крајишкој бригади која је тамо изгинула. Све то мало ме је отргло од уобичајене свакидашњице, тако да сам провела пријатно пре подне. Данас поподне очекујем Драгићевиће да дођу у госте.

Лидија гледа телевизију. Кошаркашка утакмица. Нина у њеној соби нешто чита. Ја сам куцала нека уверења, да завршим неке ствари док тата не дође, и тако откуцах и теби писмо, које ти већ одавно дугујем.

Љуби те твоја мама
Нина и Лидија

Тузла
26. X. 1974

Драга мама

Примио сам твоје писмо али нисам имао времена одмах да ти одговорим. Цела касарна је у стању готовости због поплава на Сави и очекује се сваког сата да наши крену на поплављена подручја. Ја сам у оном делу јединице који је одређен да остане овде и чува касарну али посла има преко главе. Са нестрпљењем чекам да дође Лидија и надам се да ће ме лако наћи. Мама молим те сврши оно у општини и ако још нешто треба само ми пиши и пошаљи решење мени лично и то препоручено. Пошаљи ми што пре и паре за новембар јер сам потпуно ошворцио. Да ли су Нина и Лидија добиле моја писма. Пиши ми како је код куће. Да ли је тата допутовао и како му је? Како Лидија напредује у школи? Пиши ми како је Нина и како је Љубица. Пиши ми што чешће јер са нестрпљењем очекујем свако твоје писмо.

Све вас воли и поздравља Миша.

29. X 1974.
Београд

Драги Мишо,

Данас смо тек добили твоје писмо од 26. ов. м. у коме нам јављаш да очекујеш Лидију. Ону разгледницу уочи Лидијиног доласка, коју си писао, добили смо најбрже, одмах сутрадан. Значи да писма спорије путују, или да пошта суботом и недељом не ради. Ово ти пишем само да знаш, како некад пошта иде споро.

Много сам се бринула да ли ће те Лидија наћи, јер су на телевизији давали слике како војници беру кукуруз у поплављеним подручјима, али све је добро прошло. Лидија је много задовољна боравком код тебе, и већ преговара самном када ће опет да иде. Чим се вратила одмах сам је салете-

ла свим могућим и немогућим питањима о теби, и тражила да нам све прича. Све нас је занимало што год је причала о теби. Мене је само запањило да си могао да питаш, не знам да ли је то било питање, или констатација, да смо те заборавили. То не долази уопште у обзир, то се односи на све нас, не само на мене, неки дан да не поменемо тебе, и да не причамо о теби. Сваки дан то чинимо у разним приликама, или кад нешто једемо лепо, па нам је жао што ниси ту, или кад нешто читамо, кад неко дође и сл., а обавезно кад Љиља дође, онда увек причамо о теби и питамо се шта радиш.

Јуче је Љиља била тек поподне, јер је имала предавања, да чује како је Лидија путовала. Данас није долазила јер је Вера јуче дошла из Зрењанина, па каже да имају ручак, а сутра је рекла да ће доћи и донети веш на прање.

Новац ћу ти послати 1. XI. За сада 30 000 дин, а после ћемо видети за још. Много ми је жао што си изгледа хронично шворц. Ја ћу гледати, али касније, да ти још пошаљем.

Ми смо сви добро, ништа се нарочито код нас не дешава. Ја сам добила плакету поводом 30-годишњице ослобођења Београда и тата је добио, само мени је уручена а њему није, јер тог дана није био у Београду.

Све што ти треба ти ми јави да знам и све што могу ја ћу ти послати. Надам се да ћеш са оном пастом за бријање бити задовољан. Нисам узела ону што си тражио због разлике у цени, јер ова је 1600 дин. а она друга 2350 дин. Ти ми јави ако сам погрешила. Надам се да ћу ти ускоро завршити и оно у војном одсеку, о чему ћу те одмах обавестити.

Тата се полако припрема за Хвар. Јуче смо послали писмо са резервацијом за 1. децембар. Нина у овом року није ништа пријавила, а како ће бити даље видећемо. Ја се надам да ће све бити добро. Много сам срећна што се она и Љиља много лепо слажу, и кад год могу иду заједно у биоскоп, и Љиља чим дође, ако је не види у соби, пита где је и иде код ње у собу и увек нађу о чему да причају. И Лидија много воли Љиљу, и увек подвлачи да је она боља према њој од тебе. Не знам ако сада не почне да мења мишљење, па да каже да си и ти добар. Ти си мамино злато и увек си ми добар, тебе мама много воли.

Овде је доста хладно и кишовито и много сам задовољна што је било сунце када је Лидија била код тебе.

Љуби те и воли,
твоја мама

13. XI 1974 г.

Београд

Драги мој Мишо,

Јуче по подне сам добила твоју карту у којој тражиш књигу, тако да ћу данас покушати да нађем ту књигу, и да ти је одмах пошаљем. Карта је адресирана са 8. XI, а ја сам је добила јуче. Вероватно код вас скупљају пошту неуредно, односно не сваки дан, тако објасни твом воднику закашњење.

Данас у 7 ујутру тата је отишао за Нови Пазар. Одавно се спрема да иде тамо, има посла у музеју у вези са неким налазом Срба, па је најзад одлучио да данас крене. Време је данас врло лепо, за разлику од јуче, кад је била врло велика магла, каква одавно није била у Београду. Тата ће се вратити сутра, остаће да ноћи. Једва сам га убедила да и ја не пођем са њим да се не бисмо излагали непотребним трошковима. Сада није време да идемо до Сопоћана, а ја сам била у Новом Пазару.

Јуче је била Јелка код нас, после једне веће паузе. Узела је твоју адресу, тако да ће ти можда писати. Она се најзад запослила, склопила је уговор и има стално запослење. Нешто на линији Београд – Мајданпек.

Ми смо сви добро, све иде по старом, никаквих новости. Лидија кад хоће учи кад неће не учи. Нина је добро, само колико видим још се није определила за спремање испита. Љиља је била у недељу код нас на ручак, а јуче и прекјуче није. Она сад има све мање времена јер учи, а и претпостављам да се вратила Вера из Зрењанина па је донела за јело. Данас је очекујем да дође.

Сада прекидам с писањем јер Лидија хоће да учи филозофију.

Љуби те и воли

мама

1. XII 1974.

Београд

Драги мој Мишо,

Одавно ти нисам писала. Рачунам била је Љиља па ти је она све причала како је овамо, а ми смо опет од ње чули како си ти. За време празника код нас је била тишина. Лидија је отишла за Лесковац и вечерас очекујем њен повратак. Љиља је у Зрењанину, јавила се телефоном пре него што је отишла и рекла је да ће доћи у недељу увече. Кући смо тата, Нина и

ја и Љубица. Програм на телевизији био је врло лош, никуд нисмо излазили, све у свему било је тихо и радило се.

Тата и ја смо добили коректуру прве књиге Туцовића и све ове дане провели углавном у раду. Сутра ћемо то завршити и предати. Отприлике овакви послови спречавају тату да отпутује за Хвар. То је нешто што мора да уради, а опет већ је требало ради здравља да буде тамо. Ја ћу бити сигурна кад иде тек онда кад извади карту, авионску. Како сада ствари теку мислим да пре осмог децембра неће отпутовати, мада је то велика грешка с обзиром на његово здравље. Он је иначе добро. Последње анализе су га много охрабриле, те је некако живнуо и пун је оптимизма. За време празника скоро нико нам није био, кад кажем скоро мислим на Перића, оног нумизматичара који нас посећује и сада док ти пишем код нас је сликар и нумизматичар Шербан Миленко. Знаш и њега. Очекивали смо Јелку да дође на ручак, али није дошла. Она је донела тати две грамофонске плоче из Замбије, припадају неком њеном познанику који је тамо био, па је тата то смио, тако да сад имамо и слушамо и замбијску музику. И ја ћу поћи са татом на Хвар, само не намеравам дуго да седим, планирам 15 дана.

Са Љубицом су се ствари мало компликовале, ако се то може тако рећи. Ти знаш за њену одлуку да иде у дом пензионера. Ми смо то, односно ја сам то прихватила, и просто осетила да је то ипак за нас најбоље решење. Припремила сам и Нину и Лидију да саме остану у стану кад ја одем. И пре недељу дана Љубица је добила позив за дом, отишла тамо, седела четири дана и вратила се назад. Дефинитивно је напустила дом и саму помисао да иде у дом, и сад је опет код нас. Наравно ја јој нисам ништа рекла, прихватила сам је опет и шта ће даље бити видећемо. Нисам расположена због тога, јер ми се чини да и са тим треба једном прекинути, али шта да радим. Рекла сам јој док смо ми у стану може да седи, али кад ми изађемо мора и она да изађе, и тога ћу се држати.

Тата води неке преговоре за стан, па кад нешто буде обавестићу те. Ја бих била много задовољна кад би се питање стана решило до твог повратка, па да се ти и Љиља најзад сместите како треба.

Био је Родољуб код нас, ноћио је. Купили су ауто, не знам тачно марку, али велики и већ се увељико возе.

Сутра ћу подићи новац из банке и послати ти 30.000 дин. За овај месец више не очекуј, то ради знања и управљања. И Љиљи ћу одмах дати 30.000 дин. Ако ти нешто запне ти опет пиши мами, па ћемо видети. Ја сам јој то већ рекла да ћу јој дати да дође код тебе да те обиђе. Претпостављам да се она већ о томе с тобом договорила.

Како си ти провео празник? Да ли хоћеш још витамина Ц да ти пошаљемо и шта ти још треба. Ти мами пиши све што треба, јер ја не могу да знам сама о томе, а ја ћу видети шта могу да учиним.

Љубин син Зоран отишао је у војску 25. новембра. Он служи у Вараждину. Изненада је донео одлуку да иде у војску, мислим зато што није могао да упише IV годину студија.

Других новости нема. Сви смо добро. Нина још увек не учи. Што време више одмиче, тај проблем је све теже решити. Али надајмо се. Ја се још увек надам.

Љуби те и воли
твоја мама

Хвар,
22. XII 1974

Драги мој Мишо,

Сутра ће бити недеља дана како сам на Хвару. Сместили смо се у истој соби као и ранијих година. Од како смо дошли време је у правом смислу идеално. Сунце греје сваки дан, ветра нема. Велики број људи шета се у сакоу, без мантила, док ти пишем ово писмо врата на соби су отворена, толико је топло. Видиш да смо одмах понели и писаћу машину. Тата је требао једну ствар у вези са *Историјом СКЈ* да заврши још у Београду, ради тога је и толико одложио пут за Хвар, па како му то није пошло за руком тамо, сада овде интензивно радимо на томе, како бих ја могла да понесем, кад се вратим у Београд. Моја је намера да са татом овде дочекам Нову Годину и одмах се враћам назад. Шта ће даље бити не знам још.

Ја се не бих враћала у току јануара, али долази Лидијин распуст школски, па не знам како ће то бити. Секирам се много за њих две тамо, не знам како им је, Љиља је рекла да ће их обилазити. Нисам много задовољна ни са Љубицом, нисам баш сигурна да ли им је боље са њом или без ње. Нина још увек не учи. Ја је храбрим али је остављам на миру. Нудила сам јој да јој узмем некога да је спрема, али је она то одбила. Није хтела за то да чује. Она ме је испратила на станицу кад сам кренула за Хвар и ја је том приликом питам да ли би волела да дође код тебе у Тузлу да те обиђе. Она је на то одговорила да би волела. Ја онда питам да ли би хтела да те Миша спрема па да почнеш да учиш. Она је на то одговорила да би хтела. Већ тај њен одговор је за мене био велики ко највећа планина. Размисли на ту тему и ако имаш неку идеју јави ми. Ја сам спремна да носим сваку врсту трошкова. Кад би јој ти рекао да може да научи и да зна то би за њу била велика покретачка снага. Можда би онда кренула напред. Ја ти све ово кажем јер се и за сламку хватам, а на теби је ако имаш неку идеју, како би јој могао помоћи, више мени него њој.

Љиља је донела оне твоје радове. Кад сам рекла тати он одмах каже зар ниси могао да добијеш више, и поручио ти је да покушаш да ти још пошаљу да не би остао само на по једном примерку. Уз то послао си три. Шта је са четвртим?

Љубе те и много воле
твоји мама и тата

Нада и Сергеје на Хвару

1975

26. Преписка Наде и Милана који је 10. септембра 1974. започео одслужење војног рока у Тузли, а после обуке наставио у Сарајеву, у касарни "Маршал Тито".

2. јануар 1975.
Хвар

Драги мој Мишо,

Кад будеш читао ово писмо ја ћу већ бити у Београду. Сутра, 3. ов.м., одлазим за Београд, где треба да стигнем сутрадан. Имам извађену карту, и сутра по подне бродом крећем за Сплит. Данас је дивно сунчано време и море мирно, за разлику од два три дана уназад, кад је дувала бура, не тако јака, како преко транзистора сазнајемо за друге делове Јадрана. Тата је изашао да се мало прошета по дивном сунцу, а ја користим прилику, у предаху од куцања других ствари, да ти се јавим. Помало ме боли што ти у последње време пишем врло ретко, наравно да оправдања за то не може да буде, али ако га може бити, то је зато што ми је сваки дан испуњен до краја, да кажем разним активностима (терминологија старих конференцијаша). Тек сам јуче завршила један татин текст од 88 куцаних страна, а онда не желим да пропустим уобичајену шетњу, па онда програм на телевизији, па читање новина, итд. и време прође. И данас и сутра имамо још пуно ствари које морамо да завршимо да би их понела са собом. Мислим на све вас интензивно и поред неписања.

И Нини и Лидији нисам писала. Нина нам се три пута јавила телефонском. И за Љиљу нам је рекла оно што си нам ти написао у карти коју смо добили 31. децембра. (Ово да знаш колико "брзо" стиже пошта на Хвар и са Хвара). Тата и ја смо им честитали Нову годину на адресу: Коче Коларова бр. 54 и ту исту адресу јавили Нини, јер нас је она за то питала. Ако то није тачна адреса и ако нису добили честитку, реци Љиљи да смо им писали. Чим одем у Београд ја ћу одмах да се заинтересујем за њену здравствену књижицу и учинићу све што од мене зависи. Ја сам јој се већ нудила за то, али сада кад размислим, можда сам приликом припреме за Хвар то заборавила, а она ме није подсетила. Али то ће све бити у реду, јер она има права на то, о томе сам се ја лично обавестила. Ту је у питању само администрација.

Драги Мишо, оно у вези са Нином што сам ти писала намеравам следеће да учиним. Да Нина дође у петак у Тузлу и да јој ти узмеш у хотелу

једнокреветну собу и да остане до понедеоника. Ти за то време буди са њом колико можеш, као што си био и са Лидијом. Шетајте, идите у биоскоп и наравно да она учи а ти да је преслишаваш, не би ли јој на неки начин повратио поверење у саму себе, које јој недостаје. Покушај да учиниш што можеш, али онако братски и са љубављу, да она осети да је волиш, а не да си је одбацио. Да демантујемо ону тврдњу лекара: "Нина има право кад се осећа невољеном" (То се односи на посете у болници). Зашто се не распиташ негде, наравно ако је то могуће, да ли има приватна соба комфорна, на пр. за месец дана, па да она и Љиља дођу тамо и уче, ја сам спремна на таква трошак, ако би то за вас троје било добро и ако би вам се свиђало, и наравно ако је то изводљиво. Ако сматраш да је све ово глупо што ти пишем ти ми наравно реци, јер ја све посматрам кроз призму срца мајке, можда без одсуства реалности, ти ми слободно све реци што мислиш. Паде ми на памет, можда је боље да о свему не пишеш, јер Нина може и да прочита и ко зна како да протумачи и моја и твоја настојања. Могу ти само рећи да Нина много воли Лидију и страшно се радује кад са њом иде у биоскоп.

Из твоје карте осећа се нота песимизма код тебе. Желела бих да ми се то само чини и да је супротно. У сваком случају твој боравак тамо не зависи ни од тебе ни од нас. Тако мора да буде и готово, и то схвати тако. А ја са поносом кажем да имам сина у војсци. Главу горе и храбро, све ће брзо проћи.

Љубе те тата и мама

[На коверту]

Друг Милан Димитријевић В.П. 4041/25
75002 Тузла

15. I 1975
Бгд.

Драги мој Мишо,

Нина је много задовољна боравком у Тузли. Рекла бих да се то одразило на њено расположење, које иначе није било баш најбоље пре одласка. Ја сам се прилично бринула како ће то све да испадне. Кад се вратила увече, била је врло расположена, и све нам је по реду причала о теби и освећу. Ти си јој много лепих ствари причао које су је охрабриле (То је мој закључак!). То се њој много више допало него да иде на Хвар. Њој твоја подршка, макар само у речи, само минимална, много значи, много више од Хвара. Док ти пишем, она и Љиља су отишле у биоскоп. Јуче је Љиља била, па су се договориле, а данас, мало пре, су отишле.

Лидија се сада вратила са станице, извадила је карту за Лесковац. Ја још не знам тачно када ћу за Хвар.

Има још један проблем. Док смо били на Хвару, т.ј. крајем децембра, добили смо решење, да нам се додељује стан на Новом Београду, трособни 86,7 кв. у блоку 70, усељив у јулу 1975. Они који су донели то решење знају да ми не прихватамо Нови Београд и кажу да ће извршити замену, али не знамо кад. И сад ја покушавам, јер сам чула да на Звездари има готових, а непродатих и неусељених станова, да нам тамо доделе, односно замене ово решење! То би било толико лепо да се све сврши док се ти не вратиш из војске, да просто не смем да мислим на то. Сада ме то задржава у Београду, наравно поред осталог. Ово у вези са станом имам обећања, тако да неке шансе ипак постоје .

17. I

Драги Мишо,

Ово писмо носим у ташни од прекјуче. Јурим око стана, и све бриге у кући па не стигнем.

Љуби те и много
воли Мама

24. I 1975 г.
Београд

Драги мој Мишо,

Добила сам карту и писмо од тебе. Морам да ти кажем да си ти једино лице које ми је честитало 51. рођендан. Чак је и тата заборавио, односно није то учинио, а ја га наравно не подсећам, јер би то за њега био повод да се шали на мој рачун.

Као што видиш ја сам још у Београду. За стан још нема никаквих новости, ја их упорно чекам и чиним што могу. За сад још увек не знам када ћу кренути, мада тата већ постаје нестрпљив. Сутра очекујем Лидију да се врати из Лесковца.

Данас сам ишла код наших пријатеља Драгићевића. Имали су, сем мене још неке госте, па је показивао слајдове са њихових путовања по Мексику и Куби. Пријатно сам провела поподне.

Нина и Љиља су после ручка ишле у биоскоп код Звезде, гледале неку комедију и вратиле се врло задовољне кући. Љиља се вратила по веш који јој је био код нас на прању. После је Нина опет отишла са њом да је испрати.

Данас сам ишла код татиног лекара др Жунића у болницу „Рифат Бурчевић“ по резултате имуноелектрофорезе, које је тата дао пре одласка на Хвар, па су тек сада били готови. Лекар каже да су резултати изврсни. Најбољи до сада, да нема никаквих оштећења бубрега, јетре и да су максимално могуће добри, да можемо потпуно да будемо задовољни. Данас сам одмах тати написала писмо о свему томе да се обрадује.

У недељу ће доћи из Лесковца Кокан, Владимир и Зага. Они 28. ов. м. иду на Хвар. Уплатили су преко Јата.

Докле ћеш успевати да нам налазиш све нове и нове разгледнице Тузле. Ја сам за Тузлу претпостављала да је то нека босанска касаба, а оно читав мали велеград. Какав само хотел има. Моја замерка му је једино што је скуп. Преноћиште на Хвару у хотелу А категорије кошта 7500 са доручком. То само онако узгред кажем, ту ми не можемо ништа да изменимо. Ја бих исто тако много волела да дођем да те видим, али ти ћеш доћи овамо на одсуство, а боље да њима дам новац да оне дођу, јер за њих све три је празник боравак код тебе.

После оне карте где се Немања потписао ја сам га још једном звала, те је дошао и пуно смо причали о теби.

Поред мене не прође више ни један војник а да га не загледам и одмерим од главе до пете. Чак ми се сада чини да у Београду има доста војника, па сам почела да примећујем и некакву разлику у одевању и ознакама. Примећујем чак да многи носе бркове. А онда наравно све то повезујем са Тузлом и са мојим сином, и помислим да и сви они имају мајке које мисле на њих.

Љуби те и воли
Мама

8. IV 1975.
Бгд.

Драги мој Мишо,

Сваки дан мислимо на тебе и сваки дан причамо о теби. Јадикујемо углавном, како други војници добијају одсуство, а ти још никако. Али сигурно је да ћемо и то дочекати и да ћеш нам већ једанпут доћи. Са нашег прозора већ се види озеленело дрвеће, мада још не сво, али на сваки начин пролеће је увелику ту. Зима је за нама, а то ће рећи и већи део твога одсуствовања је прошао. Сад иде све лепо, пролеће, лето, одсуства, виђења и повратак. И понова сви заједно. Излагање на папиру је кратко, али то лепо, и оно најлепше, долазак, то још треба бројати дуге војничке дане. Морам

да ти признам, да је нама ипак лакше да их бројимо него теби, јер ми смо код куће. Сад би тата рекао: - Доста филозофирања! – а ја бих додала – Па и то је саставни део живота! – А не знам шта би ти рекао? У сваком случају сигурно је да би се сложио и са татом и са мамом, јер смо ти обадвоје исто – ја живим у таквом уверењу, да нас волиш подједнако, не знам од куд ми то пада на памет, али у овом тренутку желим да је тако. Можда, у овом тренутку, кад ми ни ти, ни Нина, ни тата, нисте поред мене, мало сам сентиментално расположена и желим да је тако да се сви волимо.

Тата долази 15. ов. м. увече, авионом из Сплита. Долази мало раније, да би примио вакцину, јер 27. ов. м. иде за Индију, већ је уплатио. То је онај туристички пут који рекламирају у Политици – Индија и Цејлон -. Тата је одавно желео да путује тамо, ја се само бојим како ће поднети вакцинацију, да му то нешто не шкоди, али он је сам одлучио о свему – тако да нама остаје да му само пожелимо срећан пут и срећан повратак.

Нина је од четвртка до недеље до 18 h била на викенду. Оптимизам ме не напушта, мада се за сада не догађа ништа спектакуларно. Све онако стандардно побољшање, полако, али много тога види око себе, много више и боље него раније. Види да ту има и нека перспектива, и студенти полагају испите и дипломирају, и жене се и удају и рађају.

9. IV 1975.

Бгд.

Драги Мишо,

Завршавам писмо које сам јуче писала. Добро смо сви. Синоћ су биле Љиља и Вера.

Поздравља те и љуби
Мама

1976

27. Надино писмо од 23. децембра 1976, послато Сергеју на Хвар.

ЗАВИЧАЈНА БИБЛИОТЕКА

Page Jobuñ
**ЛЕСКОВАЧКА
МАЈСТОРСКА ПИСМА**

ЈЕВАНЂЕЊЕ ЛЕСКОВАЧКОГ
МЕНТАЛИТЕТА

СТИХОВИ СТАРОВРЕМСКИ

*Г.р. Наредни Дан ружиче
у чиници до граф наизе морица,
на граф Сергеја, велек четири,
Стези, Кон-воиноваоу*

М. Серге. 2000

Ка Јели

ЛЕСКОВАЦ

2000.

23. XII 1976.

Бгд.

Драги мој Сергије,

Ево ме опет у Нар. Библиотеци. Била сам и јуче. Завршила сам са прегледом *Графичара* од 1936 – 1940. Нашла пуно лепих ствари. Сада вадим нов списак, разумљиво исписане сигнатуре, са напоменом не копирано. То ћу ти послати по Кокану, па ћеш рећи шта даље с тим. Да ли ти треба или не. Мени је у сваком случају овде у Библиотеци пријатно, напишем ти писмо, одморим се, мислим на тебе, одморим се од куће и томе слично. Данас сам узела *Трговачки помоћник* из 1926, имају само то и *Правду* из 1935. Почетак, тек да се нађем на послу, док ми не јавиш шта даље да радим. Сусрела сам Душанића. Поздравио те, ускоро му излази чланак о Радославу у *Споменику Патријаршије*. Рекао је да ће ми се јавити телефоном и да ће ти доставити сепарат о Радославу и његов *Каталог* (вероватно је мислио на *Каталог* своје збирке), а да му ти даш два своја сепарата која си му обећао. Да не чекаш повратак са Хвара, већ да му то даш преко мене. Још ми је рекао да те у чланку о Радославу цитира. Јуче, у Библиотеци, нађем Кокана. Он је имао реферат у Академији наука – успешан – и остао је код Бјелетића, који данас брани докторску тезу. Код њега је одсео. Он долази тамо 30. јануара. Дотле ми требаш јавити шта да ти по њему пошаљем. Тражила сам те прекјуче телефоном на *Делфин*. Јавила се чистачица и рекла да сте сви у *Амфори* због поплаве. Ја не знам телефон *Амфоре* и број твоје собе. Да ли си добио и мали куфер?

Лидији су уручили акт о прекиду радног односа, и рекли да ће засновати нови, па су усмено рекли од 5. јануара још три месеца. То је уствари изигравање закона, да не би засновали, бар за сада, стални радни однос. Да имају простора да раде са њима шта хоће. Разговарала сам са оном другарицом са Бироа рада. Она каже да има утицаја да са њом продуже радни однос на неодређено време, али за стално да нема утицај. Иначе она, та другарица из Бироа, одлази са тог радног места, прелази на рад у Општинску Врачар. [...] Миша ће данас да дође да руча код нас. Има нешто да куца. Данас сам дала на чишћење твоје летње панталоне, у којима си путовао на броду, да би ми то чисто стајало у шифоњеру. Овде време хладно али суво и пријатно.

Љуби те Нада

1977

28. Надина писма од 6. јануара до 12. фебруара послата Сергију на Хвар.

6. I 1977. г.
Бгд.

Драги мој Сергије,

Како дуго није било вести од тебе шта да радим, ја сам прегледавала сама, што ми је пало на памет и шаљем ти сигнатуре и преписе. Што је кратко преписујем, дуже, само вадим сигнатуре. Све што желиш да ти се ископира, пошаљи, ово је једини примерак што ти шаљем, оно што хоћеш шаљи сигнатуре, ја ћу копирати. Ово што си ми у писму послао и то ћу ти свршити све по упутству. Ја ћу све копирати, тражећи рачун на твоје име. Ја се само бојим дуплирања, јер је једна иста ствар на више места, о томе мораш ти водити рачуна.

Са Жиком још нисам ступила у контакт, он ће сигурно да гњави.

Сада ми је телефонирано из Академије. У уторак имају састанак око издавања дела Св. Марковића, па су те звали. Рекла сам где си. Јуче нисам ишла у Нар. Библиотеку, хладно је било прекјуче, прсао им казан, па зато. Данас по подне крећем.

Са Лидијом све виси у ваздуху. Однос радни је прекинут, сада чека да заснују нови. Седи код куће, они обећавају. Шта ће бити видећемо. Иначе, добро смо. Распитај се за цене за Мишу, где је јефтиније, *Фарос* или *Далмација*? Синоћ ми је јавио Миша да ће ти писати. Он ти је писао писмо и честитку. Да ли си добио?

Љуби те Нада

Вероватно 8. I 1977.⁶

Драги мој Сергије,

Пишем на крају, да тако кажем, радног времена, и уморна сам. Ово је резултат мог данашњег рада. Да ли то нечему служи или не, појма немам,

⁶ На писму погрешно пише 8. XII 1977.

јер не пушташ гласа од себе. Можда овде има много узалудног посла, али шта да радим. Ова моја провера произилази из твог захтева да гледам само дате ми сигнатуре, а онај вишак је био само на дохват, па сад опет велим, дај да проверим на овај начин да ли је све ископирано. Шта ти од ових сигнатура треба, ти јави. Исто увек јављај шта све да гледам. Поједине ствари наручим па нису на месту, као нпр. “Раднички тједник” и “Политика”. Да ли ово што ти шаљем вреди рада од 12 до 18,5 ч, нисам баш сигурна, али ако ти то послужи као доказ колико ми значиш, онда је све у реду.

[...]

Ако мислиш да ово што радим има смисла, онда ћу наставити. Човек с куфером се још није појавио. На жиро рачуну немаш никакве паре. Данас сам питала, јер ме Лидија испратила до библиотеке.

Љубим те и довиђења до понедеоника, Нада

П.С. Када сам у библиотеци, онда сам као с тобом!

13. I 1977.
Београд

Драги мој Сергије,

Испратила сам Кокана са куфером и ево ме у Библиотеци. Знам да си желео да све добијеш откуцано, али тако је испало да је то било немогуће. Сада ће ми то бити приоритетно и на твоје задовољство ипак ћеш добити. Прво ме задивила величина обрађеног материјала, а кад сам почела да куцам - и његова садржина. Можда се љутиш на мене што споро одговарам на твоје захтеве, али знаш како је то мукотрпан посао. Али мислим да се ипак креће. Ево данас немам наручени материјал и седим и чекам. Наравно не траћим време, попуњавам реверсе, пишем ти писмо, али опет време иде.

Послали су поузећем - Библиотека "Вук Караџић" - "Музеји света" - (има минхенска Пинакотека и још две, нисам видела). Платила сам 83.500 и преузела пакет. Јави одмах да ли је то у реду, претпостављам да си ти наручио. На овај начин мој дуг се према теби смањује. То ме узнемирава, па ми јави да ли сам исправно урадила. Рачун је на самом пакету и унутра у пакету признаница - ја то чувам.

Са Лидијом се ствари компликују. То иде некаквим редом који је за њих и закон уобичајен али за моје, и у првом реду Лидијине нерве неподношљив. Она је поново однела картицу са Бироа рада и поднела молбу и

сада чека да донесу одлуку. Док не добије уговор све ипак виси у ваздуху. Ја сада немам више Виду, јер је реорганизацијом од 1. јануара отишла са тог места, тако да ништа не знам шта ће бити. Лидија мучи себе и мене, на своју и моју штету, али ту се ништа не може, све је углавном подношљиво.

Нина мучи себе нерадом, дилемом да ли да полаже или да не полаже, но ја се уопште не мешам. Радим свој посао и дајем јој до знања својим ћутањем да је кључ њене судбине у њеним рукама а не у мојим. Углавном све је подношљиво. Све за сада мора да тече како тече. Лидију за сада не могу оставити док се њено питање дефинитивно не рашчисти.

Опет сам проверила, на жиро рачуну нема ништа, тако да пореску пријаву можеш да попуниш и пошаљеш.

Лидија је била запослена од 21. X до 31. XII. Лични доходак 230.000 по решењу. У Бироу, кад су попуњавали картон, написали су да има радни стаж 2 месеца и 10 дана.

Миша ти је писао да му резервишеш собу, гледај да то буде што јефтиније. Он има одмор 20 дана, али чујем како причају да намеравају да остану 7 или 10 дана, јер немају више пара, што их и разумем, зато гледај да буде што јефтиније да би остали дуже, јер и Миша није нека велика снага и здравље. Види, можда има негде приватно са грејањем, па да 7 дана буду у хотелу, а 7 дана приватно. То ти ја тек онако пишем, ти у ствари поступи шта су ти они писали, ја не знам њихове могућности. Мени је само жао ако остану сувише кратко.

Пензију су повећали, али су цене много више повећали свим артиклима за домаћинство. Ако мени нешто остане ја ћу ти писати да подигнеш. За сада ми још ништа не остаје. Нина сломила сат. Оправка 10.000 дин, ишла код фризера, 8.000 дин. и да ти не набрајам. Синоћ на телевизору има звук, нема слика, морам да зовем мајстора.

Овде се завршава јер почиње са Лидијом. Дошла је код мене у Библиотеку.

12. II 1977.

Бгд.

Драги мој Сергије,

Ово писмо те сигурно неће задовољити, јер обично оно што преписујем то је и ситно и мање важно. Али ни то нећу да прескачем. Ја комплетно вадим све што видим (сем чисти криминал, без икаквог значаја) а ти врши одбир. Последњих дана сам радила на “Организованом раднику” пре подне, код Зорана, а по подне у библиотеци. Прегледам “Политику”, 1940. То је и споро и празно. Изгледа да Перовић није обавешавао о акцијама радника.

Можда ће са “Правдом” бити боље. У “Политици” има, мада ретко, о акцијама радника, али на жалост то није Лесковац. Један месец “Политике” је огроман. У понедељак ћу ти послати нове ствари, које тек треба да пресликам. Најтеже ће ићи са “Политиком” и “Правдом”, које су дебело укоричене, јер то мора фотограф да ради. Изгледа да ће се најзад решити и Власотинце – избори 1935, кад добијеш сликани чланак из “Политике” 1940, јер то је ишло на суд. То онако, колико сам на први поглед видела, јер немам времена да читам. Ја радим без система, јер ми уствари материјал, па исправна или неисправна машина, па заузета или слободна службеница, намећу шта ћу радити. То наводим да би се мање нервирао.

У четвртак су били Миша и Љиља. Јако су задовољни боравком тамо и имају пуно лепих речи за све. Много су ми причали о теби и Кокану.

Мада је данас субота, ја сам само скувала и од пола дванаест сам овде. Сад је 19 и 20 ч. Ово писмо је уствари рад од јуче, т.ј. петка и среде. Данас сам одвајала за снимање и ксерокс, јер суботом по подне не раде.

У понедељак морам прво код Зорана, тамо сам одвојила за снимање, па да то завршим. Морам и Жику да гоним, наводно је обећао. Сутра је недеља па ћу куцати, уколико ми ситуација у кући дозволи. Знају да скоче ко аждаје на мене па морам да престанем.

Ја се као у мислима спремам да дођем. Јуче сам чак и ципеле купила, јер у чизмама не могу да дођем. Чим се ситуација овамо среди и припремим их, намеравам да дођем. Мислим да ти и овако користим и да уствари сво своје слободно време посвећујем теби, те нема разлога да будеш незадовољан. Ја мислим да је и ово што радим љубав. Ја све то радим само зато да видиш колико ми значиш. Наше, моје и твоје питање се не може решавати мојим боравком тамо од 7 или 10 дана. Оно се мора трајно решити и решавати. Или ћемо га ми решити, или ће га живот решити, а то је моје уништење. Ја ипак нисам од челика. Пући ће и у мени све.

Библиотекарка гаси сијалицу и прекидам. Ти си паметнији од мене и не треба ништа да ти кажем, све и сам знаш.

Љуби те Нада

1986

29. Надино писмо Милану послато из Охрида 30. јула 1986.

Друг
Милан и Љиља Димитријевић
11000 Београд, Булевар револуције бр. 126

Драги Мишо, Љиљо и Владо,

Надам се да сам успела да пронађем разгледницу коју немаш. Купила сам је у цркви Св. Николе Болничког. Данас смо од раног јутра у Охриду, обилазимо по ко зна који пут цркве и остало. Сви смо добро, а и на време се не можемо пожалити. Како је мој Влада? Све вас воле и љубе ваши Димитријевићи.

1987

**30. Писмо Мирољуба Васића Нади, послато из Нина код Задра 13.
августа 1987.**

Нин, код Задра
13. VIII 1987.

Поштована и драга Надо,

Са изненађењем и жалошћу сазнали смо данас, да је смрт, која је ирационална, уграбила драгог Сергија, оданог и дивног супруга, предоброг, нежног и пожртвованог оца, пријатеља свих оних са којима се борио, радио, дружио.

Иако смо се још од Сергијевог боравка у болници у пролеће ове године плашили да та несаломива енергија, љубав, ентузијазам, оптимизам, могу бити заустављени, са неверицом и некако затечени, примили смо Таңјугову информацију да је престало да куца то велико срце младића, хуманисте, научника, комунисте, пријатеља, човека, какви људи тек треба да буду.

Тешко је поверовати да је драги Серјожа изгубио ту своју последњу битку, а цео његов живот био је рад, борба, стварање. Жао нам је што му у тој последњој борби нико није могао помоћи: ни ви, његови најближи, најдражи, ни ми који смо га поштовали и волели, што је природа хтела да ту своју последњу битку увек бијемо сами, бијемо је неуспешно, јер циљ борбе је увек победа, а ту победе по правилу не може бити.

Знамо да сте остали сиромашнији за његову велику љубав, оданост, пожртвовање, разумевање, за прави ослонац у животу, али Сергије је живео достојанствено, усправно, поносито, пркосно, радно, волео је живот и све људе света, Вас драга Надо и свога сина и ћерке посебно, живот схватао као борбу, био човек који није, Ви то најбоље знате, знао за узмицање. Укратко био прави човек, па нека Вам то буде утеха, ако утехе може бити.

Просто је нестварно, невероватно да драгог Серјоже, његовог заразног оптимизма, његових савета и критике, његових вицева, њега - више нема.

Не само за вас, његове најближе, већ и за све нас који смо Сергија познавали, поштовали га, од њега се учили, волели га - он ће увек бити жив, он ће трајати, живети у нашим сећањима, нашим радовима, он ће живети кроз своје дело, а урадио је много, оставио је неизбрисив траг иза себе.

Ми, његови млађи сарадници, ђаци, као и сви они са којима је сарађивао, остајемо његови дужници. Бићемо увек поносни што нам је био учитељ и пријатељ.

Недостајаће нам.

Ви, Ваша деца, сви Ваши рођаци и пријатељи примите наше искрено саучешће.

Срдачно Ваши
Борика и Мирољуб Васић

Нин, код Загреб
13/IV. 1987г.

Поштомљана и грага Наго,

Са изненађењем и жалости
сазнали смо данас да је ступио,
која је ирационална, уграбана,
зраче Сергија, озаког и зивног
сучура, предоброг, вљачног и прохерте-
кованог оца, пријатеља свих
оних са којима се боримо, разво,
друштво.

Мако смо се још оз Сергијеви
боравка у болници у пролету абе
којиче овекег тлаштин да та
испознава енергија, вубе, ештеди-
јави, отаџини моту бити
заустављени са неведицом и
некако затешени брниман смо
Павићеву информацију да је
дрестано да куца до велико
срце Младита, Кумачице,

2.
 Научници, комунисти, фашисти,
 полицајци, какви год су тек били
 да буду.

Тешко је поверовати да је
 злати Српског изгубио тоу своју
 последњу битку, а као његов животи
 био је раз, борба, стварање. Као
 нам је много мучи у тој последњој
 борби нико није могао помоћи: ни
 Ви његови најближи, најдражи, ни
 ми који смо га поштовали и
 волели, што је примера Хитлера
 да тоу своју последњу битку увек
 бидео сам, бити је несумњиво,
 јер цела борба је увек победа,
 а тоу победи се управљање не
 може бити.

Знамо да сте ретким
 симпатизици за његову велику
 вољу, оданост, пожртвовање,
 разумевање, за његови основни
 у животу, али Српско је
 живео дојојамство, усрдно,
 брзо, брзо, радно, брзо
 је живио и све оуде света,

3
 Вас гледа Наго и своа сина
 и твеме посебно; животи схватано
 као борбу, био човек који није, Ви
 до најбоље знате, знао за узми-
 чави. Упратно био прави човек,
 та тек Ви он био уопште, ако
 уопште може бити.

Просто је неспорно, невероватно
 да гледао Сергеје, његовог заједно
 отомштина, његових авеста и кури-
 тике, његових вешта, његов — више
 нема.

Не само за вас његове најбоље,
 већ и за све нас који смо Сергеја
 познавали, поштовали га, од њега
 се учили, волели га — он ће тек
 бити жив, он ће појати, његов
 у нашим сећањима, нашим радња,
 он ће живети кроз своје дело, а
 угаде је много, остало је неиздр-
 мив праг њега себе.

Ми његови леваји сарадници,
 баци, као и сви они са Русије
 је сарађивао остало његови др-
 жавици. Битно увек држати што
 нам је био уметња и друштво
 негостујете нам.

Ви, Даша деца, сви Ваши рођаци
 и друштвени пријатељи наше
 некрета сакупите. Градња, Ваши
 борба и Миротуб Васите

31. Писмо Дејана Алексића Нади, послато 18. августа 1987.

Drugarici

Nadi dr Sergija Dimitrijević,
Jurija Gagarina 123-Stan 114
Blok 7c-Noví Beograd

Poštovana drugarice Nado,

Dugo odsustvo iz Beograda sprečilo me je objektivno da prisustvujem neposrednom izrezu mog dubokog saučešća povodom smrti Vašeg i našeg druga i prijatelja Sergija. Ovim pismom želim da Vam izrazim moje duboke saučešće povodom smrti druga Sergija, koga smo svi poštovali kao krasnog čoveka, koga su krasile neposrednost i duboko prijateljstvo naročito prema drugovima i drugaricama učesnicima u predratnom revolucionarnom pokretu bilo u toku studije ili za vreme rata u mestima odakle smo bili i gde smo društveno-politički delovali, posebno u toku NOB ili nakon oslobođenja zemlje i njene svestrane izgradnje.

Više puta sam se s drugom Sergijem susretao na naučnim skupovima bilo u Beogradu ili u Čačku i na poslednjem u Nišu, gde smo zajedno bili sa svojim posebnim priložima. Na svim tim naučnim skupovima drug Sergije je istupao otvoreno, sa odličnim poznavanjem ne samo istorijske gradje već i sa neposrednim drugarskim i prijateljskim vezama s mnogim našim revolucionarima, posebno za vreme predratnog boravka u Parizu, itd.

Meni je on bio neobično blizak zbog dobrih veza sa mnogim mojim i njegovim bliskim drugovima-komunistima i revolucionarima iz Kumanova i Skoplja, kao i drugih mesta Makedonije. Među te drugove navodim posebno druga PANČE PEŠEVA, koji je sam bio član Vojnog štaba u Kumanovu za organizovanje prvih kumanovskih partizanskih odreda "Hozjački" i "Karađački", a koji nije imao tu sreću da dočeka oslobođenje zemlje jer je na mesec-dva hrebrio poginuo kao borac III Makedonske udarne brigade. Njega je drug Sergije dobro poznao kada je pre rata drug Panče po zadatku KPJ i posebno na održavanju razvijanju partijskih veza između Makedonije preko Kumanova i Skoplja i Srbije preko Leskovca jedno vreme boravio i partijsko-sindikalno radio u Leskovcu, prenoseći na KUD "Abrašević" kao istaknuti muzičar i kompozitor svoje bogatiko iskustvo u njegovom horu i njegovom orkestru. Ta je veza bila između drugova Sergija i Mireta Anastosova, neravno sa istim zadatkom jer je ^{PREKO} PK KPJ za Srbiju i MK KPJ u Leskovcu održavana predratna veza između PK KPJ za Makedoniju i CK KPJ.

Veoma mi je žao što drug Sergije nije doživeo da o tome posebno i razgovaramo, a tim da mu pripremam još neke sakupljene materijale o tim partijskim vezama Makedonije i Srbije i o ljudima koji su bili na tome

angažovani. Medjutim, ako to nije dočekaao, drug Sergije je o tim vezama dosta napisao u "Leakovačkom zborniku" kao i u svojim priložima bilo na tim naučnim skupovima održanim u tim mestima južnog dela Srbije ili, pak, u časopisima i našoj štampi.

Na kraju, više šteta smo se sretali u Arhivu CK SKJ u Beogradu, pa su mi svi ti razgovori umnogome pomogli da neke istorijske događaje iz naše revolucionarne borbe što bolje sagledam ili da same revolucionare još bolje upoznam.

Eto, to bi bila moja kraća sećanja na Vašeg dobrog druga Sergije koji Vam je mnogo značio i koga ste često pratili na tim naučnim skupovima, ali i našeg starijeg druga i borca za utvrđivanje istine bilo o nekom istorijskom događaju ili istorijskoj, revolucionarnoj ličnosti.

Drugarice Neda, primite izraze mog dubokog poštovanja.

U Beogradu,
18. avgusta 1987 g.

Dejan
/Dejan Aleksić/
Novinar-Publicista,
Bgd, Pavla Paps 20/III

32. Надино писмо Руди Дебијађију, Сергијевом другу из Бухенвалда, који га је неговао пред смрт на ВМА. Послато је 1. септембра 1987.

Poštovani družē De Bijadji i drugarice,

Razlog moga javljanja Vama saopštila Vam je Vaša drugarica, i u ovom trenutku obraćajući Vam se pokušavam da budem racionalna, no to mi ne uspeva, što Vas molim za oproštaj.

Jednostavno osećam silnu potrebu da Vam se posebno zahvalim na Vašem drugarskom staranju, brizi, pažnji, angažovanju, prvo prema Vašem drugu, a onda njegovoj tužnoj supruzi i porodici. Vaše toliko angažovanje, pa i donošenje njegovih ličnih stvari iz Vojno medicinske akademije gde je preminuo, Vaš razgovor s njim ujutru na dan njegove smrti, i sve što ste učinili za njega i rekli nam o njemu, uverili su mene i moju porodicu da nismo sami, da Sergijeve ideje žive u srcima njegovih saboraca, njegovih Buhenvaldjana.

Ja sam svoj život vezivala za Sergija, želeći da tom umnom i poštenom čoveku, iznad svega mom obožavanom profesoru (bila sam njegova studentkinja) i suprugu pomognem što više i i što duže. Sergije mi je uvek pričao kad ste ga posećivali i šta ste pričali sa njim. To je bio način našeg življenja, što zna jedan zna i drugi. Ja sam susrete sa Vama u bolnici izbegavala, plašeći se da iz Vaših očiju ne pročitam za mene neprihvatljivu istinu. On je smrt negirao, a ja sam ga u tome svim svojim bićem podržavala. Ja nisam htela da ga izgubim, da li me shvatate? Tu strašnu vest mi je najzad doneo jedan telegram, jedan bezimeni poštar, neregistrovan u mom mozgu.

Iza Sergijeve smrti ostala je u mom srcu samo večna zahvalnost, poštovanje, ljubav, prema medicinskom osoblju i lekarima VMA koji učiniše sve što je u njihovoj moći, sve što je u medicini moguće da njihovog čika Sergija spasu, ili makar što duže održe u životu.

Molim Vas najlepše da mi verujete da je moje obraćanje Vama sasvim spontano dobilo drugi tok, možda sa nekim frazama, to ne mogu da ocenim, jedino znam da je ovo samo delić onoga što osećam, i samo delić onoga što Vam večno dugujem, a dugujem Vam i za ono toplo, ljudsko što ste uselili u mom srcu a što mi niko ne može oduzeti.

1. septembar
Beograd

Ostajem s dubokim poštovanjem
prema Vama i Vašoj cenjenoj supruzi

Nada Sergija Dimitrijevića

33. Надино писмо професору Најдану Пашићу, послато 9. септембра 1987.

Цењени некад колега, сада врло уважени професоре Пашићу,

Важни послови научника и политичара којима се Ви бавите несумњиво су с правом учинили да заборавите далеке поратне године Ваших и научних студија на Правном факултету у Београду. Ако уважени професоре дозволите, рећи ћу, било је то време наше непоновљиве вере и наде у оно, како то наш народ лепо каже: "Све што лети једе се!". Нисам сигурна да би ми Вук Ст. Караџић одобрио употребу ове народне мудрости на овом месту, но ја је рекох.

Опростите ми на овом непотребном уводу, који Вас одводи од Ваших важних послова, и дозволите да пређем на разлог ради кога Вам се јављам.

Ја сам супруга скоро преминулог Др Сергија Димитријевића, Вашег бившег професора Политичке економије I, коју нам је он предавао на првој години студија. Није место, а и начин, да Вам сада кажем шта за мене значи губитак мога супруга, нашег заједничког бившег професора, који Вам као Ваш професор можда јесте, али пре није остао у сећању. Хоћу само да Вам кажем следећу ствар: сада полако сређујем његову архиву, и у кутији са ознаком бр. 171 - *Испити* нађем, између осталог, не знам чак ни како бих то назвала, на Вама је да одредите, листове хартије са именима студентата које је он добијао из Деканата, а који би одређеног дана полагали испит код њега.

На једном од тих листова налази се Ваше високо цењено име и Ваша крајња оцена 10. Како читам са овог листа, профосор Вам је поставио три питања. Први Ваш одговор је оценио са 9, други са 10 и трећи са 10, крајња оцена 10. Оно IV иза Вашег имена не знам шта значи. Можете мислити са каквим поносом сам се обрадовала, да Вас је мој супруг још далеког 17. јануара 1947. г. овако непогрешиво оценио, најбољом оценом, што сте својим радом у науци и политици доказали и још увек доказујете.

Педантни мој супруг, какав је увек био и остао до краја свог живота, поред тога пасионирани сакупљач, поред осталог и архивског материјала, на неки начин је и тада ваљда осетио да ће испитне пријаве, имена студентата, дате оцене, постављена питања, дати одговори, некада бити више но само папир. На сачуваним испитним пријавама налазе се имена студентата који су онда за професора политичке економије I били сви исти, а разликовали се само по показаном знању, и он их је тако и оцењивао.

Но сада ти папири, како их бар ја гледам, имају једну другу димензију, ценећи то, на пр. уважени професоре по Вашем имену на сачуваним папирима, што ће будући истраживачи Вашег дела умети да цене. Још онда,

као студент I године Правног факултета, показивали сте да сте изнад осталих, или ако хоћете блиско и топло, како су то некад наше маме и тате говориле, некад гласно, а некад себи у браду: биће нешто од њега, далеко ће догурати.

Овде нека остане записано, да је наш професор, а мој супруг, био јако шкрт у давању највише оцене. Ко би код њега добио 10 из Политичке економије I тај је апсолутно морао да "бриљира", како смо ми студенти умели да употребљавамо тај израз. Дозволите ми да Вас уверим да сам поносна да је овако оцењени студент мога преминулог супруга наставио да успешно "бриљира" све до сада, цењен и поштован од целе југословенске јавности.

Колико из папира којих још има у овој кутији бр. 171-*Испити*, из које је извађен и фотокопиран документ о коме је реч, а чију Вам фотокопију шаљем, рекла бих да је једно питање постављено Вама гласило: Шта је капитал?" - Ваш одговор је био: "Нагомилани, неплаћени туђи рад". Ово не тврдим, то је можда само моја претпоставка, како ја тумачим да се односи на Вас, и питање, а и одговор. Да сам у то сигурна, Ви бисте, цењени професоре, добили од мене и ту фотокопију. То ће утврдити будући истраживачи, који буду користили сачувану архиву мога супруга.

Не знам да ли сте запамтили, дозволите да чак будем наивна да и у то поверујем, да су предавања нашег професора била јако радо слушана од великог броја нас студената, између осталог и зато, што је на пример предавајући о феудализму, све примере везивао за наше поднебље, наше градове итд., што је била апсолутна новост. Ако се не варам о успешности његових предавања писао је тада и наш студентски лист.

Опростите што ми је овако мали повод послужио да злоупотребим Ваше драгоцено време, али ако Вас је за тренутак све ово одвојило од свакидашњице, да не кажем грубе, и унело неку топлину у Ваше срце, можда чак и вратило у дане студирања, ја ћу бити срећна, наравао колико ми је то могуће у данима моје жалости за мојим дивним супругом са којим сам провела 42 године у браку и обожаваним професором.

9. септембар 1987.
Београд

Уважени и цењени професоре
Пашићу примите изразе мог
особитог поштовања

34. Надино писмо Љубомиру Крстићу, председнику Месне заједнице
"Братство јединство", послато 14. септембра 1987.

PREDSEDNIKU SKUPŠTINE MESNE ZAJEDNICE
"BRATSTVO-JEDINSTVO"

NOVI BEOGRAD

Poštovani družo Ljubomire Krstiću,

Dozvolite mi da Vam se ovim putem posebno zahvalim za osobitu brigu, pažnju i poštovanje koje ste ukazali u ime Mesne zajednice "Bratstvo-jedinstvo" i Vaše lično, - porodici preminulog revolucionara, nosioca Partisanske spomenice 1941 i naučnog radnika dr Sergija Dimitrijevića, člana VIII osnovne organizacije SKS, rezervnog potpukovnika JNA, i od 1975. godine stanara zgrade u ul. Jurija Gagarina br. 123/114.

Kao što Vam je poznato Sergije Dimitrijević je jedan od najstarijih partijskih radnika i revolucionara leskovačkog kraja, juga Srbije, a dolazi i među najznačajnije prvoborce jugoslovenskog radničkog pokreta, us plodno učesnik i u međunarodnom radničkom pokretu. On je bio saborac Blagoja Nikolića, učesnika Oktobarske revolucije i delegata IV kongresa KPJ u Dresdenu, koji ga je polovinom 1933. godine primio u Partiju. Inače sam S. Dimitrijević ponikao je u poznatoj komunističkoj porodici Milana i Sofije Dimitrijević. Početkom tridesetih godina Sergije aktivno učestvuje u antirežimskim demonstracijama protiv krvave diktature, a od 1931. g. učestvuje u ilegalnoj studentskoj komunističkoj organizaciji. Na Beogradskom univerzitetu. Značajno je da je on osnovao prvu skojevsku organizaciju u Leskovcu u periodu posle monarho-fašističke diktature u proleće 1932. godine. Us to, nešto kasnije formirao je i prve partijske organizacije u Vučju i Čukljeniku (1934). Pored toga S. Dimitrijević je povezao ilegalno partijsko rukovodstvo u Leskovcu sa Pokrajinskim komitetom u Beogradu i održavao partijsku vezu Pokrajinskog komiteta sa srednjim Pomoravljem (Paraćin, Čuprija), jugom Srbije (Leskovac, Vlasotince, Lebane), i sa Makedonijom (Kumanovo, Veles). Kao delegat Okružnog komiteta Leskovca učestvovao je na IV Pokrajinskoj partijskoj konferenciji za Srbiju, održanoj u Beogradu 1934. godine.

Po partijskom zadatku Dimitrijević u decembru mesecu 1934. g. prelazi u Pariz, gde aktivno deluje u međunarodnom radničkom pokretu, postajući i član KP Francuske, kao i član jugoslovenske partijske ~~partijske~~ organizacije. U isto vreme bio je član više međunarodnih foruma. Učestvovao je u prebacivanju dobrovoljaca na špansko ratište, kao i u spasavanju balkanskih kadrova. Kao učesnik

-2-

na Medjunarednoj konferenciji omladine za mir održanoj 1936.godine u Brislu podneo je jugoslovenski politički referat, a Lola Ribar organizacioni. Uz to, sudelovao je u radu Druge medjunarodne studentske konferencije protiv rata i fašizma zajedno sa Mijalkom Todorovićem. Pored ostalog bio je i predstavnik KPJ u Balkanskom komitetu (1938-1939) i uredjivao je zajedno sa Kočom Popovićem jugoslovenski deo biltena "Balkan democratie".

Godine 1939. biva oteran u koncentracioni logor Rollend Gares, gde je pripadao partijskoj ćeliji koju je vodio Luidji Longo, potom biva prebašen u logor Vernet, pa u zloglasni Buchenwald, gde ga zatiše oslobođenje.

Po povratku u zemlju sauzima važne funkcije u društveno-političkim i naučnom životu. Slabe zdravlje, narušeno u zatvorima stare Jugoslavije i logorima Francuske i Nemačke upućuje ga na studijski, naučni rad kome se posvećuje do kraja svog života. Izgradjeni marksista i teoretičar, objavio je veći broj knjiga i studija, od kojih su neke i prevedene. Enciklopedijski obrazovan objavljuje više od šest hiljada stranica studijskog teksta i sudeluje na preko 30 naučnih skupova u zemlji i inostranstvu.

Dobitnik je Ninove nagrade 1978. godine za knjigu "Radovan Dragović".

Vi ste nam se poštovani druže predsedniče našli u našim najtežim trenucima, kada nam je Vaša ljudska, drugarska i komunistička pomoć bila najneophodnija. Zahvaljujući Vašoj neposrednoj pomoći, prvo da nam toplom ljudskom reči ublažite naš preveliki i nenadeknavivi gubitak supruga i oca, potom oko neposredne stvaralačke pomoći pri organizaciji sahrane i dostojnom ispraćaju do Aleje zaslužnih građana, kao i na plemenitim, komunističkim rečima oproštaja ispred svečane sale na Novom Groblju, dirljivog oproštaja u ime Meane zajednice "Bratstvo-jedinstvo" i grada Beograda.

Dozvolite da Vam se zahvalim i na daljem trudu i stvaralačkom angažovanju u objavljivanju priloga i tekstova povodom smrti našeg dragog Sergija, koga će, nadamo se, naša Mesna zajednica "Bratstvo-jedinstvo" sačuvati u trajnoj uspomeni, kao revolucionara, vrsnog marksistu, poznatog i priznatog partijskog radnika i naučnika, koji je za sobom ostavio brojna i značajna dela koja će budućim pokoljenjima svedočiti o minulom vremenu i epohama.

14. septembar 1987.
B e o g r a d

S posebnim poštovanjem
Nada Dimitrijević
Supruga Nada sa porodicom

35. Надино писмо Стаменковићу послато 15. септембра 1987.

Poštovani družo Stamenkoviću,

Osećam potrebu da Vam se posebno obratim i iskreno zahvalim na Vašem ljudskom odnosu prema porodici Sergija Dimitrijevića u trenucima njenog najvećeg bola. Vaše drugarsko staranje, iskreno razumevanje, stvaralačko angažovanje, briga i pažnja koju ste nam ukazali, uverili su nas da nismo sami i da Sergijeve ideje žive u srcima njegovih saboraca.

Porodica Stamenković, ponos i veličina revolucionarnog juga Srbije, kroz Vaše neposredno angažovanje, još jednom je potvrdila doslednost klasnim i revolucionarnim tradicijama naše Partije.

Vaša poslednja počasna straža kraj odra Sergija Dimitrijevića, saborca Blagoja, Koste, Vlade i Trajka bila je izraz Vašeg poštovanja prema stvarnom doprinosu juga Srbije jugoslovenskoj revoluciji.

Sergije je sa velikom i ljubavlju i poznavanjem suštine revolucionarnog pokreta u vreme delovanja druga Trajka Stamenkovića pripremao svoje izlaganje za naučni skup o životu i delu ovog velikana našeg klasnog političkog pokreta, sa namerom da magnetogram stvaralački verifikuje i dopuni uz odgovarajuću arhivsku ~~gratiju~~ dokumentaciju.

Molim Vas da mi verujete da ću sve učiniti da se taj prilog za Zbornik o Trajku Stamenkoviću što celovitije uobliči, kako bi se osvetlila njegova izuzetno značajna uloga i nesamerljivi doprinos ilegalnom komunističkom pokretu kome su on i naš Sergije pripadali.

15. IX 1987
Nada

Ostajem s dubokim poštovanjem
prema Vama i Vašoj cenjenoj
supruzi
Nada Dimitrijević
Nada Sergije Dimitrijevića

36. Надино писмо Томиславу Цветковићу послато 15. септембра 1987.

Poštovani druže Cvetkoviću,

Osećam potrebu da Vam se lično zahvalim što ste kao član delegacije Sergijeovog voljenog Leskovca prisustvovali njegovom ispraćaju do Aleje zaslužnih građana; a potom u domu njegove tužne porodice, Vaše prisustvo ublažilo je naš bol i neizmernu tugu i uverilo nas da nismo sami.

Ovom prilikom hoću da Vas izvestim da mi je vaša ekspedicija prestala da šalje "Našu reč" odmah posle smrti moga supruga. Ovakav prekid sa zbivanjima u Sergijeovom i mom voljenom Leskovcu ne mogu da podnesem, pa sam izvršila godišnju pretplatu o čemu Vam šaljem kopiju uplate, kako biste mi odmah nastavili slanje "Naše reči" uz zaostale brojeve.

Jednovremeno Vas molim, pošto nemam potpun uvid u do sad izašle brojeve "Naše reči", ako ste Vi napisali koji prilog ili članak o Sergiju, kao što ste to rekli u našoj kući, a kako javnost ne samo Leskovca, pokazuje interesovanje da čita o njegovom životu i delu, to Vas najlepše molim da mi te brojeve pošaljete u po 5 primeraka, što ću novčano nadoknaditi.

Molim Vas da prenesete izraze moje duboke i najardajnije zahvalnosti novinaru "Naše reči" Viliju Hubaču, što je u dva maha nadahnuto i dokumentovano pisao o mom i Vašem Sergiju. To je bila prilika da se građani Leskovca i okoline još jednom suoče sa bogatim revolucionarnim životom i delom Sergija Dimitrijevića, koga su uvek cenili i voleli. Oni ga nisu zaboravili ni u ranim ratnim danima Evrope u okupiranoj Francuskoj, kada su mu poslali dopisnicu podrške sa brojnim potpisima leskovačkih partijskih aktivista.

Naslov "Čovek za sva vremena" do susa ponosa potresao je celu moju porodicu. Odbolovali smo ga, jer je došao iz srca njegovog Leskovca.

Ostajemo u nadi da ćemo u narednim brojevima "Naše reči" čitati priloge o životu i radu Sergija koji je čitao svoj vek posvetio borbi radničke klase. Zanimljivo bi bilo da to što je Radio Leskovac objavio o Sergiju bude preneto i na stranice "Naše reči", što je iščekivanje i želja brojnih poštovalaca ličnosti i dela Sergija Dimitrijevića, kako u Beogradu, tako i šire, koji nisu bili u mogućnosti da prate emisiju Radio Leskovca.

15. septembar 1987.
Beograd

Uz pozdrav Redakciji "Naše reči"
primite izraze mog osobitog poštovanj

Nada Sergija Dimitrijevića
ul. Jurija Gagarina br. 123/114

37. Писмо Руди Супека Нади, послато из Оребића 16. септембра 1987.

RUDI SUPEK
ZAGREB
ODJELA KODNICA 2
Telefon 3230X 274-318

Orebić, 16. IX. 87.
XXXX

Poštovane dragarice Dimitrijević,
oprostite što nisam ranije izrazio iskreno saučešće Vesni i
vešoj djeci povodom smrti mogeg drugog i prijatelja Sergijei
Nelszin se već preko dva mjeseca u ovom mjestencu u Delma-
ciji, a nisam imao veću adresu.

Jako mi je žao da nisam posljednjih godina imao priliku
da sretnem Sergeja, jer smo bili doista dobri drugovi i im-
ali mnogo zajedničkih uspomena, još iz pariških dana, kad smo
bili zajedno u komunističkoj ćeliji, a sekretar nam je bio
Boris Kidrič. Kad je rat buknuo, Sergej je otišao južnije,
a ja sam ostao u Parizu. Bila je velika sreća, što je kod
dolaska u Buchenwald na njega slučajno naišao španski borac
Nikola Čučure, kojega smo sahranili ovoga proljeća, jer ga
niko osim mene nije poznao. Došao je sa visokom tempera-
turom, i ja sam se pobrinuo da ga odmah smjestimo u buhen-
valdsku ambulantu, gdje je oteo i do kraja rata. To mu
je spasilo život. Bio je, kao što znate, uvijek veliki opti-
mista i odlično raspoložen. Govorio mi je često: "Sve ću je
ves pokopati", a to je gotovo i istina, jer sam mnogi mlađji
od njega našli drugovi već žrtvi. Dugo mi je da su moji dru-
govi iz Beograda bili na njegovoj sahrani.

Nestojeću ću prvom prilikom, kad budem borevio u
Budu, da vas posjetim.

Još jednom priušte moje izvinjenje i
srdačne pozdrave, u moje
ime i moje supruga Vesne.

Vaš Rud. Supek

38. Надино писмо Руди Супеку, послато 25. септембра 1987.

Poštovani družе Supek,

Primila sam Vaše pismo sa izrazima saučešća meni i mojoj deci. Topla i prijateljska reč drugova i prijatelja Sergijevih u ovim trenucima ublažava nam bol i uverava nas da nismo sami.

Mada ne neočekivana, Sergijeva smrt je naprosto opustošila moju dušu. Posle skoro 42 godine zajedničkog života, moram se učiti i naučiti da živim bez njega. Sergije je sve nas držao u uverenju da je smrt daleko od njega, da se to dešava drugima, a da će njega naprosto mimoći. No, životnom optimisti do poštovanja, uvek raspoloženom, kako ste i sami rekli, voralo se jednom i to desiti. Umro je, ne spomenuvši ni jednom smrt, već praveći planove za budućnost, šta će raditi kad izadje iz bolnice, gde ćemo putovati, gde provesti zimu, itd, itd.

Koristim ovu priliku da Vam kažem, da smo puno puta, kad god se Vaše ime pojavljivalo u javnosti, uvek sa Sergijem razgovarali o Vama. Naravno, aktuelne stvari nikada nisu mogle da potisnu i u vek istu, a činilo nam se novu, priču o Buhenvald. Da nije bilo Vas, drugova, Sergije ne bi ni preživeo Buhenvald.

Vreme koje je uvek nedostajalo i Vama i nama, onemogućilo nam je lepe susrete, obnovu uspomena i negovanje prijateljstva. Radilo se mnogo, živelo se prebrzo, htelo se nemoguće, takav je životni put izabrao Sergije, a ja sam ga sledila.

Još jednom jedno toplo i veliko hvala na Vašem sećanju na Sergija i njegovu tužnu porodicu. Vaša poseta prilikom dolaska u Beograd bi nas obradovala.

Da samo znate sa kakvim sam ponosom tuge kraj Sergijevog kovčega primala izjave saučešća njegovih drugova iz koncentracionog logora Buhenvald. I oni su ispratili svoga Sergija na večni počinak.

25.IX 1987.
Beograd

Vama i Vašoj supruzi Vesni
puno srdačnih pozdrava
uz poštovanje

Nada Sergija Dimitrijević

39. Надино писмо Томиславу Цветковићу, послато 20. новембра 1987, у коме га обавештава о Сергијевом рукопису "Концлогорске скице" и моли да евентуално буде писац предговора.

Poštovani družo Cvetkoviću,

Neka ova lepa knjiga koju Vam šaljem bude moj zakasneli odgovor na Vaše pismo, koje me je još jednom uverilo u Vašu odanost prema našem Sergiju i njegovom delu. Hvala mnogo na Vašem razumevanju i predusretljivosti oko Naše reči, što ću uvek umeti da cenim.

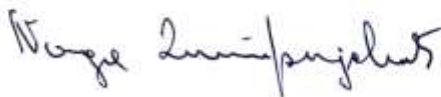
Sredjujući Sergijevu arhivu, što mi je u ovom momentu glavna preokupacija, nailazim i na njegove neobjavljene rukopise. Tako mi je ovih dana došla do ruku njegova zbirka pesama, kojima je on dao naslov "Konclogorske skice". Tako je na videlo dana, i za mene, izašla njegova pesnička aktivnost. To su pesme koje je on pisao uglavnom u logorskim danima, i koje kao takve zaslužuju posebnu pažnju, bar kako se meni čini.

Zamolila bih Vas da prilikom dolaska u Beograd, ako Vam to nije teško, navratite do našeg stana (Jurija Gagarina br. 123/114, blok 70, tel. 153-426) kako biste kao znalac pogledali ovaj rukopis i dali svoj sud o njemu. Poznato mi je da uživate veliki ugled u književnom svetu i među spisateljima, pa verujem da će Vaše mišljenje biti meritorno za dalju sudbinu ovog Sergijevog neobjavljenog rukopisa.

Ukoliko Vaša ocena bude pozitivna, i dodje do objavljivanja rukopisa, zamolila bih Vas da pored recenzentskog posla, budete i pisac predgovora, nadahnuto i znalčki kako Vi to znate i umete.

Sa nadom za Vaše stvaralačko razumevanje i
skori susret

srdačno Vas pozdravlja

20. novembar 1987.

Beograd

40. Надино писмо Сергијевој колегиници Крумки из Софије, послато
11. децембра 1987.

Draga Krumka,

Saznavši da drug Djordje Mitrović ide za Sofiju, nisam mogla a da se ne setim tebe, i evo javljam ti se. Vratila sam se u mislima u one dane našeg druženja i sreće. Mnogo je vremena od tada prošlo, no lepe uspomene se ne zaboravljaju.

Draga Krumka, ja sam ostala bez mog Sergija i mnogo sam tužna i žalosna. On je umro 10. avgusta ove godine na Vojno-medecinskoj akademiji u Beogradu. Pripremali smo se da odemo na godišnji odmor, ali sve se prekinulo, umro mi je iznenada i neočekivano, izgubila sam mog Sergija i sad beskrajno tugujem.

Draga Krumka, čula sam za smrt tvoje mame, i primi moje iskreno saučešće. Saosećam sa tobom u tvom bolu, jer znam koliko ti je tvoja mama značila.

Šaljem ti ovih nekoliko Sergijevih separata i knjigu za uspomenu i radovalo bi me da te ove knjige podsećaju na nas.

11. decembar 1987.
Beograd

Srdačno te pozdravlja i grli
tvoja tužna
Nada Sergija Dimitrijevića
Nada Sergija Dimitrijevića

41. Надино писмо господину Шакоти, послато 25. децембра 1987.

poštovani družo Šakota,

U ove pretpraznične dane, puna tuge za mojim Sergijem, ne mogu a da se ne setim i onih lepih i srećnih dana kada smo se sretali sa vama. To su dani koji su prošli ali će živeti u nama sve dok je nas. U ove dana kada se, htela to ili ne, vraćam u prošlost, u ono što je bilo lepo, što me neodvojivo vezuje za Sergija, ne mogu a da ne mislim na moju tugu. Nikada Vas sa Sergijem nismo zaboravili, i Sergije bi se nekad vraćao na sve ono što je vas dvojicu vezivalo u prošlosti, vaš politički i revolucionarni rad u prošlosti, i pričao o tome.

Želim da Vam se ovom prilikom zahvalim na vašim rečima saučešća povodom Sergijeve smrti. Činjenica da je ostao u srcima svojih drugova iz borbe predstavlja za mene, njegovu životnu drugaricu veliku utehu.

Ne znam da li znate da smo niz godina unazad provodili zimu, to jest, oko 4 do 5 meseci na Hvaru, radi Sergijeveg zdravlja. Ove godine smo se vratili sa Hvara krajem aprila. Sergije se odlično osećao. U julu smo se spremali da idemo na Ohridsko jezero, rezervirali hotel i izvadili avionske karte. I onda je pošlo sve naopako, Prvo temperatura, pa onda odlazak U Vojno medicinsku akademiju na lečenje. Bolest je bila sanirana, obštadovali smo se, jer su lekari rekli da će za koji dan kući, samo da obave još neka snimanja, ali srce ga je izdalo. Neposredni povod smrti bilo je srce. Sada je tu tužna istina da mog Sergija više nema, da moram da se naučim da živim bez njega.

Inače, ja živim sa dvema ćerkama, a sin živi odvojeno sa svojom porodicom, ženom i sinom. Deca me poštuju i dobra su i skromna.

Da Vam još kažem da je poslednjih godina Sergije, kao uostalom i ranije, bio vrlo aktivan u radu. Objavio je više radova. Da navedem, na primer, Istoriju Leskovca i okoline, str. 688, izašla 1983, Sabrana dela Dušana Popovića u četiri toma, poslednji izašao 1986, ~~Razvrtak Socijalističkog~~ radnički pokret u Srbiji 1870-1918, str. 350. i dr. Poslednja knjiga koju je objavio, koja mu je pričinila veliku radost i napravila najveću ~~radost~~

-2-

publicitet je "Pozdrav iz Beograda". To je u stvari Beograd predstavljen na starim razglednicama iz njegove zbirke. Izvesno je da će mu izaći još knjiga, koje je ili dao u štampu ~~ili~~ još za života, ili ostavio u rukopisu, pa je to sad briga nas koji poštujemo njegovu ličnost i delo.

Sahranjen je u Aleji zaslužnih građana, okružen svojim drugovima i prijateljima. U njegovoj neposrednoj blizini, od onih koje znate, nalaze se sahranjeni Zdenko Štambuk, Pedja Milosacljević, Petar Lubarda, i da ne nabrajam dalje.

Ovim završavam moje tužno pismo, još jednom Vam toplo zahvaljujući na Vašim rečima utehe.

Vama i Vašoj drugarici želim sve najbolje

i srdačno vas pozdravljam

Nada Sergija Dimitrijevića
Nada Sergija Dimitrijevića

25. XII 1987.

Nada

42. Недатирано писмо Ранка Мандића Нади из 1987. године.

Studentski trg 8, st.7
11000 Beograd

Vrlo poštovana gospodo Dimitrijević,

Ja Vam puno zahvaljujem za lepe reči koje ste izrazili o mom, [zaista još uvek veoma skromnom], numizmatičkom radu.

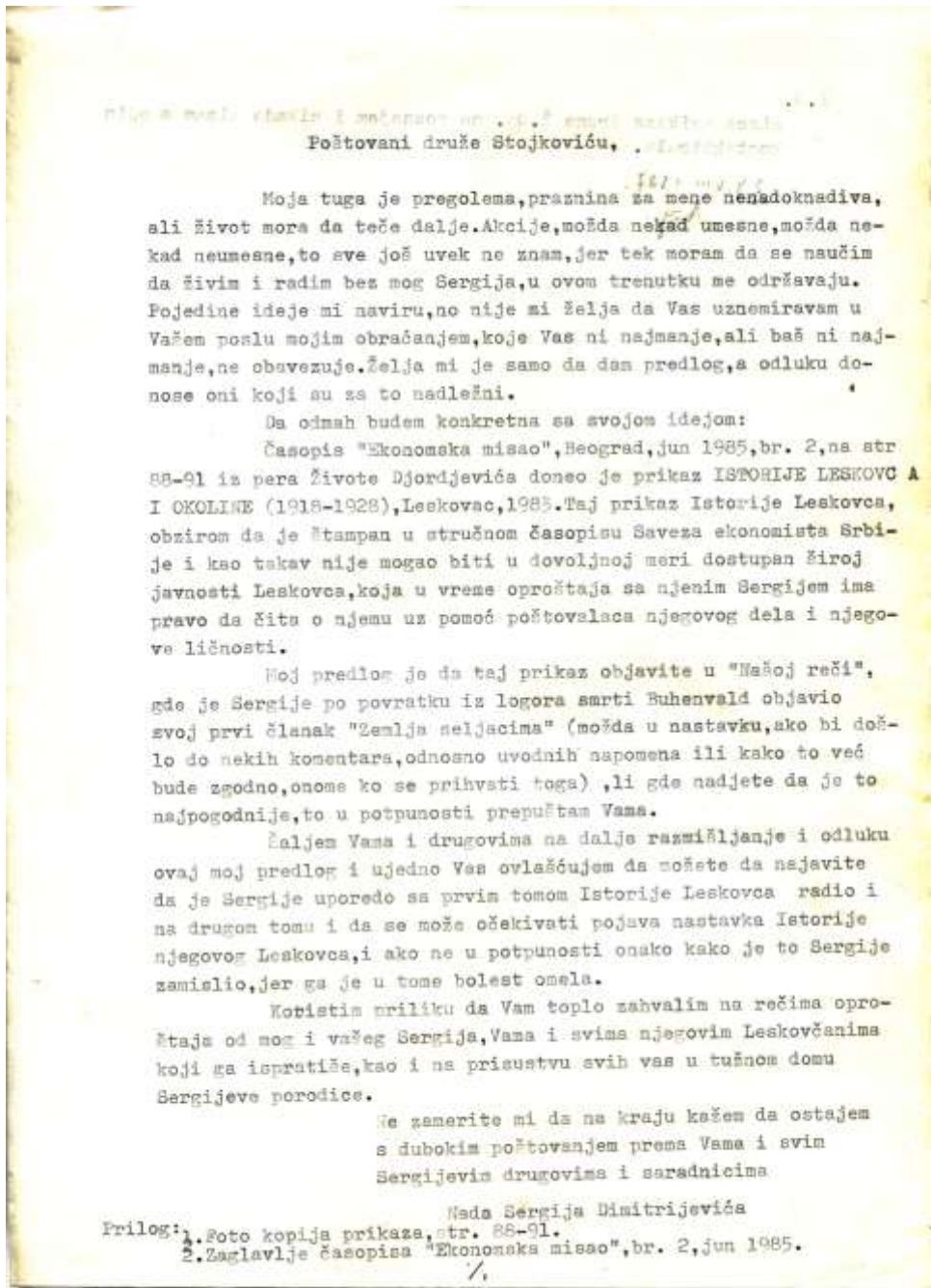
Danas Vam šaljem još jedan In memoriam članak za koji predpostavljam da ga niste dobili. (Ja sam prilično mnogo razočaran što je gosp. Krasnov isuviše malo poklonio prostora za nekrolog toliko značajnom numizmatičaru kakav je bio pok. Sergeje, i koji je, koliko sam ja bio shvatio iz jednog razgovora sa Krasnovim u Zagrebu, čak bio i njegov prijatelj) - Inače, ja sam g. Krasnovu bio svojevremeno ponudio da napišem taj nekrolog što je on odbio s obrazloženjem da on Vašeg muža (i Vas takode), lično poznaje pa bi voleo da to sam on napiše. A vidite, čak su i Slovenci, (koji su skratili moj rukopis za Numizmatični vestnik), odvojili ^{od njega} više prostora od onog koji je Krasnov u svom časopisu uradio.

Inače, ja NEMAM isečak iz zagrebačkog Vijesnika od 12.8.1987. u kojem je preneti Tanjugova vest o smrti Dr. Dimitrijevića. Ukoliko Vi imate taj novinski isečak, ja Vas ljubazno molim da mi javite, (tel. 635-672), kako bi se dogovorili o načinu da to za sebe fotokopiram. A ako nemate, ja ću pokušati da to od Krasnova dobijem, premda - - koliko ja njega znam, on baš nije puno pedantan kada se radi o čuvanju novinskih isečaka.

Ja nikako nisam odustao od pisanja one male biografsko-bibliografske studije o pok. Sergeju - samo, pokušavam sada da se najpre rešim nekih drugih, ranije preuzetih, obaveza. (Inače, trenutno puno pomažem mojoj supruglji da "uobličiti" naše zajedničke beleške o dragom kamenju a koje smo stekli u Indiji, takode formiranjem naše zbirke, a za koju je knjižicu jako zainteresovana jedna izdavačka kuća - mislim da će uskoro u Politici objaviti prvu reklamu te popularne knjižice). Moja supruga Vas izuzetno puno ceni i mi uporno pokušavamo naći neki način da ZAJEDNO navratimo kod Vas. Ali, devojka iz Indije koja je ranije čuvala našu decu, više nije ovde (udala se tamo u Bombaju u maju o.g.), sada deca pre podne idu u školu odnosno jaslice, a posle podne nemamo nikoga ovde da nam ih pripazi. Ipak, nekako ćemo se "snaći" pa ćemo svakako gledati da navratimo kod Vas ovih dana. U međuvremenu, mi Vas prijateljski pozdravljamo,

43. Недатирано Надино писмо Живану Стојковићу, из 1987. године.

ЖИВАН СТОЈКОВИЋ

ЕЗОП У ЛЕСКОВЦУ
анегдоте

Милош Бајићу господину
Младену Митровићу
супруги брату Јовану
Кочићу специјално
свјетлости и љубави.

10. V 2022 - Офицер

Лесковац, 2002.

1988

44. Надино писмо Томиславу Цветковићу, послато 20. јануара 1988.

Poštovani družo Tomo,

Još uvek sam pod utiskom Vaše posete, kao i svega onoga o čemu smo razgovarali. Sve što se odnosi na Sergija, sve piše o njemu duboko me diraju i intenzivno ih proživljavao.

Posle Vašeg odlaska razmišljala sam o svemu što smo razgovarali, i puno Vam se zahvaljujem za posetu i razumevanje. Još jednom sam se uverila da sam se obbatila pravom čoveku koji može stvaralački da pomogne da i ovaj do sada nepoznati poetski vid Sergijeveg rada ugleda svetlost dana. Postupiću onako kako smo se dogovorili i u skorije vreme staviću Vam na raspoloženje pregledani materijal.

Puno sam razmišljala o Vašoj ideji da u pripremanu knjigu "Crveni Leskovac" uključite možda i neku od Sergijevih pesama uz, kako rekoste, tekst o briselskoj konferenciji. Što se tiče pesama tu imate moju saglasnost, a izbor je Vaš. Što se tiče teksta, ako dozvolite, predložila bih Vam sledeće: ako sam dobro shvatila koncepciju knjige "Crveni Leskovac" onako kako ste mi Vi to izložili, čini mi se da je mnogo značajnije imati u vidu Sergijevu delatnost u vezi sa osnivanjem skojevskih i partijskih organizacija u Leskovcu, o čemu on podrobno piše u studijsko-memoarskom tekstu "Partija i Skoj u Leskovcu 1931-1934". Smatram da je ovaj vid njegove aktivnosti prava stvar za knjigu kako ste je Vi naslovili. Uzgred napominjem da je najveći deo naučnog skupa u Nišu o naprednom studentskom pokretu na jugu Srbije, bio posvećen ovim i drugim sličnim delatnostima Sergijevim.

Šaljem Vam primerak "Partije i Skoja... sa fotografijama, što je retkost, pa je Sergije samo retkim pojedincima to davao, zatim separat "O radničkom pokretu Leskovca i okoline 1918-1920" Šaljem Vam i kseroks kopije najvažnijih odlomaka iz poznate knjige Todora Vučasinovića "Mučne godine" /Sećanja na ilegalna vremena 1930-1941/, Svijetlost, Sarajevo, 1965, gde se pominje Sergije i Leskovac. Mislila sam da Vam pošaljem i kopiju izjave Brane Jevremovića koja bi Vam mogla biti zanimljiva, no da Vas ne opteređujem.

Pošto ste spomenuli i Sergijeveg oca, Milana Dimitrijevića, kao lice koje treba da udje u pripremanu knjigu, šaljem Vam kseroks

kopiju izjave Nikolaja Dinića, oca Djuke i Draška Dinića,
o Milanu Dimitrijeviću, a i kratke podatke o njemu sve iz
Arhivske zbirke Sergija Dimitrijevića.

Nadam se da će Vaš korisno poslužiti kao dokumentacija
za Vaš "Crveni Leskovac".

20.I 1988.

Beograd

Primate prijateljski pozdrav od

Nade Dimitrijević

Nade Sergija Dimitrijevića

45. Надино писмо Миливоју Татићу, послато 16. фебруара 1988.

Poštovani družo Tatiću,

Odmah posle razgovora sa Nikolom Cvetkovićem, a u
vezi sa Vašom namerom da napišete obimniju studiju o marksisti-
čkim pogledima Sergija Dimitrijevića, izdvojila sam za Vas ovaj
materijal, koji mi je neposredno bio pri ruci.

Mogu da Vam poklonim samo dva separata koji su ozna-
čeni kao poklon - Razvitak marksizma... i Ideološke borbe u
vreme stvaranja klasnog radničkog pokreta ... -, a ostalo Vas,
molim da mi vratite kako ste to obećali N. Cvetkoviću.

Šaljem Vam i bibliografiju važnijih radova S. Dimitri-
jevića koje možete pronaći u Narodnoj ili Univerzitetskoj bibli-
oteci.

Za sve što Vas eventualno interesuje u vezi Vašeg
planiranog rada možete mi se obratiti u svako doba, što će me
posebno radovati.

16. februar 1988.

Beograd

Drugarski Vas pozdravlja

Nade Dimitrijević

Nada Sergija Dimitrijevića

ul. Jurijsa Gagarina br. 123/114

Blok 70, Novi Beograd

tel. 153-426

46. Писмо Григорија Брицких,⁷ Сергијевог друга из Концентрационог логора Бухенвалд, послато Нади 16. фебруара 1988.

16.02. 1988г. Уважамая Надежда Димитријевич.

Писмо Ваше получили. Благодарим.

Брзкорбно и горько было узнать о преждевременной кончине дорогого Сергея Михайловича.

Он так и просил меня — его называть в концлагере.

Даже самые тяжелые времена не покидало его чувство юмора, не терял он самообладания.

Книга моя будет небольшой /страницы 80-100/

Рукопись готова. В ней я упоминаю о Вашем муже, а полученные документы помогут расширить данные о Сергее Димитриевиче.

Я хочу посоветоваться с Вами вот о чем.

В СССР очень большое внимание уделяется интернациональному воспитанию молодежи. Воспитываем школьников в духе дружбы с другими народами. Например, учащиеся школ нашего района переписываются с учениками Германской Демократической Республики и Болгарии.

Вот я и подумал в какой школе лучше всего организовать уголок памяти Сергея Димитриевича.

С Вашего разрешения передам часть материалов о Вашем муже этой школе.

А Вы посоветуйте нам школу, с учениками которой наши дети могли бы переписываться. Желательно школу назвать села или небольшого города, где бы хорошо знали Вашего мужа.

Это необходимо для того, чтобы во-первых, наша молодежь лучше знала друг друга, а во-вторых, помянула нашу совместную борьбу против общего врага — фашизма, приняла бы эстафету дружбы от представителей старшего поколения.

Я сейчас не работаю, пенсионер.

Тот молодой человек, с которым Вы меня видели в Бухенвалде, мой брат Петр. Он преподаватель Черновицкого университета.

В этом году защитил в Киеве докторскую диссертацию.

Он написал несколько книг и много статей.

⁷ Новая Ушица, Хмельницкая обл., Украина, СССР

Син мой Валериј окончил университет и высшую партийную школу.
Уже более 10 лет работает он директором музея Николая Островского.
В городе Шепетовка.
Жена Галина учительница русского языка и литературы.
Передаем самые наилучшие пожелания Вашей семье.

Семья Брицких.

16.02.1988. г.

Уважена Надежда Димитријевић

Ваше писмо сам добио. Захваљујем.

Жалосно и горко је било сазнање о превременом крају драгог Сергеја Михајловича. Тако је молио да га зовем у концлагору. Чак и у најтежа времена није га напустило осећање хумора нити је губио смиреност.

Моја књига неће бити велика (80-100 страна). Рукопис је готов. У њој помињем Вашег мужа, а добијени документи ће помоћи да се прошире подаци о Сергеју Димитријевичу.

Хоћу да се посаветујем са Вама о следећем. У СССРу се велика пажња посвећује међународном васпитавању омладине. Ђаке васпитавамо у духу пријатељства са другим народима. На пример, ученици школа нашег реона дописују се са ученицима из Немачке Демократске Републике и Бугарске. Ево и ја сам помислио у каквој би се школи најбоље организовао спомен угао Сергеја Димитријевића. Са Вашим допуштењем предаћу део материјала о Вашем мужу тој школи. А Ви нам дајте савет о школи, са чијим ученицима би се наша деца могла дописивати. Пожељно је да нас упутите на школу у селу или малом граду, где добро знају Вашег мужа. То је потребно најпре да би се наша омладина боље упознала, а осим тога памтила нашу заједничку борбу против општег непријатеља - фашизма и преузела штафету пријатељства од представника старије генерације.

Ја сада не радим, у пензији сам.

Млади човек с којим сте ме видели у Бухенвалду је мој брат, Петар. Он је наставник Черновицког Универзитета. Ове године је одбранио у Кијеву докторску дисертацију. Написао је неколико књига и много чланака.

Мој син Валериј, завршио је универзитет и вишу партијску школу. Већ више од 10 година ради као директор Музеја Николаја Островског у граду Шепетовка. Жена Галина је наставник руског језика и литературе.

Вашој породици шаљемо најбоље жеље.
Породица Брицких

47. Надино писмо Данчу Зографском, послато 25. фебруара 1988,
у коме га моли да напише прилог за зборник "Живот и рад
Сергија Димитријевића".

Poštovani družo Zoografski,

U Leskovcu je u toku intenzivna priprema za izdavanje Zbornika o životu i radu Sergija Dimitrijevića. Namera je da Zbornik izađe na godišnjicu Sergijeve smrti.

To je razlog da sam bila slobodna da Vam se obratim i da Vas zamolim, ako Vam to Vaše radne obaveze omogućuju, da i Vi za ovaj Zbornik naćinite jedan prilog o Sergiju. Vi široko i svesrano poznajete Sergijev rad i teme kojima se bavio. Neka mi bude dozvoljeno da Vas potsetim na Sergijevo ućešće na Simpozijumu u Ohridu 27-29 maja 1968 godine sa referatom: Dušan Popović i makedonsko pitanje u periodu pre balkanskih ratova.

Vaš prilog bi me posebno obradovao i smatram da bi znaćajno ovogatio Zbornik o Sergiju.

Ceneći Vaše drugarstvo i prijateljstvo prema Sergiju nadam se da ćete ovoj molbi izaći u susret.

25.II 1988.

srdaćno Vas pozdravlja i poštuje

Nada Sergija Dimitrijevića
Nada Sergija Dimitrijevića

ul. Jurića Gagarina br. 123/114

Blok 70, Novi Beograd

tel. 153-426

P.S. Prilog poslati na moju adresu.

48. Надино писмо Радомиру Лукићу, послато 25. фебруара 1988, у коме га моли да напише прилог за зборник "Живот и рад Сергија Димитријевића".

Poštovani profesore Lukiću,

U Leskovcu je u toku intenzivna priprema za izdavanje Zbornika o životu i radu Sergija Dimitrijevića. Namera je da Zbornik izadje na godišnjicu Sergijeve smrti.

To je razlog da sam bila slobodna da Vam se obratim i da Vas zamolim, ako Vam to zdravstvene mogućnosti dopuštaju, da i Vi za ovaj Zbornik načinite jedan prilog o Sergiju. U SANU radite na izdavanju Sabranih dela Svetozara Markovića na čemu je i Sergije bio angažovan; da li, u kojoj meri i kako Vi to najbolje znate. Neka mi, u ovom tužnom trenutku za mene, bude dozvoljeno da Vam obratim pažnju na Sergijeve izučavanja uticaja Svetozara Markovića na srpske socijaliste: Radovana Dragovića, Dimitrija Tucovića, Dušana Popovića, Dragiše Lapčevića i dr. Radeći na Sabranim delima Svetozara Markovića Vi imate uvid u njegov uticaj na plejadu srpskih socijalista, o čemu je Sergije pisao.

Vaš prilog bi me posebno obradovao i obogatio Zbornik o Sergiju.

Ne mogu a da se ovom prilikom ne setim našeg druženja na Hvaru, i moram Vam priznati da mi je to dalo snage i hrabrosti da Vam se obratim sa ovom molbom.

Ceneći Vaše drugarstvo i prijateljstvo srdačno Vas pozdravljam i želim dobro zdravlje i radno raspoloženje

Poštujte Vas
Nada Dimitrijević
Nada Sergija Dimitrijevića

25-II 1988.
Beograd

ul-Jurija Gagarina br. 123/114, Blok 70
tel.153-426

49. Надино писмо Момчилу Стојановићу, Председнику Скупштине Општине Лесковац, послато 24. маја 1988, у коме га моли за помоћ за издавање Споменице у знак сећања на Сергија.

Poštovani druže Prcsedniče,

Dozvolite da Vam se najpre zahvalim na pažnji koju ste mi ukazali prilikom mog nedavnog boravka u Leskovcu, po prvi put bez mog Sergija. Proslava jubileja Muzeja bila je doista izvanredna, i predstavlja izraz kulturnog rasta našeg Leskovca.

Posebno Vam zahvaljujem na Vašem razumevanju i punoj podršci oko izdavanja SPOMENICE u znak sećanja na Sergija i njegovo delo. I ovom prilikom ističem da sam po ovom pitanju nisišla na puno razumevanje i kod drugog Kralislava Rakića.

Kao što Vam je poznato godišnjica smrti se približava (10. avgust 1988.), a to je čin koji se ne da unapred planirati, niti uklapati u izdavačke planove i programe, kao što je praksa u izdavačkoj delatnosti.

S obzirom da ste Vi još početkom ove godine u širim konsultacijama dali podršku oko izdavanja SPOMENICE, što ste i prilikom našeg nedavnog susreta, u prisustvu drugog predsednika Mitrovića aktualizirali, to Vas molim da preduzmete odgovarajuće mere za obezbeđenje materijalnih sredstava za njeno publikovanje. Realno je predpostaviti da Narodni muzej nije mogao ranije da planira potrebna sredstva, pa ni da to unese u svoj izdavački plan, zato je neophodno, uz pomoć predsednika Mitrovića, izdvojiti potrebna sredstva i staviti ih na raspolaganje Narodnom muzeju, kako bi blagovremeno, u vezi sa godišnjicom smrti, mogao da se objavi ovaj već u svemu pripremljeni rukopis.

Predlažem Vam, pošto se obezbede odgovarajuća sredstva, da neko iz Leskovca blagovremeno dodje i preuzme rukopis za štampu, kako bi se u avgustu mogla pojaviti SPOMENICA.

Na omlinjem da u Beogradu, u naučnim krugovima, postoji veliko interesovanje za ovu Spomenicu, a koliko Vaš pozitivan odnos prema svemu za mene lično znači ne treba da Vas uveravam.

24.V 1988.
Beograd

S poštovanjem i srdačno
Nađa Dimitrijević
Nađa Dimitrijević
ul. Jurijsa Gagarina 123/114
11070 Novi Beograd

50. Надино писмо Данчи Зографском, у вези прилога за Зборник о Сергију, послато 24. маја 1988.

Poštovani družo Zografski,

Primila sam Vaše pismo, i zahvaljujem Vam na izkazima saučešća povodom smrti mog Sergija, a ũjedno i na Vašoj spremnosti da date prilog u Zborniku o životu i radu Sergija Dimitrijevića.

U pripremi Zbornika se odmaklo, i evo Vam šaljem imena autora i naslove tema do sad prispelih. Moŕda Vam to i nije potrebno, no ja Vam šaljem.

Šaljem Vam i ovaj poziv za skup o Sergiju održan u Leskovcu 1985. godine na uvid. Referati sa ovog skupa nisu do sada štampani, pa će i oni biti uključeni u pripremani Zbornik.

Osim Vašeg, očekujem još neke priloge, npr. dr Dobrosava Rjeletića, dr Radovana Samardžića, a isto tako i skori ulazak u štampu u čemu imam punu podršku i razumevanje nadležnih iz Leskovca.

Još jednom Vam zahvaljujem na svemu, a koliko će Vaš prilog za mene lično značiti ne treba da Vas uveravam.

24.V 1988.
Beograd

Srdačno i s poštovanjem
Nada Dimitrijević
Nada Dimitrijević
ul. Jurija Gagarina br. 123/114
11070 Novi Beograd

51. Надино писмо директору Института за савремену историју, од 30. јуна 1988, у коме се интересује за Сергијев рукопис „Комунистичка партија Југославије у легалном периоду њеног постојања (од њеног стварања до средине 1921. године)“, коју је још 1980. предао Институту ради објављивања.

ИНСТИТУТУ ЗА САВРЕМЕНУ ИСТОРИЈУ
БЕОГРАД

Поштовани друже директоре,

Приближава се годишњица смрти мог супруга Сергија Димитријевића. До сада Вам се нисам обраћала ни са једном молбом или захтевом.

Овога пута то чиним да бих Вас потсетила на његову обухватну студију: „Комунистичка партија Југославије у легалном периоду њеног постојања (од њеног стварања до средине 1921. године)“, коју је још 1980. предао Вашем Институту ради објављивања.

Наглашавам да овај обиман рад представља резултат његових огромних студијских напора у овој области и истовремено целовит приказ једног од најзначајнијих периода револуционарног радничког покрета.

Надала сам се и очекивала да ћете после Сергијеве изненадне смрти, ви његови другови предузети све за објављивање поменутог рукописа. Међутим, ни до данас нема никаквог гласа од вас, па не знам ни каква је судбина тог рукописа, ни докле се стало у настојањима да он угледа светлост дана.

Обзиром на новонасталу ситуацију посебно Вас молим и обраћам се Научном савету Института, Сергијевим друговима и пријатељима, да на једном од Ваших наредних састанака ставите на дневни ред ово моје обраћање Вама и да при том размотрите све могућности око објављивања овог Сергијевог рукописа.

Уколико сматрате да има неких отворених, или пак евентуално спорних питања, било би ми драго да ме неко од вас посети и том приликом да размотримо могуће проблеме.

Узгред напомињем да се међу необјављеним рукописима налази и „Библиографија и историографија комунистичке и прокомунистичке периодике у југословенским земљама до Закона о заштити државе (1917-1921)“, што је вероватно саставни део рукописа о легалном периоду.

У прилогу Вам достављам копије писама о предаји рукописа Вашем Институту, како бисте при одлучивању и то имали у виду.

У нади да ћете ме о предузетим мерама благовремено обавестити, срдечно Вас поздрављам,

30. VI 1988.

Надежда Сергија Димитријевића
Ул. Јурија Гагарина бр. 123/114
Нови Београд

52. Надино писмо Добросаву Бјелетићу, од 30. јуна 1988, у коме моли за помоћ око штампања Зборника о Сергију.

Poštovani družo Bjeletiću,

Ovo je moje prvo pismeno obraćanje Vama lično. Vi ste svojevremeno, kao predsedavajući naučnog skupa "O životu u delu Sergija Dimitrijevića" održanog 1983. u Leskovcu, dali inicijativu za objavljivanje Zbornika sa tog skupa.

Pre nekoliko meseci obavestili ste me da ste u razgovoru sa predsednikom opštinskog komiteta SK Leskovac Momčilom Stojanovićem, predsednikom skupštine opštine i drugim odgovornim drugovima, postigli saglasnost oko objavljivanja Zbornika povodom godišnjice smrti S. Dimitrijevića. Prilikom otvaranja nove postavke Muzeja u Leskovcu o tome sam i lično razgovarala sa drugom Momčilom Stojanovićem, koji mi je pri tom rekao da je to i dug Leskovca prema Sergiju da se objavi Zbornik o njemu. Od tada sam svakodnevno očekivala da će se neko neposrednije zainteresovati oko preuzimanja spremljenog rukopisa Zbornika.

Kako se 10. avgust, godišnjica Sergijeve smrti bliži, obratila sam se telefonom drugu Hranislavu Rakiću, sa kojim sam u Leskovcu, i u prisustvu M. Stojanovića, razgovarala o istoj stvari.

Pre dva dana, u telefonskom razgovoru sa Rakićem, saznala sam da nameravaju da rukopis od mene preuzmu tek u septembru, kako bi Zbornik ušao u štampu negde u januaru naredne godine. Sada imaju preče stvari za objavljivanje, kao što je napr. rukopis Dobrivoja Arandjelovića i Tomislava Cvetkovića, potom knjiga Svetozara Krstića, ubedjujući me još pri tom da su troškovi štampanja jako narasli i sl., te da ovaj Zbornik nije planiran (kao da se nešto u vezi sa smrću može planirati!). Pri mojoj napomeni da sam se blagovremeno i pismeno obratila M. Stojanoviću (o čemu Vam prilažem kopiju pisma), Rakić je naglasio da je ovo odlaganje štampanja Zbornika "stav rukovodećih struktura".

Sve ovo me je duboko potreslo, te Vam se obraćam ako možete da preduzmete nešto konkretno kako bi ovaj Zbornik (sa koji sam sačinila i Bibliografiju radova S.D.) ako ne za godišnjicu Sergijeve smrti, izašao bar najesen.

Nađam se da ćete me o eventualno preduzetim konkretnim merama u mojoj tuzi obradovati.

30. juni 1988.
Beograd

Prilog:
kopija pisma M. Stojanoviću

Poštujte Vas i srdačno pozdravlja
Nada Dimitrijević
Ul. Jurijsa Gagarina br. 123/114

53. Писмо Ранка Мандића, послато Нади 4. септембра 1988.

Nada Dimitrijević
Jurijsa Gagarina 123, st. 114
11070 N. Beograd

4.9.1988

Poštovana gospodo Dimitrijević,

Slučajem mnogih neprijatnih okolnosti, ja sam prema Vama postupio krajnje nekorektno:

U početku sam bio jako razočaran svojim neuspesima u nastojanjima da pomognem. (Pegan mi uopšte nije odgovorio na pismo, u SND nikakve rezultate nisam mogao postići...)

A u međuvremenu sam i ja imao jezivih problema -

- Završavao sam knjigu (Katalog našeg modernog novca) i nakon toga sam imao neopisivo velike probleme sa štamparijom, bila su to visemesečna nerviranja;
- Došlo je iznenadno do velikih zdravstvenih problema, imao sam tri hitne kliničke intervencije zbog alergijskih šokova;
- Bili smo u ogromnoj gužvi oko zamene stana i kasnije selidbe. (Preselili smo proletoš na Studentski trg, br.8, i još se nismo sredili)... itd.

Svestan sam da me sve ovo ipak ne može opravdati!

Iz Ljubljane sam pre par dana dobio Num.Vestnik iz kojeg Vam sada šaljem fotokopiju nekrologa koji su objavili. (Posedujem, nažalost, samo 1 primerak tog časopisa).

Ponovo Vam se najiskrenije izvinjavam, uz prijateljski pozdrav,

R. Mandić

54. Надино Писмо Ранку Мандићу, послато 20. септембра 1988.

Ranko Mandić
"Moneta"
Poštanski fah 52
11071 Novi Beograd

20. IX 1988.

Poštovani družo Mandiću,

Primila sam Vaše pismo sa fotokopijama nekrologa koji ste Vi napisali, na čemu Vam najlepše zahvaljujem.

Moram Vam reći da sam pročitavši sve to bila vrlo tužna. Prvo zbog nekrologa koji me je vratio na moju tugu, a drugo zbog samog pisma. Samo Vaša potpuna iskrenost nagnala me je da Vam se javim, jer sam Vas razumela. Ja verujete nisam mogla da shvatim razlog Vašeg nejavljanja. U prvi mah sam pomislila da ste iznenađeno otputovali na duže, no u to su me razuverili Vaši napisi u Politici. Nikog nisam htela da pitam o Vama, a sama sam se neprekidno pitala o čemu se radi? U čemu sam Vas ja to uvredila? Zahteve, da ih tako nazovem, koje sam Vam postavila bili su potpuno neobavezni, jer ne zavise ni od Vas ni od mene. Jedno su želje, a ako Num. društvo nema razumevanja tu se ništa ne može. Ja sam Vam prišla kao čoveku koga je Sergije i cenio i zavoleo i imao jedan stav kao prema retko kome u poslednje vreme. Vaše oduševljenje za numizmatiku, Vaš pristup numizmatiki radovali su ga. Da je poživio verujem da biste nastavili i ostvarili lepu saradnju.

Da sam znala da radite na Katalogu našeg modernog novca onda bih shvatila koliko Vas to okupira, sigurno više nego što ste i sami pretpostavljali. To je posao lak za onoga koji uzme gotov Katalog u ruke, ali mukotrpan za onoga ko ga pravi. Znate, u ovoj mojoj tuzi sve merim drukčije nego inače. Vaše do sad neobjašnjivo ćutanje učinilo me je nepoverljivijom prema ljudima, pa i uticalo na neke moje odluke koje bi možda bile drugačije.

No, priznajmo da numizmatička porodica u svetu nije tako mnogobrojna, i da nas to saznanje treba upućivati jedne na druge.

Zato još jednom srdačno hvala na iskazanom poštovanju prema preminulom Sergiju,

Uz prijateljski pozdrav

Marija Ljubić

55. Надино Писмо Ранку Мандићу, послато 20. октобра 1988, у коме се захваљује на поклоњеној књизи " Југословенски каталог металног новца".

Поштовани друже Мандићу,

Најтоплије захваљујем на Вашој књизи ЈУГОСЛОВЕНСКИ КАТАЛОГ МЕТАЛНОГ НОВЦА коју сте ми послали, а посебно ценим што је то специјални примерак књиге, схватајући то не само као пријатељски гест према мени, већ више као поштовање и незаборав према Сергију.

Мада савремени новац није био предмет сакупљања ни Сергијев ни мој, морам Вам рећи да са највећим интересовањем и задовољством прелиставам и ишчитавам Вашу књигу.

Мора се одмах запазити да је она плод озбиљних студија и стрпљивог рада. Познаваоци, да кажем „прављења књиге“, одмах ће запазити колико се труда, а пре свега акумулираног знања, морало уложити да се прикупи и среди понуђени материјал и изда ова књига. Она без сумње осваја широки круг читалаца-нумизматичара, јер је материјал презентиран на разумљив начин, што и показује њено друго издање изашло за кратко време. Желим Вам да још више успете и у Вашим настојањима да и на научној основи средите питање југословенског металног новца.

Не може а да се не похвали и мноштво слика, које не само улепшавају књигу, већ и увелико доприносе њеном бољем служењу одређеној намени. Нема сумње да ћете Вашом књигом допринети израстању нове генерације сакупљача нашег савременог новца и популаризацији истог. Ваш однос према нумизматичкој литератури, нумизматици уопште, Ваша упорност и издржљивост, а по мени у првом реду љубав према овој врсти посла, уродили су плодом. Имена Ваше деце и супруге у књизи, за мене дају још већу тежину љубави, као подлози у њеном излагању.

Можда ће се наћи неко, како то иначе увек бива, да оспори значај Вашег посла, али нека Вас то не обесхрабри. Храбро сте почели и још храбрије наставите.

20. X 1988,

Бгд.Срдачно,
Нада Димитријевић

56. Надино Писмо Данчи Зографском, послато 10. децембра 1988, у коме подсећа на обећани рукопис за Зборник о Сергију.

Poštovani družе Zografski,

Pre svega da Vam čestitam na nagradi AVNOJA koja Vam je dodeljena, a koja je i nas, Vaše Prijatelje, obradovala. Dopustite da se i ja pridružim mnogim čestitkama i pohvalama koje ste tim povodom primili i da srdačno čestitam Vama, ali i Vašoj supruzi, koja je nema sumnje doprinela Vašim uspesima.

A sada o Zborniku o životu i radu Sergija Dimitrijevića. Rukopisi su predati Muzeju u Leskovcu u čijem će izdanju izaći i sada su u fazi lekture.

Podsećam Vas na Vašu spremnost da date prilog za ovaj Zbornik. Jednovremeno Vas molim, da imate u vidu ovoga puta kratkoću roka. No Vaš prilog će naći mesto u Zborniku i ako on bude u fazi štampe.

Moja je želja bila da Zbornik izadje za godišnjicu Sergijeve smrti, ali sa izlaženjem se malo odužilo, te Vam se zato do sada tim povodom nisam javljala.

Unapred Vam zahvaljujem na Vašem razumevanju i spremnosti da se odazovete mojoj molbi.

10.XII 1988.

Još jednom čestitke i poštovanje

Nada Dimitrijević
Nada Dimitrijević

ul. Jurija Gagarina br. 123/114

11070 Novi Beograd

1989

57. Надино писмо Председништву САНУ од 13. фебруара 1989, у ком предлаже издавање књиге "Лепота новца средњовековне Српске државе".

ПРЕДСЕДНИШТВУ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И
УМЕТНОСТИ

Београд
Кнез Михајлова 35

У вези сарадње која се остварује на основу поклона "Легата Сергија Димитријевића - Нумизматичка збирка српског средњовековног новца" част ми је предложити вам издавање књиге:

ЛЕПОТА НОВЦА СРЕДЊОВЕКОВНЕ СРПСКЕ ДРЖАВЕ

Сергије Димитријевић

Структура књиге

Студијски осврт на средњовековни српски новац
уопште, на богатство српских средњовековних новчаних емисија
и на њихов културни, естетски и уметнички значај.

Приказ 100 најлепших и најинтересантнијих примерака средњовековног српског новца.

Извршене материјалне припреме од стране аутора за предложену књигу

Оно што је аутор у потпуности успео да припреми за предложену књигу, то је фото материјал. Извршио је избор 100 најлепших примерака новца, дао их хронолошки, и највећим делом припремио натписе који означавају шта слика представља.

Студијски осврт или предговор књиге аутор је оставио у деловима. Постоји и његов опширан рад на ту тему. Из тога би се направио историјат онога што илустровани материјал представља.

Разлози за објављивање овога рада

У време јубилеја Косовске битке објављивање ове књиге открило би нашој јавности скривене лепоте и богатство новца наше средњовековне државе. Дошла би и до пуног изражаја афирмација једне важне, заиста велике и досад недовољно уочене компоненте српске средњовековне културе и уметности. Културна јавност, како код нас тако и у иностранству, упознала би лепоту нашег српског средњовековног новца који спада међу најзначајнија светска нумизматичка наслеђа.

Чинећи ову понуду Председништву САНУ донекле се одступа од замисли аутора књиге, а све у циљу да би се на приступачан начин презентирала лепота српског новца и да би се ова књига појавила у оквиру прославе 600-годишњице Косовске битке.

У том смислу изостао би део материјала који се налази у заоставштини аутора, на пример пратећи научни апарат, потпуно обрађених 13 врста новца и сл.

Књига, како је аутор за њу дао нацрт, намењујући је научној јавности, захтевала би другачији приступ и много дужи период времена за припрему њеног издавањ, уз укључивање стручњака за ову врсту посла.

Молим Председништво САНУ да размотри овај предлог и да ме о својој одлуци обавести».

13. фебруар 1989.
Београд

С поштовањем
Надежда Димитријевић
ул, Јурија Гагарина бр. 123/114
тел. 153-426

58. Надино писмо Љубици Сокић, послато 2. марта 1989.

Poštovana i draga drugarice Sokić,

Najpre da Vam se izvinim što Vam se nisam javila telefonom, kako je to bio red. Naišli su problemi koji su vazda prisutni, i tada je sve uzelo drugi tok.

U međjuvr emenu boravila sam radi odmora i na moru i vratila se nedavno. I evo javljam Vam se želeći Vam dobro zdravlje i sve najbolje.

Da sada predjem na razlog moga javljanja. Ja sam Vam pričala da u onome što je ostalo iza Sergija a odnosi se na njegov boravak u Parizu, ima, pored ostalog, i fotografija. Na jednoj od fotografija rekla bih da ste Vi, no to ne tvrdim. Ja sam iz unutrašnjosti i nisam pripadala tom Sergijevom pariskom društvu, no ka ko ste Vi poznata ličnost, sretala sam Vas na otvaranju izložbi, gledala na televiziji, pa bih rekla da ste to Vi. I moram da priznam da bi me mnogo radovalo ako je to tačno.

Šaljem Vam dve kopije fotografija koje mi je fotograf ovih dana napravio, umanjениh sa originala veličine 24/14. Na toj fotografiji je Sergije sa torbom ispod mēšica. Ja nikog drugog ne znam sa te fotografije, niti znam kojim je povodom snimljena. Volela bih da to čujem od Vas ako znate.

Pričala sam Vam i o ertežima koje je Sergije sačuvao iz tog perioda, i mojoj spremnosti da Vam to pokažem, eto, prosto da vidite, da se podsetite šta je ta mladost u Parizu radila. Možda su to prvi potezi na hartiji nekoga od njih. To, posle Pariza, još nišije oči nisu vidеле. Kad sam Vas upoznala na promociji knjige Braće Baruh, poželela sam da Vam to pokažem. Postoje Baruhove slike i erteži, vlasništvo Sergijevo, koji su registrovani u Jevrejskom muzeju, no ovo o čemu Vam pišem je nešto drugo.

S obzirom na Vašu zauzetost možda i nemate vremena za ovako što. Ali Vas zato lepo molim, ako ne postoje druge mogućnosti, da na poledjini jedne od ovih kopija, ukoliko možete, identifikujete pojedinee, označavajući ih.

2. 3. 1989

tel. 153-426

Unapred Vam se zahvaljujući srdačno
Vas pozdravljam sa najlepšim željama
Nada Dimitrijević
Nada Dimitrijević, ul. Jurija Gagarina 123/114
11070 Novi Beograd

59. Писмо Ранка Мандића Нади, послато 4. децембра 1989.

RANKO MANDIĆ

Studentski trg 8, st. 7
Beograd, 4. 12. 1989

Vrlo poštovana drugarice Dimitrijević,

Uz veliku zahvalnost ja potvrđujem prijem knjige koju ste mi poslali a koja me je veoma mnogo obradovala, knjiga ŽIVOT I DELO DR SERGIJA DIMITRIJEVIĆA.

Ova knjiga od neprocenjive je vrednosti za sve nas koji smo pratili i koji smo se divili (i još uvek se divimo!) ogromnoj zasluzi Vašeg muža za razvoj mnogih oblasti srpske nauke. Svima nama koji veliku pažnju poklanjamo proučavanju naučne zaostavštine pokojnog Dr Dimitrijevića, posebno će biti od koristi detaljna bibliografija koju ste Vi lično sa onoliko pažnje i pedantnosti sastavili.

U prilogu ovog pisma ja Vam šaljem još jedan In memoriam članak posvećen pokojnom Dr Dimitrijeviću koji sam nedavno "pronašao". To Vi verovatno posedujete a možda i ne - šaljem Vam "za svaki slučaj". Nadalje, moram Vas obavestiti da će širi krug numizmatičara iz cele Jugoslavije biti zainteresovana za knjigu koju ste mi poslali pa me jako interesuje da li se ta knjiga negde može kupiti i po kojoj ceni. Takođe postoji veliki interes za separate pok. Sergija i za knjigu Novac kneza Lazara izdatoj u Kruševcu. Ja sam imao par primera i to su mi razgrabili numizmatičari iz Zagreba i Ljubljane. Takođe se svojevremeno bio pojavio separat jednog rada Dr Dimitrijevića objavljenog u Istorijskom časopisu (u privatnoj knjižari "Plato" pored Filozofskog fakulteta). I to je bukvalno razgrabljeno u jako kratkom vremenu. (Ostali separati iz pomenutog časopisa koje koji nemaju numizmatičke teme, već mesecima stoje u pomenutoj knjižari, i premda su jeftini, niko ih ne kupuje). Ukratko: ogroman je interes za radove dr SD a što me uopšte ne čudi.

Svakako da sam primetio vest koju su objavile "Novosti" o poklonu Kolekcije Dimitrijević Srpskoj akademiji nauka. Vrlo me raduje što će Akademija naknadno objaviti radove iz numizmatičko-naučne zaostavštine Dr Dimitrijevića - biće to jako, jako korisno!!!

Ponovo Vam zahvaljujem za jako vredan poklon i srdačno Vas i prijateljski pozdravljam,

Vaš,

60. Надино писмо Ранку Мандићу послато 26. децембра 1989.

Поштовани друже Мандићу,

Хвала на лепом писму које сте ми послали. Хвала за све појединости о којима ме обавештавате, јер и сами знате да је све то моје непрекидно интересовање. Посебно хвала што сте присуствовали промоције књиге о Сергију. Промоција књиге је била 21. ов. м. и у Лесковцу у њиховом Народном музеју. Говорници су били исти, само што је уместо академика Радомира Лукића, говорио академик Милош Мацура, и биле су прочитане две песме посвећене Сергију Димитријевићу. Сергијеви суграђани су показали велико интересовање за ову манифестацију. Ја сам остала неколико дана у Лесковцу. Музеј је заинтересиран за отварање „Спомен куће Сергија Димитријевића“, што је директор музеја рекао, ако сте запазили, рекао и на промоцији књиге у Београду, с тим што би преузели остатак његове заоставштине. Спремни су да прихвате моје услове, које, узгред буди речено, ја и немам за сада изграђене. Но ја за сада нисам спремна да то учиним. Има времена за такве одлуке. Нема ничег хитног. Сада много сређеније размишљам о свему, но што је то било непосредно после Сергијеве, за мене неочекиване, смрти, када сам се наједном нашла сама, оставши без свог јединог друга. Па напросто нисам имала времена да се са било ким дружим осим са њим, а поготову да доносим било какве одлуке без њега. Но, полако се учим животу сама. У овом случају одлучују емоције. Не могу у једном тако кратком раздобљу да донесем одлуку о томе шта Музеј у Лесковцу тражи. Морам Вам рећи да имам доста посла и око предавања Сергијеве нумизматичке заоставштине САНУ. Треба све пописати пре предаје. Сама збирка биће предата тек по објављивању *Каталога*, како стоји у потписаном Уговору о поклону.

Сергијева књига се вероватно може наручити: „Народни музеј – За Хранислава Ракића, 16000 Лесковац“.

Ако Вама треба да неком поклоните и сматрате да је то потребно, било ову књигу или „Кнеза Лазара“, или који сепарат, увек сам спремна да Вам на Ваше тражење то дам. Немам тога много, али за Вас увек ће бити.

Хвала на послатом „In memoriam“-у. То имам, но никад није сувишно. Вест из „Новости“ нисам видела и не знам када је изашла. Молим Вас да ми јавите макар датум излажења да бих набавила.

Вама и Вашој породици честитам Нову 1990. годину и топло Вас поздрављам,

Нада Димитријевић
26. XII 1989. БГД.

1990

61. Надино писмо Ранку Мандићу послато 12. марта 1990.

Poštovani družo Mandiću,

Baš na dan moga polaska na zimski odmora na Hvar dobila sam Vaše pismo, no ipak sam uspela da Vam pošaljem dve knjige Kneza Lazara.

Po povratku sa Hvara zatekla sam pisma drugova Marka Šarinića iz Siska i Zdravka Ladiša iz Zagreba, u kojima mi se najlepše zahvaljuju na dobijenim knjigama preko Vas.

Ja im se ovim putem preko Vas najsrdačnije zahvaljujem na upućenim rečim poštovanja, a posebno na izrečenome o mom umrlom suprugu, ceneći njegovo delo i doprinos srpskoj numizmatici.

To me sve ispunjava ponosom i uliva snagu da istrajem i ja koliko mogu u "porodici" numizmatičara. Činjenica da me numizmatičari prihvataju i smatraju "svojom" čini me srećnom.

12. III 1990.

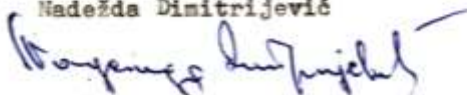
Beograd

Vaše poštovanje za delo moga

supruga cenim i ne zaboravljam

Srdačno i toplo

Nadežda Dimitrijević

62. Надино писмо Јовану Јовановићу, послато 12. марта 1990.

Poštovani i dragi druže Jovo,

Najpre želja da Vas ovo moje pismo zatekne u dobrom zdravlju, radu i šetnji po Vašim i našim voljenim ulicama Leskovca. Znao, neka je to samo od kuće do biblioteke, pa treba biti zadovoljan.

Ja sam se ovih dana vratila sa Hvara, posle jednomesečnog boravka, i naravno od starih poznanika niko Vas nije zaboravio. Tu se pričalo i prepričavalo o svemu i svačemu, ali osipanje gostiju je vidno. Otvoren je samo hotel Amfora, gostiju vrlo malo, ali stari gosti su tu, samo skraćuju boravak. Miloš Grabovački se još drži, on duže boravi na Hvaru, g-dja Milka, njegova razvedena žena je isto tu, g-dja Smilja Bogdanović, g-dja Vera Sečanjki, udovica Živana Sečanskog, istoričara, nabrajam samo one kojih se Vi sigurno sećate, a oni Vas nisu zaboravili. Na gradu Hvaru, ako izuzmemo skupoću, promene se ne vide, ali na gostima one su vidne, nažalost, i to u negativnom smislu.

A sada da predjem na glavni razlog mog javljanja.

Po povratku sa Hvara nastavila sam odmah tamo gde sam stala sa sredjivanjem Sergijevih dokumenata i dr. I nađem na jednu razglednicu pisanu iz Sofije, 11-II-1934 g. adresiranu:

"G. Sergije Dimitrijević, st. prava, ul. Kolarčeva br. 5, III step., stan 29, Beograd".

"Tebi i Tozi, kao dar iz Sofije, šalje puno toplih pozdrava
Vaš Predrag"

pa dalje:

"Serjoža, tebi i Tozi, beskompromisnim borcima za jedinstvo svih naroda, šaljem drugarski pozdrav, s napomenom da smo uspeli da osiguramo savez Bugara i tako se približimo federaciji balkan. Slovena.

Srdačno Vaš J. Jovanović"

U levom uglu razglednice:

"Pozdr. Drag. Vlajinac".

(Moje objašnjenje: Predrag je Predrag Djordjev, Sergijev i Tozin školaki, klasni drug, pravnik, poginuo od zemljotresa u Skoplju)

Oprostite što smetam i što sam tako slobodna da Vas

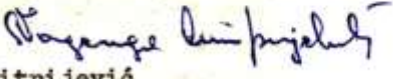
pitam: kad, kojim povodom, sa kim ste išli za Sofiju, sklapali Savez, itd. itd.

Ovo pitanje nije moja puka radoznalost, već žarka želja, jedan način, da ono što je Sergije sačuvao, protumačimo koliko možemo, učinimo dostupnim koliko možemo.

Mada je ovaj traženi podatak samo sitni, sitni, kamenčić u mozaiku te divne mladosti pune ideala, on za mene ima posebnu težinu, jer hoću da Sergijevu zaostavštinu polako sredjujem, klasificiram, pa ... dokle stignemo.

12. III 1990.

Poštujte Vas i toplo pozdravlja želeći Vam
dobro zdravlje

Vaša
Nadežda Dimitrijević

ul. Juriја Gagarina br. 123/114
11070 Novi Beograd

63. Писмо Јована Јовановића Нади, послато из Лесковца 14. марта 1990.

Лесковац, 14. 3. 1990. г.

Драга Надо,

У 10:30 часова изашао сам из куће на моју малу терасу. Сваког дана, када има сунца, излазим у то време да грејем своје болесне ноге. На кућном прагу затекао сам Ваше писмо. Отворио сам га и двапут прочитао. Сада је тачно 11 часова. Сео сам за сто да Вам одмах одговорим.

Хвала Вам на обавештењу о Хвару и сусрету са људима који су ми у сећању и веома драги. Тужан сам што и ја нисам био са вама свима и увек тугујем што више никада нећу моћи да видим то чаробно место наше домовине, његово море и људе.

А сада ево да Вам пружим податке које сте од мене тражили у вези са картом из Софије.

Било је то у фебруару 1934. године. У то време, краљ Александар је желео да Југославију приближи Бугарској. У том циљу је склопљен са Бугарима уговор о „вечном пријатељству“, па је ваљало да се оно манифестује не само Александровом посетом Бугарској, већ и посетама Југословена

Бугарској и Бугара Југославији. У Нишу је постојало друштво туристичко „Морава“ које је са „Путником“ у истом граду организирано излет до Софије на дан 10. и 11. фебруара 1934. године. Излетници су били из Врања, Лесковца и Ниша. Из прве вароши је било 14 излетника, из другог (Лесковца) 43, а из Ниша 133. Свега нас је било 190. Из Ниша је кренуо специјални воз. Границу смо прешли у вече код Цариброда, дан[ас] Димитровград. На првој станици у Бугарској, Драгоману, дочекала нас је велика група Бугара покликом „Ура!“, а на који смо ми одговарали са „Живели!“. Док су се обављали царински послови, воз је мало застао. Ми смо искочили из вагона и помешали се са Бугарима и Бугаркама, па се створила једна веома пријатна атмосфера. У Софији нас је дочекала још већа група. У зимској ноћи је одјекивало „Ура!“ и „Живели!“ на све стране.

Бугари су нас сместили у разне, за нас резервисане, хотеле. Сутрадан су нас водили да разгледамо Софију и њене знаменитости. Тада сам упознао Асена сина Александра Стамболиског, који је сео са мном за један сто са једним младим бугарским песником мистиком, који ми је поклонио своју слику: "на брат Јован Јовановић на които за први път стегнах братска српска рѣка". Слика чувам. И Асен Стамболиски ми је дао своју слику. На моје тражење, примио је мене и неколико Лесковчана и Муравјев, тада министар за пољопривреду...

По повратку смо издали специјални број „Недељних новина“ посвећен „Бугарском радном народу“. Ако имате комплет „Недељних новина“ можете видети тај такозвани „бугарски број“.

Предраг Ђорђевић, који је касније био мој приправник, написао је ону карту Сергију, на којој сам се и ја потписао. На карти у углу је потпис и Д (Драгутин) Влајинац, потоњи адвокат у Врању.

Ето Вам података које сте ми у писму тражили.

Ја сам болестан. Нарочито сам лош са ногама. А ту су и друге невоље: срце, брух, повећан шећер у крви, урину, велика преосетљивост, нерви. Шта могу! Срећом церебрална склероза ме је још поштедила, па ми је мисао јасна и жива. И очи ме још држе да могу да читам.

Вама хвала на сећању и поздраву. И пок. Сергије и Ви сте ми у драгом сећању.

Тешка времена преживљујемо. Где су идеали наше младости? Шта ће бити са овом земљом?... Па и са светом...

Поздравите Вашу децу и све који ме се сећају.

Ваш одан,
Јован Јовановић

64. Надино писмо од 27. марта 1990, са покушајем да добије рад за
Зборник о Сергију.

Poštovani i dragi profesore,

Vaša velika angažovanost i prisutnost u brojnim društvenim akcijama je za poštovanje. Zadržuje Vaša vitalnost u svemu ovome. Divno je kako svuda stižete i hoću da Vam poželim i dalje dobro zdravlje i mladalačku energiju.

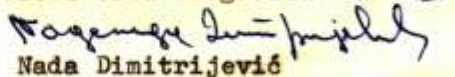
A sada prelazim na razlog mog javljanja.

Ovih dana mi se javio iz Leskovca direktor Muzeja Hranislav Rakić, inače organizator promocije Spomenice o Sergiju, i obavestio me da je u pripremi novi broj Leskovačkog zbornika, njihovog časopisa, u koji namerava da objavi sve priloge sa Promocije. Kako nedostaje Vaš prilog, koji je po mišljenju urednika Zbornika veoma dragocen, jer baca novo svetlo na život i rad Vašeg predratnog i posleratnog druga Sergija Dimitrijevića, to Vas je direktor Rakić posebno zamolio (mислећи valjda da ćete na moju molbu pre naći vremena i za ovo) da u osnovnim crtama uobličite Vaše usmeno izlaganje. Zbornik je već u fazi finalizacije pa je ovo dosta hitno.

Nadam se da ćete i pored Vaše velike zauzetosti naći vremena i mogućnosti da makar na stranicu i po dve, ako ne možete više uobličite Vaš prilog, i time značajno obogatite saopštenja i kazivanja o našem Sergiju.

27. mart 1990
Beograd

Poštuje Vas i srdačno pozdravlja
Vas i Vašu drugaricu

Nada Dimitrijević

ul. Jurijsa Gagarina br. 123/114
tel. 153-426

65. Надино писмо Храниславу Ракићу од 29. марта 1990, са покушајем да се у Лесковцу оснује Спомен соба Сергија Димитријевића.

Poštovani družo Rakiću,

Kako je više puta pokretano pitanje obeležavanja uspomene na mog supruga Sergija Dimitrijevića, kako sa Vaše strane kao direktora Muzeja i njegovog poštovaoca, tako i pretstavnika ostalih struktura iz Leskovca, ja sam tim povodom ovih dana razgovarala sa drugom Gojkom, direktorom Muzeja Srbije. Dodajem da sam i sa Vama i ostalim drugovima kad ste me posećivali o svemu razgovarala, no ipak je kod mene moralo da prodje neko vreme da bih mogla da pristupim tome.

U toku razgovora sa drugom Gojkom mi smo izgradili određeno mišljenje, pa Vas o tome izveštavam. Izneću Vam to po tačkama, što inače nije moj običaj, jer mi se čini da je tako bolje.

1. Treba otvoriti spomen sobu ^{u Leskovcu} posvećenu Sergiju Dimitrijeviću, s tim da ona treba biti u sadašnjem Muzeju.

2. Pripremiti, pre otvaranja Spomen sobe, izložbu posvećenu S. Dimitrijeviću - njegov životni put.

Izložbu bi mogli zajednički pripremiti Narodni muzej u Leskovcu - kao nosioc posla i koordinator, zatim Istorijski muzej Srbije čiji bi stručnjak učestvovao u pripremi izložbe i Muzej revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije, gde bi izložba mogla biti prikazana.

3. Izložba bi poslužila kao baza za Spomen sobu u kojoj bi se prezentirali najinteresantniji eksponati iz života S. Dimitrijevića i celokupnog njegovog radnog opusa.

4. Inicijator treba da bude Narodni muzej u Leskovcu, koji bi obezbedio potrebna finansijska sredstva na bazi zajednički utvrdjene specifikacije troškova.

Poštovani družo Rakiću, mislim da bi ovo na pravi način nastavilo našu saradnju i još više je pokrenulo i učvrstilo, jer koreni Sergija su u Leskovcu i tu treba da ostanu.

Drug Gojko očekuje da mu se javite telefonom (011-643-731) ili ga posetite kad dolazite u Beograd. Nadam se da ćete i mene posetiti posle tolikih poziva.

U svemu ovome Vaša reč mora da se čuje i ja ću učiniti sve da budete zadovoljni Vi i ustanova na čijem ste čelu.

29. mart 1990
Beograd

Poštujte Vas i srdačno pozdravlja
Nadežda Dimitrijević

P.S. Nadam se da će se pitanje otvora N. M. muzeja uskoro rešiti.

66. Писмо академика Милоша Мацура од 10. априла 1990, у коме обавештава Наду да је завршио рукопис за Зборник о Сергију.

Драга другарице Надо,
Упркос великог посла, спремио сам текст који приближно одговара оном, што сам говорио на Сергијевом састанку. Нажалост, није идеалан, јер сам загубио белешку.

Хоћете ли Ви упутити текст Уредништву?

Поздрав и поштовање,

Милош Мацура

10/IV 90

Драга другарице Надо,

Упркос великог посла, спремио сам текст, који приближно одговара оном, што сам говорио на Сергијевом састанку. Нажалост, није идеалан, јер сам загубио белешку.

Хоћете ли Ви упутити текст Уредништву?

10. IV 90

Поздрав и поштовање,
Милош Мацура

67. Надино писмо академику Милошу Мацури, послато 21. априла 1990.

Poštovani i dragi profesore,

Najsrdačnije Vam se zahvaljujem na poslatom rukopisu "Sergije Dimitrijević - lično" koji je već u štampi. Srećna sam da ste uprkos Vaše velike zauzetosti našli vremena i za to, i još jednom Vam hvala.

Htela sam odmah da Vam se javim i zahvalim, no kako imam još jednu molbu za Vas, bojala sam se da ne bude previše s moje strane i svaki dan sam to odlagala.

Evo o čemu se radi. Ja ne poznajem druga Gojka Nikoliša, pa Vas molim, ako Vam nije teško, kada on bude dolazio u Akademiju da mu pokažete ove fotografije koje Vam šaljem, jer bi možda mogao da prepozna nekoga na njima. Tri fotografije su sa majskog izleta u Smederevo 1934. god. na kome je učestvovao i drug Gojko Nikoliš, o čemu je pisao, a dve su sa izleta na Avalu. Sergije, koji je takodje bio na ovim izletima, sačuvaio ih je. No one će biti daleko interesantnije i upotrebljivije ako se identifikuju lica na njima. Možda ćete i Vi nekoga prepoznati, jer to su i Vaši drugovi. Imena onih koje prepoznate napišite na poledjini slike, pa neka mi ih Vaša sekretarica vrati.

Ne zham da li bi druga Nikoliša interesovala sačuvana Sergijeva pisma iz logora Verne, la Guiche i Noé ?

21. april 1990

Poštujte Vas i srdačno pozdravlja

Надежда Димитријевић
Надежда Димитријевић
ul. Jurijsa Gagarina br. 123/114
11070 Novi Beograd
tel. 153-426

68. Надино писмо Храниславу Ракићу, послато 20. новембра 1990.

Poštovani družo Rakiću,

U očekivanju Vašeg najavljenog dolaska u Beograd /prvo, preko M. Miladinovića, a potom preko T. Cvetkovića/ i navraćanja do mene, a naročito s obzirom na "dane Leskovčana" pripremala sam se za to. No od Vas ni abera, što Vam naravno ne zameram s obzirom na vreme u kome živimo.

No, ja ipak želim da Vas bar ovako preko pisma površno upoznam sa onim što sam, između ostalog, želela da Vam pokažem.

Konkretno, radi se o sledećem:

U Arhivi Sergija Dimitrijevića nalaze se ispisi koje je on naslovio: Gradja za privredni i društveni razvoj Leskovca početkom XX veka. Radeći po raznim arhivama on je izvlačio signature Leskovca. To je sve prepisano i kolacionirano (jer u vreme kad je to radjeno nije bilo kseroksa) i grupisano. Radi Vaše prve informacije navodim: ima dokumenata o leskovačkoj industriji iz njenih prvih godina nastajanja, ткаčkoj školi, njenom radu, otvaranju, zatvaranju, seljenju, plan zgrade gde je ona bila, a plan je naslovljen "Glavna ulica", o esnafima, njihovim osnivanjima i radu, prvom leskovačkom akcionarskom društvu za preradu kudelje i lana, spisak 114 akcionara, o izvozu užarije, stoke, carini, učešću na Pariskoj izložbi 1900. godine, itd. To je gradja koju je Sergije sakupljao kako naidje, i kasnije ju je grupisao, gradja iz koje se sagledava zamah leskovačke privrede i društva toga vremena.

Obzirom da pripremate proslavu 600-godišnjice Leskovca smatram da bi ova gradja, ovako prikupljena i grupisana, bila korisna da se objavi u izdanju Muzeja.

Naravno, to zahteva Vaše odgovarajuće angažovanje, dopunski rad i ostaje na Vama da se izjasnite o ovome. Mislila sam da napravim popis dokumenata i da priložim ovom pismu. Jest, to bi mi oduzelo vreme, ali bi bilo bolje, jasnije, preglednije, odnosno konkretnije. Ali uradih ovako! Vama koji ste izdali i uredili tolike knjige ne treba mnogo objašnjavati.

Ako Vam predloženo odgovara, ne sumnjam u to da bismo se o svemu na obostrano zadovoljstvo dogovorili.

20. XI. 1990.
Beograd

Vama i osoblju muzeja srdačni pozdravi

Nada Dimitrijević
Nada Dimitrijević

ul. Jurijsa Gagarina 123/114

P.S. članke: DUBOČICA i

BEARNALE LESKOVAČKOG KRAJA kopirala sam za Vas i čekaju

1992

69. Писмо Милојка П. Ђоковића послато Нади 31. јула 1992, о
Венијамину Маринковићу и Егону из Ужица.

Милојко П. ЂОКОВИЋ
ПОШТАР И ПУТАР
ул. Ленинградска бр. 15
11000 БЕОГРАД

462-516

Четвр, 31. јул 1992.

Другарнице

Наде ДИМИТРИЈЕВИЋ, Јурије Гегерине 123/XI
стањ 114 НОВИ БЕОГРАД 11070

Поштована другарнице Надо,
обештећем Вам податке о Венијамину Маринковићу, не их
достављам одмах саде и они гласов:

МАРИНКОВИЋ Венијамин/Виница, код Клеванин 1909-Кожег, 1941/
професор, член КПЈ од 1933, член Окружног комитета за Ужички округ,
један од главних организатора устанке у изваночном крају/1941/; први
комесар Моравичке партизанске чете; командант места у Клеванин, касније
командант места у Кожеги, где је и погинуо 29. новембра 1941, бронећи
Пожегу од немачких окупатора и домаћих издајника/ М.П.Ђ.

— — — — — ~~Што се тиче Славободна Гегриловића, од кога бисмо евентуално~~
нешто дознали о Егону из Ужица, могу Вам рећи да ове две-три дане
нисам успео да га нађем саде у Београду, јер је он заузет партијским
редом у Демократској странци, а немам број његовог телефона у стану.
Од Поште (888) добио сам број телефона седиште Демократске странке
340-252, али ми се никаде нико није јавио на овом броју. Морбу да
изредне седмице поново трагем за њим, јер би се заиста могло догодити
да он нешто зна или има.

Ако Вам још неко име буде напрецивно, слободно ми се јави-
те, је сам спреман да Вам помогнем, јер је расположан са документаци-
јом од око 100.000 исечкама из око 200 листова и часописа, нарачунају-
ћи библиотеку и остале документе о значајним личностима.

Кадим Вам да успешно завршите посао око књиге.

Много подрежите Мишко. Поштује Вас и поздравља:

Milo P. Djokovic

70. Надино писмо Милојку П. Токовићу послато 12. августа 1992, о
Венијамину Маринковићу и Егону из Ужица.

Drug
Milojko Djoković, Lenjingradska 15
Beograd

Poštovani druže Djokoviću,

Zahvaljujem na Vašoj pomoći oko razrešavanja za mene nepoznatih imena Venijamin i Egon, koja se javljaju u prepisci mog poč. supruga Sergija Dimitrijevića. Kao što sam Vam rekla preko telefona, to mi je potrebno za pripremanu knjigu pod radnim naslovom Konoclogorske pesme i pisma 1939-1945.

Podaci o Venijaminu Marinkoviću koje ste mi poslali su vrlo dragoceni za mene, jer mi omogućuju da dodjem do saznanja da je to možda lice o kome je u Sergijevom pismu reč. Ukoliko koristim Vaše podatke citiraću izvor.

Što se tiče imena Egon iz Užica, sve više verujem, prema izvorima iz Sergijeve arhive, da je to brat Eriha Šlonovića, poznatog kolekcionara, inače bliskog prijatelja porodice Dimitrijević. Sergijev otac Milan i Erihov otac Bernhard su bili u prijateljskim vezama.

Na tome sada radim, sve doradjujem, proveravam, onako kako sam to naučila od Sergija.

Ne znam da li ste ovih dana приметили u Čituljama u Politici da je 10. avgusta bilo pet godina od smrti Sergijeve.

Još jednom Vam se zahvaljujem na svemu, a posebno na Vašoj spremnosti da mi pomognete kad zatreba.

12. avgust 1992.

Srdačno Vas pozdravlja
Nada Dimitrijević
ul. Juriја Gagarina br. 123/114, tel. 153-426

1994

71. Надино писмо Драгомиру Драшковићу, послато 18. јула 1994, као покушај за штампање "Легалног периода..." који је Сергије предао за штампу Института за раднички покрет.

Покушај за штампање "Легалног периода..." који је Сергије предао за штампу Институту за раднички покрет, заједно са две рецензије. Институт није штампао. Пошто је КПЈ већ била у расулу, сарадници, његови другови, гледали су да одштампају своје радове. - Прим. Нада Димитријевић

Драгомир Драшковић
Булевар Лењина бр. 6
Нови Београд

Поштовани друже Драшковићу,

Слободна сам да Вам се обратим са следећом молбом.

Ја сам удовица др Сергија Димитријевића бившег научног саветника Института за савремену историју, умрлог 1987. године, и већ дуже времена се припремам да Вам се обратим, што чиним овом приликом.

Разлог мога обраћања је следећи:

У заоставштини мог покојног супруга, између осталог, налази се и необјављени рукопис

**КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ У ЛЕГАЛНОМ
ПЕРИОДУ ЊЕНОГ ПОСТОЈАЊА
(од њеног стварања до средине 1921 године) - 1200 куцаних страна
рукописа**

Овај рукопис је мој супруг пре своје смрти предао за штампу Институту за савремену историју у Београду где је био запослен и одакле је отишао у пензију. Овај рад је рецензиран и припремљен за штампу. Оцењен је као дело вредно пажње и да га треба објавити, но услед недостатка новчаних средстава онемогућено је до данас његово издавање. Напомињем да монографија о том периоду легалног деловања Партије не постоји, односно до сад није објављена.

На овом рукопису је мој супруг годинама радио и сматрао га је својим животним делом. Упућујем Вас на његове млађе колеге Славољуба Цветковића и Мирољуба Васића, саветнике Института за савремену историју, који

Вам о свему могу дати ближе податке и који ме, поред осталих, подржавају у мојим настојањима да ова монографија буде штампана.

Моју наду у Ваше разумевање и помоћ подржава и појачава и чињеница да су ми другови који су ме саветовали да Вам се обратим рекли да сте познавали мог супруга. То ме охрабрује, јер онда знате и вредност дела које је оставио за собом.

Моја молба упућена Вама је финансирање изласка ове монографије. Ја лично немам новчане могућности за то, али не могу а да не покушавам што могу како би се нашли они који ће помоћи да и у ово време буде објављена ова монографија.

18. јули 1994.

С поштовањем и великом надом
Надежда Димитријевића
ул. Јурија Гагарина 123/114
Нови Београду
тел. 153-426

72. Надино писмо Василију Крестићу, послато 5. децембра 1994, о поклону Сергејеве рукописне заоставштине САНУ.

Академику Василију Крестићу
директору Архива САНУ

Поштовани професоре,

Обраћам Вам се са жељом да Архиву САНУ поклоним рукописну заоставштину свог покојног супруга др Сергеја Димитријевића.

Ова заоставштина садржи како његова лична документа, преписку и необјављене радове, тако и плакате, фотографије, исечке из новина о њему и његовим радовима и други материјал који сматрам да може бити интересантан за Вашу установу.

Спремна сам да Вам понуђену заоставштину доставим у року о коме се будемо договорили.

Моја је жеља, а и услов, да се поклоњена заоставштина чува као целина и даје на коришћење у Архиву истраживачима онда када буде архивистичко обрађена.

У случају објављивања необјављених рукописа др Сергија Димитријевића породица задржава сва ауторска права.

5. децембар 1994. године, Београд
Са поштовањем,
Надежда Димитријевић, удовица
др Сергија Димитријевића

Akademiku Vasiliju Krestiću
direktoru Arhiva SANU

Poštovani profesore,

Obraćam Vam se sa željom da Arhivu SANU poklonim rukopisnu zaostavštinu svog pokojnog supruga dr Sergija Dimitrijevića.

Ova zaostavština sadrži kako njegova lična dokumenta, prepisku i neobjavljene ra ove, tako i plakate, fotografije, isečke iz novina o njemu i nje ovim radovima i drugi materijal koji smatram da može biti interesantan za Vašu ustanovu.

Spremna sam da Vam ponudjenu zaostavštinu dostavim u roku o kome se budemo dogovorili.

Moja je želja, a i uslov, da se poklonjena zaostavština čuva kao celina i daje na korišćenje u Arhivu istraživačima onda kada bude arhivistički obradjena.

U slučaju objavljivanja neobjavljenih rukopisa dr Sergija Dimitrijevića porodica zadržava sva autoraka prava.

5. decembar 1994. god.

Beograd

Sa poštovanjem
Nadežda Dimitrijević
Nadežda Dimitrijević, udovica
dr Sergija Dimitrijevića

1995

73. Надино писмо Зорану Милићу, послато 24. јануара 1995, са предлогом књиге о старом Нишу на разгледницама.

написано од стране др. Јована Милића, али не из његовог архива

Gospodin
Zoran Milić
Nemanjina br. 11

Poštovani gospodine Miliću,

Već duže vremena pripremam se da Vam se obratim sa jednim predlogom, što činim ovom prilikom.

Ja sam udovica dr Sergija Dimitrijevića, Leskovčanina, bivšeg naučnog savetnika Instituta za savremenu istoriju u Beogradu.

U zaostavštini mog pokojnog supruga, između ostalog, nalazi se i zbirka razglednica gradova i banja Srbije, od nastanka razglednica pa do 1941. godine. Za njegova života, 1997. god., u izdanju Jugoslovenske revije i Zavoda za zaštitu spomenika kulture objavljena je knjiga "Pozdrav iz Beograda, Beograd na starij razglednicama, Iz zbirke dr Sergija Dimitrijevića" sa predgovorom Svete Lukića. Usred da napomenem, Jugoslovenska revija ovih dana priprema drugo dopunjeno izdanje ove knjige. Listajući sada albume mog supruga videla sam da je u njima Niš vrlo lepo i brojno zastupljen. Prebrojala sam preko 100 razglednica Niša, što nije konačan broj. Znači da bi se mogla izdati jedna lepa knjiga Starog Niša na razglednicama. Takvo jedno izdanje bi stvarno moglo biti reprezentativno. Ove stare razglednice bi bile vredni slikovni izvori za proučavanje ranijeg izgleda NIŠA, njegovih ulica i trgova, pa i događaja.

Poštovani gospodine Miliću,

Ja nisam najsigurnija da li ste Vi prava ličnost kojoj je trebalo da se obratim po ovom pitanju, ali ne sumnjam u to da ćete ovo pažljivo pročitati, shvatiti me, i uputiti na pravo mesto.

24. I 1995.
Beograd

S poštovanjem

dr. Jovana Milića
M. Jovana Milića 123/114, Blok 70 N. Trg

list. 153-426

1997

74. Писмо Милана Миладиновића, послато Нади 5. новембра 1997, са писмом за почившег саборца Сергија.

Нови Београд, 1997.11.05.

ДРУГАРИЦИ
Н А Д И Д И М И Т Р И Ј Е В И Ћ

Нови Београд

Драга Белка,

Шаљем Ти писмо, које сам написао нашем др Сергију. Верујем да ћеш схватити моју намеру да и на овај начин комуницирам са нашим друговима и другарицама, који нису у животу. Ово је један посебан начин како би остварио континуитет у праћењу идеја за које смо се заједно борили и остваривали. Они су то учинили са нешто краћом животном стазом, а ми са дужом. Из тога проистиче и обавеза наша да наставимо активност.

Прими срдачне поздраве,
Милан Миладиновић
11070 Нови Београд
Булевар Авноја 58/12
телефон 146-177

Др Сергију Димитријевићу, историчару и револуционару

Б е о г р а д

Сергије Димитријевић је рођен 1912, а умро 1987. године. Рођен у Пироту, а умро у Београду. Највише година живота провео је у Лесковцу. Стога се и сматрао Лесковчанином. У КПЈ је примљен 1933. године у Лесковцу од стране Благоја Николића, делегата IV конгреса КПЈ у Дрездену 1928. године. Био је С. Димитријевић велики револуционар, а после рата научник и политичар, а понајвише историчар и нумизматичар. У тим областима се исказао.

То си укратко Ти, мој друже Сергије. Хтео сам ради других, да знају ко си био и шта си иза себе оставио породично и друштвено, научно и по-

литичко-идеолошко. Нисам све навео. И оно што сам написао као уводну реч у писму, довољно је да се види Твоја величина. Ти си и написао дисертацију и одбранио је под насловом "Страни капитал у привреди бивше Југославије" изашла штампана 1958. године. Ту си извргнуо критици владавину Карађорђевића и буржоаске југословенске власти. Критика што су страним капиталистима продавали Трепчу, Бор и друге руднике, а Југославија постајала све слабија и сиромашнија док су се француски, енглески и немачки капиталисти богатали. Сада је то исто почело од данас, 31. октобра. Ступио је на снагу закон од приватизацији, а то значи закон о пљачки народне имовине, коју је народ Југославије створио. Већ је друштвено и народно благо у Словенији, Хрватској, Македонији и Босни и Херцеговини отуђено и припада страним капиталистима, више него раније у Краљевини Југославији. Такво је стање и у Црној Гори. Само онда су народно продавали капиталисти, а сада то чине лажни социјалисти из СПС, Јула и ДПС Црне Горе. Ово су наши класни издајници. Издају интересе радничке класе и народа. Једног дана ће се наћи нови Сергије Димитријевић који ће и о њима писати.

Драги Сергије, да ли си могао и помислити да ће наши да врше контрареволуцију, да уништавају темеље социјализма за које си се борио и дао део себе. Сав свој живот си посветио борби за социјализам и пером и директном борбом. Сада то нестаје. Твоје и дело милиона радних људи Југославије. Благо је већ делом прешло у руке приватника који доминирају и неких лажних деоничарских друштава. Већ се јавља да страни капиталисти имају и 51 одсто капитала што значи да је њихово предузеће, да диктирају. Они ће затварати наша предузећа и увозити нам готове производе па ће нас двоструко пљачкати. Још горе је сада него за време Краљевине Југославије о чему си ти писао и истраживао. Експлоатација је још већа и немилосрднија. Нема више могућности ни да се браниш, јер твоји и наши су издали.

Ово је црни петак (31.10.1997) за социјализам у СРЈ. Ултраимперијалисти и нацифашисти успевају у овладавању и нашом земљом. Преко привреде доминираће и политички. Разбијају нас већ путем капитала. Руше нам темеље, а наши се хвале својом класном издајом. Увек то издајници раде. И наши су на врхунцу националне и класне издаје. Испада да су велики душебрижници за радничку класу коју више и не помињу. И речник им је избледео и нема га више. Све је потиснуто и срушено што се срушити може.

Сада када Ти пишем ово писмо доживљавам дубоки бол што си прерано отишао од нас и многи наши прави револуционари, јер нас је веома мало који се боре против ове класне издаје. Мало нас је и нисмо уједињени. И вас старих револуционара је било мало, али сте били јединствени. Ми смо бројнији само и поцепанији па тиме и немоћнији. Нема ко да нас обједини као што су могли великани из прошлости.

Болујем, мој друже Сергије, као што си и Ти боловао док си писао своју докторску дисертацију о пљачки народне имовине Југославије. Поново су исти пљачкаши носиоци међународног капитала. Тешко је доживети оно што се дешава и то пред твојим очима, а немоћан си да било шта урадиш. Бар се тако ми осећамо иако није тако. И ви стари револуционари били сте у горем положају па сте се борили и изборили. Оставили велико дело, социјалистичку револуцију и социјалистичко самоуправљање. Ударили сте темеље, заједно са нама млађима, једном новом друштву, које се сада распада и наноси тешке последице по будућност социјализма. Нестаје друштвене и државне својине. Краду и пљачкају наши домаћи на најбруталнији начин, а страни префињено. Раније си могао страним капиталистима и да наудиш, да их оштетиш штрајковима, сада више и тога нема. Радничка класа и радно сељаштво остали су без своје партије. Нанизале су се безброј са радничким и сељачким предзнаком, али без радника и сељака. И оне су то само по називу а по стварности су господске странке и партије.

Црни је петак да не може бити црњи. Онај религијски је измишљен а овај је стваран. Раније су кажњавали што се верује у нешто што је ометало да се види ко шта ради, а сада се види ко шта ради, а нема моћи да се кривци кажњавају. Верујем, као што си и Ти веровао, да постоје моћи историје које ће их, као и капиталисте Краљевине Југославије, ставити на стуб срама. Још више него раније, баш зато што им се веровало, а они ево издају, препуштају сада цео народ да буде експлоатисан, а не више само радници и сељаци. Већ је један број интелигенције отишао у најам код капиталиста па се још хвалише својим подаништвом и слуганством непријатељима свога народа.

Тугујем мој друже Сергије. Не замери ми што ћу рећи ове речи: "Срећни сте што сте раније отишли да не видите пропаст сопственог дела, као што га ми живи данас видимо?!!"

31. 10. 1997.

Твој саборац Милан Миладиновић

ДР МИЛАН МИЛАДИНОВИЋ

ТРИНАЕСТА СРПСКА
НОУ БРИГАДА

Ноди,

Наша својеврсна мисија није
дело узолоудно. Основана је дубоко
мисијско поје није на своје
избрисани. Будало и данас постоји
на своје дело. Криве верови а
дело оштоје и бити дубоко која
ће олововати ишње будити срце
судни.

Срдомо,

Мило Триво

БФ 28.12.1991.

ИСИ

ИНСТИТУТ ЗА САВРЕМЕНУ ИСТОРИЈУ
Београд, 1991.

1999

75. Писмо Саше Хаџи Танчића, послато Нади 20. јуна 1999, о Сергијевој књизи "Дубровачки каравани у Јужној Србији...", роману који пише на ту тему и прилогу Милана С. Димитријевића у "Лесковчанину".

U Nišu, 20. jun 1999. god.

Poštovana gospodjo Nado

Već nedeljama, stalno iznova, moju pažnju pobudjuju "Dubrovački karavani u južnoj Srbiji u XVII veku", delo gospodina Sergija, a sa njim ovim delom takodje njegova knjiga "O nekim pitanjima dubrovačke trgovine u južnoj Srbiji". Od trenutka kada sam ove naslove pronašao u katalogu zavičajnog odeljenja Narodne biblioteke u Leskovcu pojmió sam da to može biti tema moje nove knjige umetničke proze. I ne samo da se nisam prevario nego, do danas, zahvaljujući tome, sporo ali dostižno, nastaje rukopis mog novog romana.

Polazeći od konkretne "gradje", bolje rečeno podataka koje običato sadrže pomenute knjige gospodina Sergija, najednom izranjaju svet, događaji i ličnosti davno minulog doba i Republike. Zahvaljujući pak književnom postupku oblikovanja, istorijsku istinu nadgradjujem umetničkom; dakle, više ili manje doprinoseći njenoj većoj ili manjoj vidljivosti.

Oduvek me je interesovalo takvo prijateljstvo, poznanstvo ili saradnja sa zemljacima - kreativna. Ne upoznavši ga za njegova života Vašeg cenjenog supruga, zahvaljujući njegovom delu imaginativno povezujem Dubrovnik i jug Srbije (Leskovac) na način kako to samo književna reč omogućava. Drugo je pitanje da li ću u tome kao pisac uspeti, i hoće li moj rukopis biti književno vredan.

- 2 -

U medjuvremenu, izučio sam i pročitao i druga dela o istoj temi, ali je podsticajan značaj pomenutih dela Vašeg supruga neosporan.

U tome je značaj knjiga poslaganih po vitrinama naše zavičajne biblioteke, koju pohadjam kad god se o**č**brem u Leskovcu. Nikad se ne zna čemu će sve vremenom tek poslužiti.

A tako je, poštovana gospodjo Nado, i sa periodikom. Evo **pre**da mnom novog broja lista "Leskovčanin" sa prilogom Vašeg sina dr Milana. Drago mi je da se odazvao mom uredničkom pozivu. Imponuje njegovo referentno naučno delo, koje bibliografski izlažemo javnosti. Zahvaljujem Vam na ličnom razumevanju i posredovanju.

Budite uvereni da bismo na stranicama "Leskovčanina" objavili ~~ili sličan prilog o dr Sergiju~~, njegov neobjavljen rad ili rad o njegovom opusu. Isto tako, rado bismo prikazali Akademijigo izdavanje o njegovoj numizmatičkoj zaostavštini, ukoliko bismo dobili takav prilog ili primerak kataloga. Ukoliko Vas to ne bi dodatno opteretilo, najljubaznije Vas molim, stoga, da mi kao uredniku pomognete u ostvarenju izloženih namera, na čemu bih Vam takođe bio veoma zahvalan.

Prenesite moj**e** najsrdačnije pozdrave go**sp**odinu Milanu.

Želim Vam sve najbolje, iskreno

Saša Hadži Tančić

76. Надино писмо Саше Хаџи Танчићу, послато 6. јула 1999, о Сергијевој књизи "Дубровачки каравани у Јужној Србији..." и раду на њој.

Saša Hadži Tančić, ul. Božidara Hadžije br. 85
(18000) Miš

U Beogradu, 6. jul 1999. god.

Poštovani gospodine Hadži Tančiću,

Vaše pismo priloženo listu "Leskovčanin" pročitala sam sa pažnjom, a moram reći i velikim zadovoljstvom, jer svaka reč, svako spominjanje mog supruga, ispunjava me ~~izvanrednom~~ srećom, pogotovu kada vidim da njegova pisana reč može da bude inspiracija, potsticaj, za pisanje i umetničke proze.

Vaše pominjanje knjige "Dubrovački karavani..." koja je do sada u meni živela samo kao bibliografska jedinica u mnoštvu brojeva Sergijeve bibliografije, učinilo je da se u mislima vratim u vreme kada je ta knjiga nastajala.

Ona je štampana 1958. godine, a započet rad na njoj 1953. god. Sergiju, koji je bio težak plućni bolesnik zdravstveno stanje se te 1953. god. jako pogoršalo. Dobio je, odnosno, otvorila mu se kaverna u veličini petodinarke i lekarske prognoze su bile vrlo loše. Sergije je svoj spas video samo u zimskom klimatskom boravku u Dubrovniku, ali ne da tamo ide sam, već sa celom porodicom, tako smo se 1. novembra 1953. god. našli tamo mi, dvoje dece i njegova majka Sofija. Imali smo tri sobe u hotelu "Dubravka", jer, s obzirom na prirodu njegove bolesti nikada nije dozvoljavao da deca budu s njim u sobi, a majka Sofija je opet želela svoj mir. Zima 1953/54 u dubrovniku bila je izvanredna, sa mnogo sunčanih dana i malo kiše i prvih dana boravka prvodili smo vreme u šetnji i odmoru. Kako su dani odmicali Sergije je sve više spominjao Dubrovački arhiv, a naročito da se i tamo možda može naći nešto o Leskovcu. I kada je jednog dana ušao u Dubrovački arhiv više nije propustio ni jedan radni dan. Rezultat naše boravka u Dubrovniku, gde smo ostali sve do 6. maja 1954. god. bili su Sergijevi radovi o dubrovačkim karavanima u XVII veku. Ono što je najvažnije zdravstveno se potpuno oporavio. Od kaverne ostao je samo ožiljak. Uspeo je zahvaljujući klimi i radu, kako je to on govorio, da se potpuno zaleči.

Za Vašu informaciju želim da Vam kažem da sam sve ispise i sva dokumenta iz Dubrovačkog arhiva dala Arhivu Akademije nauka gde postoji Fond Sergija Dimitrijevića i ona se tamo nalaze. A ima ih puno. Najveći broj njih prekucala sam, jer smo pisaču mašinu uvek nosili sa nama. Sergije nije ušao u Dubrovački arhiv sa

2000

77. Надино писмо Добросаву Бјелетићу, послато 14. марта 2000, са предлогом за публиковање библиографије из области историје социјалистичког и комунистичког покрета 1867-1992.

Direktoru Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva
prof.dr Dobrosavu Bjeletiću

B e o g r a d

Oblast istorije radničkog i komunističkog pokreta u Jugoslaviji do je naučne, kulturne i političke baštine kao i istorije kontinuiteta jugoslovenske države. Uništavanje knjiga i raznih publikacija iz ove oblasti ili njihovo izvlačenje iz javnih biblioteka, odnosno reduciranje književnih fondova sa ovom vrstom literature preti da se izgube i odrednice mnoštva knjiga koje predmetno sistematizuju saznanja o našoj novijoj prošlosti.

U ostavštini dr Sergija Dimitrijevića sačuvana je istraživačka gradja o bibliografiji socijalističkog pokreta u Srbiji do 1918. godine. Ovu gradju delimično je objavio pokojni Dimitrijević u knjizi "Bibliografija socijalističkog i radničkog pokreta u Srbiji", Beograd, 1953. str. 215, a selektivno je veći broj bibliografskih jedinica ušao i u bibliografiju "Socijalistički radnički pokret i KPJ 1867-1941" koju su u izdanju Instituta za savremenu istoriju 1972. godine objavili Žarko Protić, Milan Vesović i Milan Matić.

Ako se ima u vidu selektivnost objavljenih bibliografija i vremenski vakum od 1972. godine do danas, a pogotovo ako se ima u vidu da su prilikom objavljivanja ispušteni separati, po obimu manji naučni radovi sadržani u raznim zbornicima i periodičnim publikacijama, nameće se potreba izrade i objavljivanja bibliografije posebnih izdanja i članaka u naučnim i stručnim publikacijama iz oblasti istorije socijalističkog i komunističkog pokreta od 1867 - 1992. godine.

Ukoliko interesi i mogućnosti Zavoda dozvoljavaju da se finansira izdavanje ove publikacije mogla bi se formirati redakcija od priznatih istoričara, specijalista za ovu oblast, koja bi pripremila i predložila kompletan projekat ove knjige.

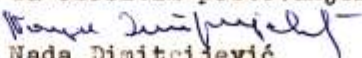
Ostavština dr Sergija Dimitrijevića koja se stavlja na raspolaganje daje i drugu mogućnost, a to je, da posluži kao osnova za izradu jedne kompleksne bibliografije knjiga i naučnih radova o socijalističkoj misli u Srbiji.

-2-

Ovaj poduhvat bi zahtevao šire angažovanje specijalista iz raznih oblasti, jer je socijalistička misao ostavila tragove na skoro sve društvene i kulturno-istorijske nauke, kao i na društvenu misao u celini. Ovo bi takodje trebalo da bude predmet razgovora o mogućnostima realizacije, jer i taj projekat iziskuje istraživanja i stručnu pripremu. Na ovom poslu mogle bi se angažovati pored naučnika i naučne institucije, odnosno njihovi predstavnici.

Zahvaljujem Vam gospodine profesore na inicijativi za objavljivanjem ovakve jedne Bibliografije i Vašem interesovanje za ostavštinom pok. Sergija Dimitrijevića i željom da se ova gradja iskoristi u interesu očuvanja naše kulturne baštine i istorije.

14. mart 2000.
Beograd

Sa osobitim poštovanjem

Nada Dimitrijević

78. Надино писмо Ранку Мандићу, послато 26. марта 2000, са предлогом да Сергијев рукопис "Нумизматичке збирке код Срба" буде објављен у "Динару".

Ranko Mandić
Studentaki trg br.8/7
Beograd

Poštovani družo Mandiću,

Podstaknuta objavljivanjem Sergijeveg članka "Razgovor o numizmatici", koji ste Vi priredili za štampu i objavili u časopisu DINAR, br. 13 za 2000. god. obratila sam veću pažnju na njegovu numizmatičku zaostavštinu, odnosno na ono što bi eventualno odgovaralo koncepciji časopisa DINAR, i uz Vašu pomoć moglo biti objavljeno. Rezultat toga je ovaj rukopis Sergijev koji Vam šaljem.

Pišući za Enciklopediju Jugoslavije jedinice iz numizmatike, on je, između ostalog, napisao "Numizmatičke zbirke kod Srba", što je i štampano u Enciklopediji Jugoslavije, br. 6, Zagreb, 1965, str. 320.

No, znate, kad se piše za Enciklopediju, prvo se napiše široka varijanta, pa se onda skraćuje. Prvo skraćuje sam autor, a onda skraćuju i urednici Enciklopedije. Ja sam uporedila ovaj rukopis koji Vam šaljem sa štampanim tekstom, konstatovala skraćivanja, i videla da ono što nije štampano, a postoji u rukopisu, može da bude od interesa. Znači, ovo što Vam šaljem je integralni tekst, sa napomenama.

Na Vama je da to pogledate i donesete odluku, Vaš sud, sa čime ću se ja u potpunosti složiti.

Ukoliko smatrate da se ovo može štampati u DINARU, na Vama je kao priredjivaču da sve malo doterate, napr. napomene su nepotpune, treba ih popuniti (inače mislim da su napomene vrlo korisne za istraživače), eventualno možda nešto ispraviti ili dodati, lektura, korektura. Da ne nabrajam Vi to već znate, kao i da je pisano pre 1965. godine.

Sa nadom i željom za saradnju
srdačno Vas pozdravljam

26. mart 2000.
Bgd.

Nada Dimitrijević
Nada Dimitrijević

2003

**79. Надино писмо Браниславу Милутиновићу о интересовању за
средњи век и српску средњовековну нумизматику.**

Проф. др Бранислав Милутиновић
декан Филозофског факултета Косовска Митровица
тел. 028-425.475

Поштовани г-н професоре,

Од мог сестрића Николе Цветковића добила сам Вашу адресу, и мада са закашњењем, јављам Вам се. Обрадовало ме је да је предмет Вашег интересовања средњи век, а посебно српски средњовековни новац. То је била област, слободно могу рећи, животног интересовања мог супруга. Много својих радова посветио је тој теми. Један од њих је и "Каталог", који сам Вам преко Николе послала. "Каталог" је наишао на леп пријем међу зналцима. Академик Сима Ћирковић је објавио врло леп приказ у часопису "Динар", који излази у Београду у издању Српског нумизматичког друштва. Мој супруг је не само писао о средњовековном новцу, већ га је и сакупљао, наиме био је и пасионирани колекционар. Заједно са њим имала сам прилике да обиђем многа места, да кажем и забити, на југу Србије.

Мој предлог Вам је, ако сте заинтересирани, кад дођете у Београд, да ме посетите, јер бих могла да Вам поклоним неке Сергијеве радове који су предмет Вашег интересовања, а које имам у више примерака.

Никола ме је молио да Вам кажем цену "Каталога". Она је 1500 дин.
Срдачан поздрав и срећна Нова 2003. година

Надежда Димитријевић
тел. 155-426 Ул. Јурија Гагарина 123/114 Н.Бгд.

НЕДАТИРАНО

80. Писмо Мирославе Јоцић послато Нади, у вези Сергијевих поклона Музеју у Лесковцу.

Госпођа Нада Димитријевић,
Јурија Гагарина 123/114
блок 70, Нови Београд

Поштована госпођо Димитријевић,

После одласка у пензију кустоса Данке Костић, преузела сам целокупну археолошку збирку и документацију. Археолошка документација на жалост није потпуна. Ваш покојни супруг, Г. Сергије Димитријевић поклонио је Музеју у Лесковцу велики број предмета од којих су многи од изузетне вредности. У ЛЗ [Лесковачки зборник] бр. XV прочитала сам чланак Николе Цветковића у коме се говори управо о поклону вредних археолошких предмета Народном музеју у Лесковцу. Записник о поклону музејских предмета у нашем Музеју не постоји, те Вас стога молим да ми пошаљете копију записника о поклону, кога верујем имате у својој архиви. Унапред захвална,

Археолог-кустос
Народног музеја у Лесковцу,
Мирослава Јоцић

81. Надино писмо професору Богдановићу са предлогом да он или неко од његових студената напише рад о Сергију.

Поштовани професоре Богдановићу,

ПО ПОВРАТКУ ИЗ Ниша И Скопља, МОЈ СИН Милан С. Димитријевић ПРИЧАО МИ ЈЕ О СУСРЕТУ СА ВАМА. Мада је прилично времена од тада прошло, ја Вам се јављам. Ваше интересовање за личност и дело мог супруга, а његовог оца, Сергија Димитријевића, ипунило ме је задовољством, па ево овим путем желим да Вам се прво, захвалим, а и да Вам пошаљем две књиге о њему које је издао Народни музеј у Лесковцу, једну 1989, а другу 1996. године.

Исказали сте и намеру да можда неко од студената напише нешто о

његовом раду. Да Вам још додам да рад о Сергију Димитријевићу може увек да буде штампан у ЛЕСКОВАЧКОМ ЗБОРНИКУ, а осим тога Музеј у Лесковцу приређује ваљда сваке године Симпозијум о баштини Лесковца (не знам тачан назив, па и ту се може наступити са одговарајућом темом. Сва излагања са Симпозијума у Музеју штампају се у “Лесковачком зборнику”.

Ако се заинтересујете за ову ствар, ја ћу Вам увек и радо стајати на располагању, а тако исто и богата Архива С. Димитријевића. Јесте да је један део његове Архиве преузела Академија наука у Београду, али добар део је још увек код мене у стану у припреми да буде предат и може се користити. Увек ћете бити добродошли ако Вас што заинтересира.

У једној од књига које Вам шаљем имате на крају библиографију радова С. Д., која је, морам рећи, непотпуна.

Ја не знам које су теме Вашег интересовања, али ако је то тачно да предајете српски језик и књижевност, онда ће свакако бити за Вас интересантно да знате да је радио на прикупљању народних умотворина, од чега је доста и објавио. Лист “Република” је 3. октобра 1950. године забележила то под насловом “Скупљање песама”, потпис Власотинчанин.

Поштовани професоре, још једном Вам се захваљујем за Ваше интересовање за рад мога супруга и срдечно Вас поздрављам.

Надежда Димитријевић
ул. Јурија Гагарина бр. 123/114
11070 Нови Београд

82. Надино писмо Драгану Тодоровићу о разгледницама Аранђеловца.

Поштовани господине Тодоровићу,

Моје писмо ће Вас свакако изненадити, али има нас и таквих који имамо времена за то. Наиме, ја радим на припреми за штампу “Библиографије српске нумизматичке литратуре”, рукописа који је остао у заоставштини мог покојног супруга. У вези с тим радом обилазим библиотеке и архиве по Београду, па у предаху тога рада распитујем се и за разгледнице Аранђеловца. Негде разгледница има, негде нема, па у вези с тим хоћу да Вас обавестим. Ако Вам све ово што Вам пишем нешто значи – у реду, ако Вам пак не значи, опет – у реду.

1. У Историјском музеју Србије постоји 28 комада разгледница Аранђеловца. Ја их нисам прегледала (да не бих губила време), али сам се распитала како да Ви дођете до њих. Потребно је упутити *захтев* да разгледнице пресниме на ЦД, свих 28 комада, ради издавања књиге. Да ће

се то користити у научне сврхе, а не комерцијалне. (То “комерцијалне” у Захтеву не наводите, то Вам само кажем, јер је онда сасвим други однос). Можете да наведете да хоћете музејску поставку старих разгледница да направите. Добро је да буде печат установе која тражи ЦД.

Адреса: Андреј Вујиновић, директор, Ул. Ботићева бр. 8, Историјски музеј Србије, Београд.

2. У Народној библиотеци (код цркве Св. Саве) има доста разгледница Аранђеловца. Њих сам све прегледала и оне које су за мене биле најинтересантније пописала, а у циљу да видите да ли су Вам интересантне:

1. Аранђеловац, река Кубрушица у парку киселе воде (види се мостић).

2. Изглед на парк са Букуљом, Аранђеловац – Буковичка бања.

3. Аранђеловац, Кисела вода “Купатило”.

4. Аранђеловац, Кур салон и шеталиште, 1913.

5. Аранђеловац, Кисела вода, Ново здање (испред фијакер).

6. Аранђеловац, Кисела вода (травњак, јелке и зграде, 1914).

7. Поздрав са киселе воде – Купатило са киселом водом, 1912. год.

8. Аранђеловац, Извор киселе воде.

9. Аранђеловац – Буковичка бања, Извор – кнеза Милоша.

10. Пут ка Новом здању и улаз у парк.

11. Кисела вода. Здање у парку 1900. год.

12. Аранђеловачка бања, 1920 (много лепа).

13. Аранђеловачка бања, 1909. (лепа).

14. Аранђеловац, Savanu вир – Кисела вода.

15. Аранђеловац, Језеро на киселој води.

16. Аранђеловац, Железничка станица.

17. Аранђеловац, Извор киселе воде.

Овде сам стала са пописивањем разгледница јер их има доста.

Адреса: Народна библиотека Србије, Одељење посебних фондова, ул. Скерлићева бр. 1.

И овде важи да мора да се упути *захтев* од стране неке културне установе, нпр. Музеја, библиотеке (по Закону цене су јако велике ако је у комерцијалне сврхе).

Ако бисте се одлучили само да Вам пресниме ових 17 разгледница на ЦД, библиотекар Тадић Срђан је исписао њихове сигнатуре (образло-

живши мени: да их поново не би тражио), па му се можете и телефоном обратити.

Са жељом да Вам ово нечему користи
срдачан поздрав
Нада Димитријевић

Драган Тодоровић
У ОГЛЕДАЛУ ШТАМПЕ

Милаца
Госпођи НАДЕЖДИ ДИМИТРИЈЕВИЋ
у знак захвалности за две лепе раче,
поклоњене добре камере и
дигиталнообавне размеснице
БУКОЊИЦА БРАЊА и КРАЈЊЕЉОВИЦА
из прошлости.

Нема вас Бог чува и -
плажирајте почасно место приликом
промењене фото метаграфије
"БУКОЊИЦА БРАЊА и
КРАЈЊЕЉОВИЦА" (фото-прича);

У холу
"Школу",
2.05.2003. г.

ДРАГАН А. ТОДОРОВИЋ

ДОКУМЕНТА

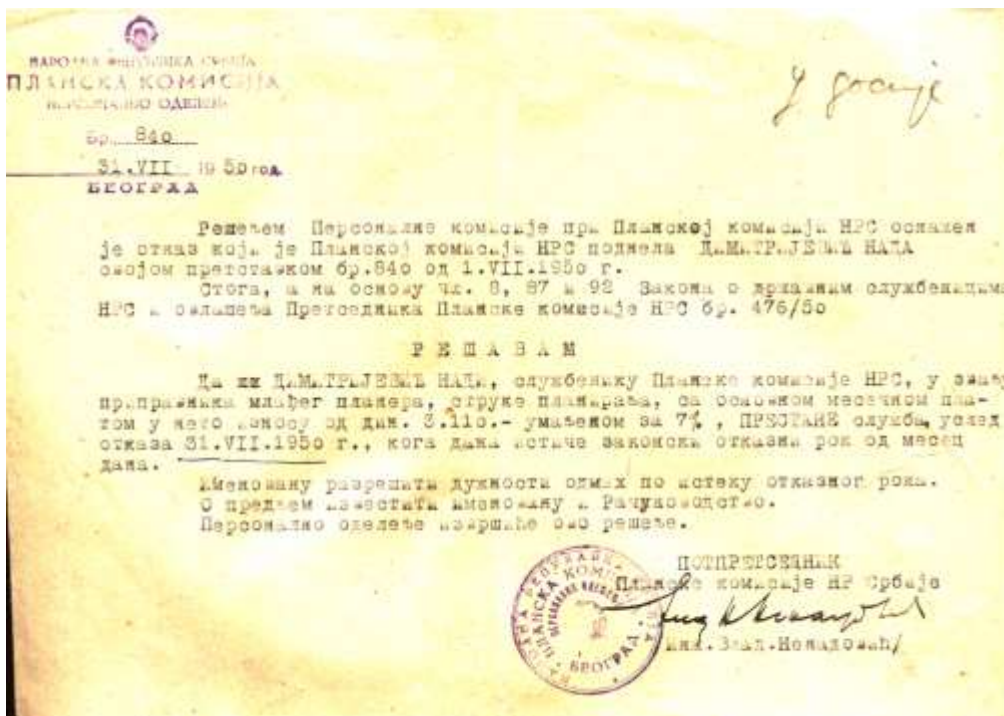
83. Потврда Надежди Димитријевић да је била сарадник и администратор Уредништва "Наше речи" од 1. октобра 1945, до 31. децембра 1946.

84. Решење о постављењу Надежде Димитријевић за приправника млађег планера при Планској комисији НР Србије, од 14. маја 1948.

85. Решење да Надежди Димитријевић престаје служба у Планској комисији 31. јула 1950.

86. Записник о предаји збирке Сергија Димитријевића Народном музеју у Лесковцу да би се формирао Легат Сергија Димитријевића.

ZAPISNIK

o predaji Zbirke Sergija Dimitrijevića < dokumenta, fotografije, predmeti > koje Nada Dimitrijević ustupa Narodnom muzeju u Leskovcu da bi se formirao LEGAT Sergija Dimitrijevića:

1. Članski list-iskaznica na ime Dimitrijević Sergije Saveza Izvidnika i Planinki Kraljevine Jugoslavije iz 1929. godine (tj. dva komada)
2. Privremena legitimacija Dimitrijević Sergija vođe Leskovačkog stega, Leskovac, 27. juna 1930.
3. Privremena legitimacija Sergija Dimitrijevića "je pomoćnik načelnika Saveza skauta Kraljevine Jugoslavije" Beograd 2. I. 1931.
4. Naredba Stega Leskovačkog, od 9. VII 1931.
5. Privremena legitimacija Sergija Dimitrijevića, vođe prve čete Leskovačkog stega, 26. II 1931.
6. Rešenje Glavnog stana saveza izvidnika i Planinki od 23. IV 1931. da je Sergije Dimitrijević potvrđen za "vođu", 28. IV 1931. godine
7. SVEDOČANSTVA Saveza izvidnika i planinki Sergija Dimitrijevića o položenim ispitima "Veštarsva", iz 1931. godine (12 komada)
8. Članska karta za vođe Saveza Izvidnika i Planinki Kraljevine Jugoslavije na ime Sergija Dimitrijevića, 1931. godine
9. 10 poštanskih maraka istih "Savezni skautski loger" iz 1932. godine
10. Jedna nalepnica "3 SABOR BSZ - 1933. zEMUN"
11. Dve male nalepnice - na slici skaut sa zastavicom
12. S.M. ŠTEMLIJA, Rub jave - kosmos, (knjižica sa posvetom na ime Sergija Dimitrijevića)
13. 9 različitih fotografija o leskovačkim skautima
14. Dve fotografije Sergija Dimitrijevića iz školskih dana, 1928. godine
15. Jedna fotografija Sergija Dimitrijevića na završetku mature, 1930.
16. Jedna fotografija Sergija Dimitrijevića - 5. XII 1934.
17. Jedna fotografija Sergija Dimitrijevića iz 1947. godine
18. Jedna grupna fotografija Sergija Dimitrijevića (i sa Nadom Dimitrijević)

10. oktobra 1946
Nada

уверено:
Nada Dimitrijević

chefmu:
Prof. G. G. G.

уверено:
Ljiljana Stanković
Ljiljana Stanković

87. Концепт уговора између Наде Димитријевић и Народног музеја у Лесковцу

U G O V O R

Sačinjen između Narodnog muzeja u Leskovcu, koga zastupa direktor Veroljub Trajković s jedne strane i Nade Dimitrijević iz Novog Beograda, ul. Jurijsa Gagarina br. 123, stan 114, blok 70 s druge strane.

Ugovarači su se sporazumeli o sledećem:

Član 1.

Ugovarač Nada Dimitrijević iz N. Beograda, ustupa Narodnom muzeju u Leskovcu bez nadoknade u trajnom vlasništvu iz zbirke sa pok. supruga Sergija Dimitrijevića Leskovačku periodiku između dva svetska rata (leskovački glasnik, leskovački privrednik, narodni prosvetitelj).

Član 2.

Ugovarač Narodni muzej u Leskovcu sa zahvalnošću preuzima predmete iz člana 1. ovog ugovora, a za uzvrat obavezuje se da odštampa knjigu "Pisam Sergija Dimitrijevića iz koncentracionog logora Vernet" Francuska, koja bi bila odštampana do kraja 1997. godine.

Član 3.

Narodni muzej u Leskovcu se obavezuje da predmeta iz člana 1. ovog ugovora čuva i štiti u svemu prema Zakonu o kulturnim dobrima.

Član 4.

U slučaju spora ugovarači su se sporazumeli da priznaju Opštinski sud u Leskovcu.

Član 5.

Ovaj ugovor sačinjen je u četiri istovetna primeraka, od kojih svaka ugovorna strana preuzima po dva primeraka.

U g o v a r a č,
Nada Dimitrijević
Novi Beograd
Jurijsa Gagarina 123

 Direktor,
Veroljub Trajković

УГОВОР

Сачињен између Народног музеја у Лесковцу, кога заступа директор Верољуб Трајковић с једне стране и Наде Димитријевић из Новог Београда, ул. Јурија Гагарина бр. 123, стан 114, блок 70 с друге стране.

Уговарачи су се споразумели о следећем:

Члан 1.

Уговарач Нада Димитријевић из Н. Београда, уступа Народном музеју у Лесковцу без надокнаде у трајно власништво из збирке свог пок. супруга Сергија Димитријевића Лесковачку периодику између два светска рата (*Лесковачки гласник, Лесковачки привредник, Народни просветитељ*).

Члан 2.

Уговарач Народни музеј из Лесковца са захвалношћу преузима предмете из члана 1. овог уговора, а за узврат обавезује се да одштампа књигу „Писма Сергија Димитријевића из концентрационог логора Вернет“ Француска, која би била одштампана до краја 1997. године.

Члан 3.

Народни музеј у Лесковцу се обавезује да предмете из члана 1. овог уговора чува и штити у свему према Закону о културним добрима.

Члан 4.

У случају спора уговарачи су се споразумели да признају Општински суд у Лесковцу.

Члан 5.

Овај уговор сачињен је у четири истоветна примерка, од којих свака уговорна страна преузима по два примерка.

Уговарач
Нада Димитријевић
Нови Београд, Јурија Гагарина 123

Директор
Верољуб Трајковић

88. Надина белешка о Сергију за Василија Крестића, уз предлог да напише предговор за Сергијеву књигу "Српски средњовековни новац"

Посебну вредност радова С. Димитријевића представља нов начин третирања нумизматике. Поред уобичајене дескрипције, старе и нове новчане врсте разматрају се првенствено са становишта њиховог значаја за нашу националну историју. Новац се јавља као значајан извор за сагледавање и откривање историјске прошлости, за попуњавање наших знања о њој.

Збирка С. Д. садржи већи број непознатих новчаних врста које је он објавио у својим радовима.

Објављивањем ове годинама сакупљане и сређиване збирке дошла је до пуног изражаја и афирмације једна важна, заиста велика и досад неуочена компонента српске средњовековне културе и уметности.

Објављивање овог рада има врло велики значај и за нашу и светску археологију, историју, посебно историју средњовековне уметности и историју примењене уметности.

Средњовековни српски новац кован је у периоду од 2,5 века.

Сви српски владари и добар део познатих феудалаца кују свој новац. Њега имају и неки ситнији феудалци, на пример челник Смил који се појављује у историјским изворима као сведок на једном дубровачком уговору. На српском новцу појављују се и жене, нпр. супруга цара Душана Јелена, жена краља Вукашина.

Још као ђак гимназије сарађивао је са Народним музејем у Београду, набављао нумизматичку литературу из иностранства и дописивао се са страним нумизматичарима, нпр. познати нумизматичар из Бугарске Мущмов (1929).

Овај ће Каталог несумњиво заузети место покрај икона, фресака, стећака и средњовековне архитектуре.

Многобројни радови Сергија Димитријевића о српској средњовековној нумизматици изменили су читав приступ овој научној дисциплини, тесно је повезали са изучавањем националне историје средњовековне српске државе, знатно обогатили наша сазнања о тој историји. Његови радови у овој области представљају праву прекретницу у њеном студијском изучавању. Они су у потпуности афирмисали једну досад прилично занемарену научну грану медијевалистике.

Рад С. Димитријевића на изучавању српске средњовековне нумизматике има посебан интерес за нашу националну историју. Полазећи од нумизматичког материјала као извора, сучељавајући га са свим осталим историјским подацима С. Димитријевић долази до многих значајних открића о нашој средњовековној прошлости.

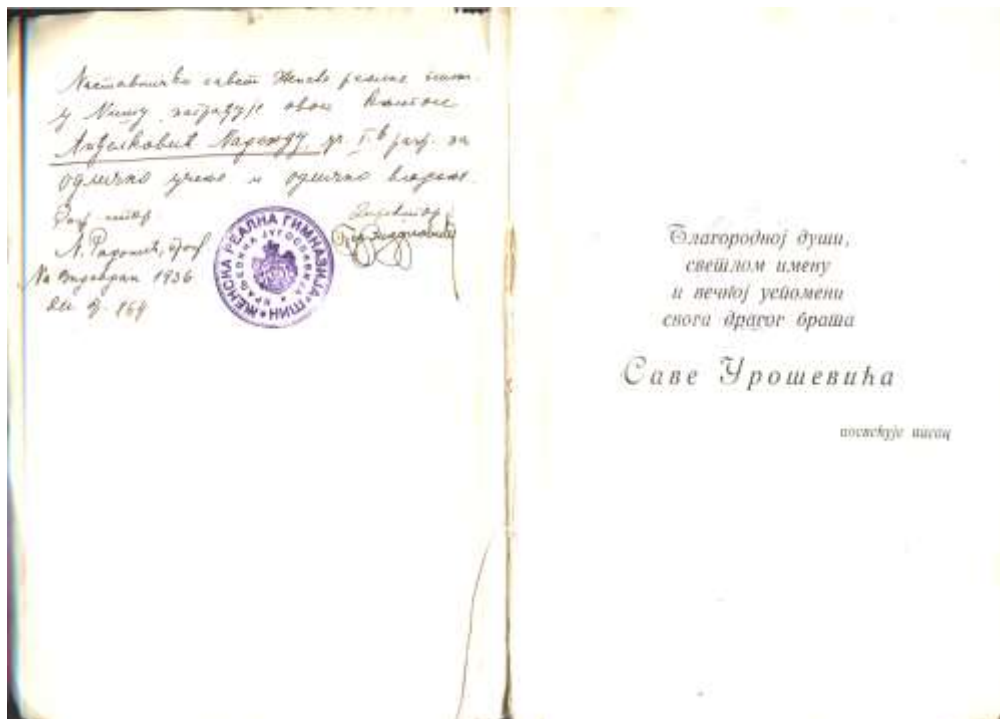
У радовима С. Димитријевића разрешени су многи кључни проблеми из наше националне прошлости, нпр. објашњена појава ћириличких и латиничких натписа на новцу; утврђени критеријуми за разврставање спорних врста краљевских динара; одређено шта су то крстасти и руднички динари и динари *del imperador* који се помињу у архивским изворима; откривене нове српске средњовековне новчане врсте; трећаци (*grosi del tercio*) и српске аспре; измењене представе о структури новчане циркулације услед присутности ситних врста које се не јављају у оставама; утврђено да је постојала периода (између заузећа Сера и крунисања за цара) кад је Душан био цар Византинаца остајући при том краљ Срба; закључено да је у доба деспота Ђурђа српска држава била подељена на четири градске области које су ковале исте новчане врсте; дати профили градских капија приморских градова на основу нумизматичког материјала; реконструисане и приказане многе оставе средњовековног српског новца итд.

На крају текста је руком Наде Димитријевић написано:

Да му [Василију Крестићу] дам била је моја иницијатива.

Дато 25. II 1999. Крестићу као материјал на увид, као предлог да пише предговор за "Српски средњовековни новац". Он је писао предговор на свој начин.

89. Избор посвета на књигама поклоњеним Надежди Димитријевић

МИЛОВАН РИСТИЋ
професор

КРАЉ
АЛЕКСАНДАР КАРАЂОРЂЕВИЋ
ЖИВОТ И РАД

*„Креш носити Теби је суђено.
Бориши се с својим и с туђином.“
(Његош)*

БЕОГРАД
1937

ДР МОМЧИЛО ПАВЛОВИЋ
МИРА НИНОШЕВИЋ
ВЕРОЉУБ ТРАЈКОВИЋ

**ИЗБОРНЕ БОРБЕ У
ЛЕСКОВАЧКОМ КРАЈУ
1919-1939**

КЊИГА ПРВА
1919-1929

Лесковац,
1997.

Богови Наде Димитријевић.
без које не бисмо успели у реализацији
свог пројекта, која је заштићена
велики помоћник Народни музеј
са договором о територијалној
одежди и са њом се јавно
сектор садржајима а у складу са
Спомеником Серије Димитријевић
Спомеником

У Манастиру
8.10.1997 г.

Бер. Јовановић

Наде Димитријевић,
Трпко Србаја - за сатом
по Венцелу.

Срп
P. Jol

14.03 02
h.

Раде Јовић

ГРУМЕН ЗЕМЉЕ

песме за децу

ВЛАСОТИНЦЕ

2002.

Раде Јовић

СРЕЋНО ЦАРСТВО

роман

Надежда Димитријевић,
Ако се вратиш у родну
прекозницу Србије, ружице,
то је зови што је срећно
царство и како ће бити
најбољим местом.

Све је у овом златном
злату, да се не јавља
некибди сенка

срп

Просвета

Раде Јовић

М. 03 02

Н

ФОТОГРАФИЈЕ

Сергије и Нада са Миланом Димитријевићем

Породица Сергија Димитријевића, октобар 1957. Роска (Роксанда) Анђелковић, Милан, Сергије, Нада држи Лидију, Нина, Софија Димитријевић

Милан, Софија, Сергије држи Лидију, Нада, Нина Димитријевић

Сиде: Сергије, Нада и Лидија; стоје: Нина и Милан

СПИСАК ПИСАМА И ДОКУМЕНАТА

1. Писмо Наде Сергију Димитријевићу у санаторијум на Голнику, од 6. новембра 1951.
2. Писмо Сергија Нади од 17. августа 1954, из Охрида.
3. Писмо Наде Сергију у Охрид од 17. августа 1954.
4. Писмо Сергија Нади од 21. августа 1954, из Охрида.
5. Писмо Сергија Нади од 27. августа 1954, из Битоља.
6. Писмо Сергија Нади од 2. септембра 1954, из Охрида.
7. Писмо Наде Сергију у Охрид од 3. септембра 1954.
8. Писмо Сергија Нади од 6. септембра 1954, из Охрида.
9. Писмо Наде Сергију у Скопље, послато 7. септембра 1954.
10. Писмо Сергија Нади од 8. септембра 1954, из Велеса.
11. Писмо Сергија Нади од 8. септембра 1954, из Неготина на Вардору.
12. Писмо Сергија Нади од 9. септембра 1954, из Кавадараца.
13. Писмо Сергија Нади од 10. септембра 1954, из Радовиша.
- 13а. Писмо Сергија Нади од 11. септембра 1954, из Куманова.
14. Писмо Сергија Нади од 15. септембра 1954, из Липљана.
15. Писмо Сергија Нади од 16. септембра 1954, из Јањева.
16. Писма Наде Сергију, из болнице, где је са ћерком Лидијом. Децембар 1956.
17. Преписка Наде и Сергија од 18. октобра до 22. новембра 1957, за време његовог студијског боравка у Бриселу и Лондону где је путовао преко Немачке и Амстердама.
18. Писмо Сергија Нади, из Фрибурга у Швајцарској, од 15. јануара 1959.
19. Писмо Наде Сергију, који је на путу у иностранству, од 18. јануара 1959.
20. Надино писмо Николи Цветковићу од 9. августа 1960.
21. Надина писма породици са пута по Скандинавији од 16. августа до 15. септембра 1960.
22. Надино писмо Николи Цветковићу, послато из Керуана у Тунису 22. септембра 1961.

23. Надино писмо Николи Цветковићу, послато из Агриђента на Сицилији 28. септембра 1961.
24. Писмо Милана С. Димитријевића послато Нади из Лесковца, 15. јула 1963.
25. Преписка Наде и Милана који је 10. септембра 1974. започео одслужење војног рока у Тузли.
26. Преписка Наде и Милана који је 10. септембра 1974. започео одслужење војног рока у Тузли, а после обуке наставио у Сарајеву, у касарни "Маршал Тито".
27. Надино писмо од 23. децембра 1976, послато Сергију на Хвар.
28. Надина писма од 6. јануара до 12. фебруара послата Сергију на Хвар.
29. Надино писмо Милану послато из Охрида 30. јула 1986.
30. Писмо Мирољуба Васића Нади, послато из Нина код Задра 13. августа 1987.
31. Писмо Дејана Алексића Нади послато 18. августа 1987.
32. Надино писмо Руди Дебијађију, Сергијевом другу из Бухенвалда, који га је неговао пред смрт на ВМА. Послато је 1. септембра 1987.
33. Надино писмо професору Најдану Пашићу, послато 9. септембра 1987.
34. Надино писмо Љубомиру Крстићу, председнику Месне заједнице "Братство јединство", послато 14. септембра 1987.
35. Надино писмо Стаменковићу послато 15. септембра 1987.
36. Надино писмо Томиславу Цветковићу послато 15. септембра 1987.
37. Писмо Руди Супека Нади, послато из Оребића 16. септембра 1987.
38. Надино писмо Руди Супеку, послато 25. септембра 1987.
39. Надино писмо Томиславу Цветковићу, послато 20. новембра 1987, у коме га обавештава о Сергијевом рукопису "Концлогорске скице" и моли да евентуално буде писац предговора.
40. Надино писмо Сергијевој колегиници Крумки из Софије, послато 11. децембра 1987.
41. Надино писмо господину Шакоти, послато 25. децембра 1987.
42. Недатирано писмо Ранка Мандића Нади из 1987. године.
43. Недатирано Надино писмо Живану Стојковићу, из 1987. године.
44. Надино писмо Томиславу Цветковићу, послато 20. јануара 1988.
45. Надино писмо Миливоју Татићу, послато 16. фебруара 1988.

46. Писмо Григорија Брицких, Сергијевог друга из Концентрационог логора Бухенвалд, послато Нади 16. фебруара 1988.

47. Надино писмо Данчу Зографском, послато 25. фебруара 1988, у коме га моли да напише прилог за зборник "Живот и рад Сергија Димитријевића".

48. Надино писмо Радомиру Лукићу, послато 25. фебруара 1988, у коме га моли да напише прилог за зборник "Живот и рад Сергија Димитријевића".

49. Надино писмо Момчилу Стојановићу, Председнику Скупштине Општине Лесковац, послато 24. маја 1988, у коме га моли за помоћ за издавање Споменнице у знак сећања на Сергија.

50. Надино писмо Данчи Зографском, у вези прилога за Зборник о Сергију, послато 24. маја 1988.

51. Надино писмо директору Института за савремену историју, од 30. јуна 1988, у коме се интересује за Сергијев рукопис „Комунистичка партија Југославије у легалном периоду њеног постојања (од њеног стварања до средине 1921. године)“, коју је још 1980. предао Институту ради објављивања.

52. Надино писмо Добросаву Бјелетићу, од 30. јуна 1988, у коме моли за помоћ око штампања Зборника о Сергију.

53. Писмо Ранка Мандића, послато Нади 4. септембра 1988.

54. Надино Писмо Ранку Мандићу, послато 20. септембра 1988.

55. Надино Писмо Ранку Мандићу, послато 20. октобра 1988, у коме се захваљује на поклоњеној књизи " Југословенски каталог металног новца".

56. Надино Писмо Данчи Зографском, послато 10. децембра 1988, у коме подсећа на обећани рукопис за Зборник о Сергију.

57. Надино писмо Председништву САНУ од 13. фебруара 1989, у ком предлаже издавање књиге "Лепота новца средњовековне Српске државе".

58. Надино писмо Љубици Сокић, послато 2. марта 1989.

59. Писмо Ранка Мандића Нади, послатоНадино писмо Љубици Сокић, послато 4. децембра 1989.

60. Надино писмо Ранку Мандићу послато 26. децембра 1989.

61. Надино писмо Ранку Мандићу послато 12. марта 1990.

62. Надино писмо Јовану Јовановићу, послато 12. марта 1990.

63. Писмо Јована Јовановића Нади, послато из Лесковца 14. марта 1990.

64. Надино писмо од 27. марта 1990, са покушајем да добије рад за Зборник о Сергију.

65. Надино писмо Храниславу Ракићу од 29. марта 1990, са покушајем да се у Лесковцу оснује Спомен соба Сергија Димитријевића.
66. Писмо академика Милоша Маџуре од 10. априла 1990, у коме обавештава Наду да је завршио рукопис за Зборник о Сергију.
67. Надино писмо академику Милошу Маџури, послато 21. априла 1990.
68. Надино писмо Храниславу Ракићу, послато 20. новембра 1990.
69. Писмо Милојка П. Ђоковића послато Нади 31. јула 1992, о Венијамину Маринковићу и Егону из Ужица.
70. Надино писмо Милојку П. Ђоковићу послато 12. августа 1992, о Венијамину Маринковићу и Егону из Ужица.
71. Надино писмо Драгомиру Драшковићу, послато 18. јула 1994, као покушај за штампање "Легалног периода..." који је Сергије предао за штампу Институту за раднички покрет.
72. Надино писмо Василију Крестићу, послато 5. децембра 1994, о поклону Сергијеве рукописне заоставштине САНУ.
73. Надино писмо Зорану Милићу, послато 24. јануара 1995, са предлогом књиге о старом Нишу на разгледницама.
74. Писмо Милана Миладиновића, послато Нади 5. новембра 1997, са писмом за почившег саборца Сергија.
75. Писмо Саше Хаџи Танчића, послато Нади 20. јуна 1999, о Сергијевој књизи "Дубровачки каравани у Јужној Србији...", роману који пише на ту тему и прилогу Милана С. Димитријевића у "Лесковчанину".
76. Надино писмо Саше Хаџи Танчићу, послато 6. јула 1999, о Сергијевој књизи "Дубровачки каравани у Јужној Србији..." и раду на њој.
77. Надино писмо Добросаву Бјелетићу, послато 14. марта 2000, са предлогом за публикавање библиографије из области историје социјалистичког и комунистичког покрета 1867-1992.
78. Надино писмо Ранку Мандићу, послато 26. марта 2000, са предлогом да Сергојев рукопис "Нумизматичке збирке код Срба" буде објављен у "Динару".
79. Надино писмо Браниславу Милутиновићу о интересовању за средњи век и српску средњовековну нумизматику.
80. Писмо Мирославе Јоцић послато Нади, у вези Сергијевих поклона Музеју у Лесковцу
81. Надино писмо професору Богдановићу са предлогом да он или неко од његових студената напише рад о Сергију.
82. Надино писмо Драгану Тодоровићу о разгледницама Аранђеловца.

83. Потврда Надежди Димитријевић да је била сарадник и администратор Уредништва "Наше речи" од 1. октобра 1945, до 31. децембра 1946.

84. Решење о постављењу Надежде Димитријевић за приправника млађег планера при Планској комисији НР Србије, од 14. маја 1948.

85. Решење да Надежди Димитријевић престаје служба у Планској комисији 31. јула 1950.

86. Записник о предаји збирке Сергија Димитријевића Народном музеју у Лесковцу да би се формирао Легат Сергија Димитријевића.

87. Концепт уговора између Наде Димитријевић и Народног музеја у Лесковцу

88. Надина белешка о Сергију за Василија Крестића, уз предлог да напише предговор за Сергијеву књигу "Српски средњовековни новац"

89. Избор посвета на књигама поклоњеним Надежди Димитријевић

ИМЕНСКИ РЕГИСТАР

АЛЕКСИЋ Дејан 31
АНЂЕЛКОВИЋ Миле 17
АНЂЕЛКОВИЋ Роса 1, 17
АРАНЂЕЛОВИЋ Добри 8, 52
БАРУХ Бора 58
БЈЕЛЕТИЋ Добросав 27, 50, 52, 77
БЛАГОЈЕВИЋ Бора 17
БОГДАНОВИЋ Смиља 62
БРИЦКИХ Григориј 46
ВАСИЋ Мирољуб 30
ВЕСЕЛИНОВ Јован 84
ВИДОЈКОВИЋ Тод. 89
ВЛАЈИНАЦ Драгутин 62, 63
ГАВРИЛОВИЋ Слободан 69
ГРАБОВАЧКИ Милан 62
ГРАБОВАЧКИ Милка 62
ДАМЈАНОВИЋ Милица 21
ДАМЈАНОВИЋ Пера 21
ДЕБИЈАЋИ Руди 32
ДИМИТРИЈЕВИЋ Владимир 29
ДИМИТРИЈЕВИЋ Лидија 16, 17, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28
ДИМИТРИЈЕВИЋ Љиљана 25, 26, 27, 29
ДИМИТРИЈЕВИЋ Милан Н. 44, 70
ДИМИТРИЈЕВИЋ Милан С. 1, 16, 17, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28,
29, 75, 76, 81
ДИМИТРИЈЕВИЋ Нина 16, 17, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 28, 76
ДИМИТРИЈЕВИЋ Софија 16, 17, 20, 21, 24, 76
ДИНИЋ Драшко 44
ДИНИЋ Ђука 44
ДИНИЋ Николај 44
ДИСКИЋ Јован 83
ДРАГОВИЋ Радован 48
ДРАШКОВИЋ Драгомир 71
ДУШАНИЋ Светозар 27
ЂОКОВИЋ Милојко П. 69, 70
ЂОРЂЕВИЋ Живота 43
ЂОРЂЕВИЋ Предраг 62, 63

ЂУРЂЕВИЋ Бранислав 21
ЕРАК Мара 21
ЖИЛИЋ ЈУРИН Ана 17
ЖУЈОВИЋ Милан 17
ЗОГРАФСКИ Данчо 47, 50, 56
ЈАНКОВИЋ Драгослав 18, 21
ЈОВАНОВИЋ Јован 62, 63
ЈОВИЋ Раде 26, 89
ЈОЦИЋ Мирослава 80
КАНДИЋ Љубица 21
КАПИСАЗОВИЋ Добривоје 3
КАПИЧИЋ Јово 16
КАЦЛЕРОВИЋ Триша 17
КИДРИЧ Борис 37
КЛОПЧИЧ Франц 25
КОСТИЋ Данка 80
КОЦИЋ Бора 2
КРАСНОВ Ђуро 42
КРЕСТИЋ Василије 72, 88
КРСТИЋ Љубомир 34
КРСТИЋ Светозар 52, 62
ЛАДИШ Здравко 61
ЛАПЧЕВИЋ Драгиша 48
ЛАУШЕВИЋ Јелена 25
ЛУКИЋ Радомир 48, 60
МАКСИМОВИЋ Верица 25, 26
МАКСИМОВИЋ Иван 17
МАНДИЋ Ранко 42, 53, 54, 55, 59, 60, 61, 78
МАРИНКОВИЋ Венијамин 69
МАРКОВИЋ Светозар 48
МАРОВИЋ Миодраг 17
МАЦУРА Милош 17, 60, 66, 67
МИЛАДИНОВИЋ Милан 68, 74
МИЛЕНКОВИЋ Стојан 83
МИЛИЋ Зоран 73
МИЛУТИНОВИЋ Бранислав 79
МИЉКОВИЋ Даница 17
МИТРОВИЋ Ђорђе 40
НЕНАДОВИЋ Влад. 85
НИКОЛИЋ Благоје 74
НИКОЛИШ Гојко 67
НИКОЛОВ Георги 24

НИНОШЕВИЋ Мира 86, 89
НОВАК Виктор 21
ОСТРОГОРСКИ Георгије 21
ПАВЛОВИЋ Момчило 89
ПАУНОВИЋ Зоран 25
ПАУНОВИЋ Милан 24
ПАУНОВИЋ Мирко 24
ПАШИЋ Најдан 33
ПЕТКОВИЋ Миодраг 17
ПЕШИЋ Вера 24
ПОПОВИЋ Душан 17, 41, 47, 48
РАДОНИЋ Н. 89
РАКИЋ Хранислав 52, 60, 64, 65, 68
РИСТИЋ Милован 89
РИСТИЋ Немања 26
САМАРЦИЋ Радован 50
СЕЧАНСКИ Вера 62
СЕЧАНСКИ Живан 62
СИНДИК Илија 17
СКЕРЛ Владимир 21
СОКИЋ Љубица 58
СТАМБОЛИСКИ Асен 63
СТАМЕНКОВИЋ Трајко 35
СТОЈАНОВИЋ Момчило 49, 52
СТОЈАНЧЕВИЋ Владимир 17
СТОЈКОВИЋ Живан 43
СТОЈЧЕВИЋ Дана 21
СТОЈЧЕВИЋ Драги 21
СУПЕК Руди 37, 38
ТАТИЋ Миливоје 46
ТОДОРОВИЋ Драган 82
ТОДОРОВИЋ Коста 16
ТРАЈКОВИЋ Верољуб 86, 87, 89
ТУЦОВИЋ Димитрије 48
ЋИРКОВИЋ Сима 79
УВАЛИЋ Радивоје 17
УРОШЕВИЋ Сава 89
ХАЏИ ТАНЧИЋ Саша 75, 76
ЦАКИЋ Родољуб 25
ЦВЕТКОВИЋ Владимир 26
ЦВЕТКОВИЋ Душан 7
ЦВЕТКОВИЋ Зага 7, 26

ЦВЕТКОВИЋ Никола 7, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 46, 79, 80

ЦВЕТКОВИЋ Томислав 36, 39, 44, 52, 68

ЦЕКИЋ Јован 16

ЧЕЧУР Никола 37

ЧУБРИЛОВИЋ Васа 25

ШАРИНИЋ Марко 61

ШЕРБАН Миленко 25

ШЛОМОВИЋ Берхард 70

ШЛОМОВИЋ Ерих 70

БИОГРАФСКА БЕЛЕШКА

Надежда (Нада) А. Димитријевић (рођена Анђелковић) (Лесковац, 20. јануар 1924 - Београд, 15. август 2007). Рођена је у Лесковцу, као четврто дете у породици Аранђела и Роске (Роксанде) Анђелковић (рођене Митровић). Рођени су у Рупљу у Црној Трави, одакле је Аранђелов отац Стојан са породицом прешао у Косанчић. Године 1929. породица Анђелковић прелази из Лесковца у Ниш где је Нада, чији је надимак био Белка, завршила основну школу и започела гимназију. Године 1934, преминуо је отац Аранђел. Пошто су се сестре, Даница, Загорка и Радмила поудавале, остала је сама са мајком. Долазак Немаца 1941. затекао је у Нишу, где је била у VI разреду гимназије. Мајка Роска доноси одлуку да пређу у Косанчић, где су имале блиске рођаке: када је фебруара 1942. почела офанзива Немаца и Бугара, прелази са мајком у Лесковац, где 1943. матурира. Ослобођење земље затиче је у Лесковцу где ради у Омладинској организацији као члан Секретаријата Градског одбора Народне омладине. Од септембра 1945. до новембра 1946. године била је службеник Окружног одбора Народног фронта са радом у листу "Наша реч", где је упознала Сергија Димитријевића са којим је ступила у брак 26. марта 1947. Била је и дописник "Младог борца" (Београд) и "Народног студента" (Београд). Новембра 1946 прелази у Београд где уписује Правни факултет. Уз студије ради у Планској комисији НР Србије где 31. јула 1950. даје отказ да би се посветила породици. На Правном факултету у Београду је дипломирала 27. марта 1952. године. Родила је и одгајила троје деце, Милана (1947), Нину (1948) и Лидију (1956). Добила је Орден рада са сребрним венцем, Спомен плакете града Београда за рад и залагање на развоју Београда и поводом Тридесет година слободе 1944-1974, Плакету у част 30 година Савеза пионира и 20 година Савеза за друштвено васпитање деце и Плакету Савеза за друштвено васпитање деце Београда.

САДРЖАЈ

Уводна напомена	5
1951	7
1954	8
1956	20
1957	27
1959	37
1960	39
1961	71
1963	74
1974	75
1975	87
1976	92
1977	94
1986	98
1987	99
1988	121
1989	135
1990	140
1992	149
1994	151
1995	154
1997	155
1999	159
2000	162
2003	165
Недатирано	166
Документа	171
Фотографије	187
Списак писама и докумената	195
Именски регистар	201
Биографска белешка	205

Надежда Димитријевић

ПИСМА

1. издање

Приредио:

Милан С. Димитријевић

Рецензенти;

проф. др Никола Цветковића

проф. др Лука Ч. Поповић

др Владимир Срећковић

Уредник:

др Ђорђе Оташевић

Издавачи:

"Алма", Београд

Фондација Николе Цветковића

Корице;

Дејана Јовановић

Штампа:

"Алма", Београд

Тираж:

200

ISBN:

978-86-7974-984-0

СР – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-6

ДИМИТРИЈЕВИЋ, Надежда, 1924-2007

Писма / Надежда Димитријевић ; приредио Милан С. Димитријевић.
– 1. изд. - Београд : Алма : Фондација Николе Цветковића, 2022
(Београд : Алма). – 208 стр. : фотогр., факс. ; 24 цм. – (Библиотека
Сведочанства / [Алма] ; књ. 8)

Ауторкине слике. – Тираж 200. – Стр. 5-6: Уводна напомена / М. С.
Димитријевић. – Биографска белешка: стр. 205. – Регистар.

ISBN 978-86-7974-984-0 (Алма)

а) Димитријевић, Надежда (1924-2007) – Преписка

COBISS.SR-ID 57409801